

**TC.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ PROGRAMI
DOKTORA TEZİ**

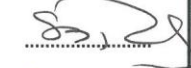
**YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) OLGUSUNUN TURİST
DAVRANIŞLARI VE YEREL HALKIN KENTSEL
YAŞAM KALİTESİ ALGISINA ETKİLERİ**

Yeşim COŞAR

**Danışman
Prof. Dr. Alp TİMUR**

İZMİR-2013

**DOKTORA
TEZ ONAY SAYFASI**

Üniversite	: Dokuz Eylül Üniversitesi	2006800357
Enstitü	: Sosyal Bilimler Enstitüsü	
Adı ve Soyadı	: YEŞİM COŞAR	
Tez Başlığı	: Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri	
Savunma Tarihi	: 21.01.2013	
Danışmanı	: Prof.Dr.Alp TİMUR	
<u>JÜRİ ÜYELERİ</u>		
<u>Ünvanı, Adı, Soyadı</u>	<u>Üniversitesi</u>	<u>İmza</u>
Prof.Dr.Alp TİMUR	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	
Prof.Dr.Metin KOZAK	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	
Doç.Dr.Ebru GÜNLÜ	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	
Prof.Dr.Hüseyin Avni EGELİ	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	
Doç.Dr.Mahmut DEMİR	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	
Oybirliği (X)		
Oy Çokluğu ()		
YEŞİM COŞAR tarafından hazırlanmış ve sunulmuş "Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri" başlıklı tezi kabul edilmiştir.		
Prof.Dr. Utku UTKULU Enstitü Müdürü		

YEMİN METNİ

Doktora Tezi olarak sunduğum “Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

.../.../....

Yeşim COŞAR

İmza

ÖZET

Doktora Tezi

Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri

Yeşim COŞAR

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı

Turizm İşletmeciliği Programı

Küreselleşme sürecinin etkileri, tüm dünyada ekonomik, kültürel, siyasi ve toplumsal alanlarda hissedilmektedir. Bütün yaşam çevrelerini etkisi altına alan küreselleşme, beraberinde yeni değişim hareketleri ve tepkilerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu değişim hareketlerinden bir tanesi de, 1989 yılında Yavaş Yemek ile başlayan Yavaş Şehir hareketidir.

Yavaş şehir kavramı ile turizm sektörü arasında özellikle sürdürülebilir yaşam ve sürdürülebilir turizm açısından yakın bir ilişki bulunmaktadır. Ancak turizm yazınında bu iki kavram arasındaki ilişkiyi ele alan yeterli sayıda çalışmanın bulunmaması nedeniyle, bu çalışmanın amaçları; yavaş şehir olgusunun, turistler için tatil seçiminde ne ölçüde bir motivasyon kaynağı olduğunu araştırmak; yavaş şehir olgusunun, turistlerin tatil deneyimini nasıl etkilediğini araştırmak; yavaş şehir olgusunun, yerel halkın kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkisini araştırmak ve son olarak, yavaş şehir akımının bir turizm destinasyonu olarak o şehir üzerindeki gözlemlenen olası etkileri de incelemektir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırma yöntemi olarak, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Görüşmeler İzmir'in Seferihisar ilçesinde yaşayan halk, burada hizmet veren turizm işletmeleri ve destekleyici işletmelerin sahipleri ya da yöneticileri, Seferihisar'a tatil amacı ile gelen turistler ve Seferihisar Belediye Başkanı ile gerçekleştirilmiştir. Budört farklı gruptan elden edilen veriler ışığında analiz yapılarak, yavaş şehir olgusunun

turist davranışları üzerindeki etkileri gözden geçirilmiştir. Yavaş Şehir uygulamasının, ihtiyaçların ortaya çıkması ya da farkına varılması, bilgi toplanması, farklı seçenekler arasından birisi üzerinde tercih eğilimi, deneyim ve deneyim sonrası aşamada ortaya çıkardığı sonuçlara yer verilmiştir. Sonrasında, farklı kriterler açısından yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısına yönelik ortaya çıkardığı sonuçlar ele alınmıştır. Çalışmanın en son aşaması olarak da, uygulamaya dönük bazı önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yavaş şehir (Cittaslow), sürdürülebilir turizm, destinasyon yönetimi, kentsel yaşam kalitesi, turist davranışları, yerel halk.

ABSTRACT

Doctor of Philosophy (PhD)

**The Influence of Slow City (Cittaslow) on Tourist Behavior and Local People's
Perceptions of Urban Quality of Life**

Yeşim COŞAR

Dokuz Eylül University

Graduate School of Social Sciences

Department of Tourism Administration

Tourism Administration Program

The impacts of globalisation process has been observed in the area of economical, cultural, political and social worldwide. With its coverage of all living environment, globalisation has led to creating new movements and responses. One of these is the movement of slow city that is based on the line of slow food promoted in 1989.

There appears to be a close relationship between the concept of slow city and the tourism industry in respect of sustainable life and sustainable tourism. However, due to the lack of empirical studies focusing on such a relationship, the objectives of this study are to investigate how the concept of slow city is likely to 1) be regarded as a motivation of tourists' destination choice; 2) influence the personal experiences of tourists on a holiday; and 3) influence the local residents' perceptions of urban quality of life. The study also tries to understand the perceived possible impacts of the operations of slow city movement over a particular city as a tourist destination.

To accomplish these objectives, the study has followed the rule of qualitative research methods, namely conducted interviews among local residents, owners and managers of tourism establishments, domestic tourists, and the mayor, represented as a sample for four different categories and all based in Seferihisar, a village of Izmir. In lights of the assesment of qualitative data, the study revisits the list of the above-mentioned objectives and provides empirical evidence to understand the extend to which they are accomplished. As

the concluding remarks, the study further provides both theoretical and practical implications.

Keywords: Slow city (Cittaslow), sustainable tourism, destination management, urban quality of life, tourist behavior, local community.

YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) OL GUSUNUN TURİST DAVRANIŞLARI VE YEREL HALKIN KENTSEL YAŞAM KALİTESİ ALGISINA ETKİLERİ

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	ii
YEMİN METNİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
TABLolar LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
EKLER LİSTESİ	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DESTİNASYON YÖNETİMİ - SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM VE YAVAŞ ŞEHİR İLİŞKİSİ

1.1. DESTİNASYON VE DESTİNASYON YÖNETİMİ	3
1.1.1. Destinasyon Kavramı ve Tanımı	4
1.1.2. Destinasyonun Özellikleri	4
1.1.3. Destinasyon Yönetimi	6
1.2. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM	8
1.2.1. Sürdürülebilirlik Kavramı	9

1.2.2.	Sürdürülebilir Turizm	11
1.2.2.1.	Sürdürülebilir Turizm Kavramı ve Tanımı	12
1.2.2.2.	Sürdürülebilir Turizm ve Amaçları	13
1.2.3.	Sürdürülebilir Turizm ve Çevre	14
1.3.	YAVAŞ ŞEHİR OLGUSU İLE İLGİLİ TEMEL BİLGİLER	16
1.3.1.	Yavaş Şehir Kavramı	16
1.3.1.1.	Yavaş Şehir Olma Kriterleri	18
1.3.1.2.	Yavaş Şehir Adaylık Süreci	24
1.3.1.3.	Yavaş Şehirlerin Uyması Gereken Kurallar	26
1.3.2.	Yavaş Şehir Hareketlerinin Tarihçesi	27
1.3.2.1.	Yavaş Yemek Hareketi	28
1.3.2.2.	Yavaş Yemek Hareketinin Tarihçesi	28
1.3.2.3.	Yavaş Yemek Hareketi Manifestosu	28
1.3.3.	Yavaş Şehir Oluşumu Etkileyen Projeler	29
1.3.3.1.	Terra Madre (Toprak Ana)	29
1.3.3.2.	Presidia	30
1.3.3.3.	Ark of Taste (Lezzet Sandığı)	31
1.3.3.4.	Earth Markets Projesi	32
1.3.4.	Yavaş Şehir Olmanın Sorunları	33
1.4.	YAVAŞ ŞEHİR VE SÜRDÜRÜLEBİLİR DESTİNASYON YÖNETİMİ	33

İKİNCİ BÖLÜM

YAVAŞ ŞEHİR OLGUSUNUN TURİST DAVRANIŞLARI VE YEREL HALKIN KENTSEL YAŞAM KALİTESİ ALGISINA ETKİLERİ

2.1.	YAVAŞ ŞEHİR OLGUSUNUN TURİST DAVRANIŞLARINA ETKİSİ	37
2.1.1.	Turist Davranışlarının Temel Yapısı	37
2.1.2.	Turist Davranışlarının Aşamaları	40
2.1.2.1.	Turist İhtiyaçlarının Ortaya Çıkışı	40
2.1.2.2.	Turistlerin Bilgi Tarama Eğilimi	43
2.1.2.3.	Turistlerin Karar Verme Süreci	44
2.1.2.4.	Turistlerin Deneyim (Tüketim) Aşaması	45
2.1.2.5.	Turistlerin Deneyim Sonrası Eğilimi	46
2.2.	YEREL HALKIN TURİZM SEKTÖRÜ İLE İLGİLİ ALGISI	47
2.2.1.	Yerel Halkın Turizmin Ekonomik Etkisi Üzerine Algısı	48
2.2.2.	Yerel Halkın Turizmin Doğal Etkisi Üzerine Algısı	48
2.2.3.	Yerel Halkın Turizmin Kültürel Etkisi Üzerine Algısı	49
2.3.	YAVAŞ ŞEHİR OLGUSUNUN YEREL HALKIN KENTSEL YAŞAM KALİTESİ ALGISINA ETKİSİ	50
2.3.1.	Yaşam Kalitesi Kavramı	51
2.3.2.	Kentsel Yaşam Kalitesi	53
2.3.3.	Kentsel Yaşam Kalitesi ve Sürdürülebilirlik	55
2.3.4.	Yavaş Şehir-Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi	56

2.3.5. Yavaş Şehir ve Sürdürülebilir Kentsel Yaşam Kalitesi	58
---	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TÜRKİYE’NİN YAVAŞ ŞEHİR BAŞKENTİ SEFERİHİSAR ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA

3.1. ARAŞTIRMANIN AMAÇLARI	61
3.2. ARAŞTIRMANIN KISITLARI	62
3.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	62
3.4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	62
3.5. VERİ TOPLAMA SÜRECİ	65
3.6. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	67
3.6.1. Yerli Turistler ile Yapılan Görüşmelerin Değerlendirilmesi	67
3.6.2. Yerel Halk ile Yapılan Görüşmelerin Değerlendirilmesi	74
3.6.3. İşletme Sahipleri ve Yöneticiler ile Yapılan Görüşmelerin Değerlendirilmesi	82
3.6.4. Belediye Başkanı ile Yapılan Görüşmenin Değerlendirilmesi	92
SONUÇ	96
KAYNAKÇA	101
EKLER	

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Destinasyonu Oluşturan Unsurlar	s.5
Tablo 2. Dünyadaki Sakin Şehirlerin Listesi	s.19
Tablo 3. Çevre Politikaları	s.21
Tablo 4. Altyapı Politikaları	s.22
Tablo 5. Kentsel Kalite için Teknoloji ve Tesisler	s.22
Tablo 6. Yerel Üretimin Korunması	s.23
Tablo 7. Konukseverlik	s.24
Tablo 8. Yavaş Yemek Hareketleri Resmi Manifestosu	s.29
Tablo 9. Turist Katılımcıların Profili	s.68
Tablo 10. Yavaş Şehir Anlamı ile İlgili Düşünceler (Turist Grubu)	s.69
Tablo 11. Yerel Halkın Profili	s.75
Tablo 12. Yavaş Şehir Anlamı ile İlgili Düşünceler (Yerel Halk)	s.76
Tablo 13. İşletme Sahiplerinin Profili	s.83
Tablo 14. Yavaş Şehir Anlamı ile İlgili Düşünceler (İşletme Yönetici ve Sahipleri)	s. 84

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Karar Verme Aşamaları	s.42
Şekil 2. Tüketim Sürecinin Temel Aşamaları	s.43

EKLER LİSTESİ

EK 1.

ek s.1

EK 2.

ek s.5

GİRİŞ

Son yıllarda Dünya turizm sektöründe önemli değişimlerin olduğu görülmektedir. Mikro düzeyde bireysel işletmelerin pazarlama çabalarının yerini makro ölçekte destinasyonlar almaya başlarken, bir yandan küreselleşmenin diğer yandan da turizm sektörünün hızlı gelişmesi sonucu sürdürülebilir tüketim ve bunun turizm sektörüne yansması olan sürdürülebilir turizm kavramları konuşulmaya başlanmıştır. Bu yönde kamu ve özel sektör destekli projelerin sayısında ciddi bir artış görülürken; diğer yandan da, talep tarafında meydana gelen değişimler sonucunda alternatif ürün gruplarına ihtiyaç duyulmaya başlanmış ve turizm sektöründe ürün çeşitliliği kendisini göstermeye başlamıştır. Bunlardan birisi konumunda olan yavaş şehir olgusu, aynı zamanda, sürdürülebilir turizm ve destinasyon yönetimi gibi konular ile doğrudan ilişkilidir.

Turist motivasyonlarına bakıldığında, kişilerin yaşamış olduğu yoğun iş ve şehir yaşantısından kaçarak sessiz ve sakin bir ortamda dinlenme-eğlenme amaçlarının, bu kapsamda önde gelen faktörler arasında yer aldığı görülmektedir. Bazı bölgeler de, sahip oldukları özellikleri nedeniyle, turistlerin çekici motivasyonları arasında önemli bir yer edinebilirler. Bu çekici faktörler arasında, o bölgeyi diğer bölgelerden ayıracak temel özelliklerin bulunması istenir. Bir bölge, rahat, sakin ve huzurlu bir ortam sunuyor imajını verebilir. Turist açısından, bu bölge, diğer bölgelere oranla, bu anlamda daha çekici gelecek ve tercih sıralamasında üst bir konumda yer alabilecektir.

Çalışmanın birinci bölümünde, turizm sektöründe alternatif ürün gruplarından birisi olan yavaş şehir olgusu ile sürdürülebilir turizm ve destinasyon yönetimi gibi konular arasında oluşan ilişki ve bu ilişkinin boyutları üzerinde durulmaktadır. Şöyle ki, her ne kadar yavaş şehir kavramı, başlangıçta daha çok yerel halkın yaşam kalitesi için düşünülmüş olsa da, ilerleyen yıllarda turizm açısından da bir çekicilik olarak tanıtılmaya başlanmıştır. Tatil esnasında “turist” adını verdiğimiz tüketici, kendisini rahatsız edecek çevre ya da gürültü kirliliğinden rahatsız olabilmekte, doğal ürünler yerine yapay ürünleri tüketmek zorunda kalabilmekte, teknolojiden kaçarken kendisini bütün bu oluşumların ortasında bularak, tatile çıkmadan önce aradığı rahatlık ve huzur yerine, kargaşa ve stres dolu bir tatil ile evine ve işine dönmek

zorunda kalabilmektedir. Bütün bu nedenler sonucunda, yavaş şehir oluşumunun yeni bir kavram olarak turizm hareketlerinin sürekliliği ve sürdürülebilirliği için turizm arzı açısından ve tatil deneyimi sonrasında sağladığı yaşam kalitesi ile turizm talebi açısından önemli bir araç olma potansiyeline sahiptir.

Yavaş şehir kavramı, turizm sektörü açısından bir çekicilik olarak dikkate alındığında, doğal olarak, tüketici davranışları modelinin her bir aşaması ile ilgili ayrıntı bilgilerin yer alması gerekliliği de ortaya çıkmaktadır. Bilindiği gibi, tüketici davranışları modeli, ihtiyaçların farkına varılması, bilgi tarama, seçeneklerin değerlendirilmesi ve satın alma, deneyim ve deneyim sonrası olmak üzere toplam beş aşamadan oluşmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümde, bu aşamaların her birisi turistlerin yavaş şehir deneyimi öncesi, sırası ve sonrası açısından ele alınmakta ve sonrasında da yavaş şehir olgusunun yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısına etkileri üzerinde durulmaktadır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde, araştırma sorununun ortaya konulabilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilebilmesi amacıyla; araştırmanın amaçları ve önemi açıklanarak, yöntem ile ilgili ayrıntılı bilgiye yer verilmektedir. Bunun yanı sıra, araştırmada kullanılan yaklaşım ve yöntemin betimlemesi yapılarak, bu yöntemin tercih edilme nedenleri ve araştırma grubunun özellikleri anlatılmaktadır. Sonrasında ise, veri toplama tekniği ve bu tekniğin tercih edilme nedeni açıklanmaktadır. Son olarak, araştırmanın esasını oluşturan veriler dört bölümde analiz edilmekte ve çalışma sonuç-öneriler kısmı ile tamamlanmaktadır.

Bu kapsamda, doktora ders ve tez yazım aşamalarını kapsayan oldukça uzun bir zamanı içeren sürecin en başından en sonuna kadar benden değerli zaman ve fikirlerini esirgemeyen ve bana yol gösteren danışmanım Sayın Prof. Dr. Alp TİMUR'a ve tez yazım aşamasında fikirlerinden yararlandığım Sayın Prof. Dr. Metin KOZAK'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

BİRİNCİ BÖLÜM

DESTİNASYON YÖNETİMİ - SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM

VE YAVAŞ ŞEHİR İLİŞKİSİ

Son yıllarda Dünya turizm sektöründe önemli değişimlerin olduğu görülmektedir. Mikro düzeyde bireysel işletmelerin pazarlama çabalarının yerini makro ölçekte destinasyonlar almaya başlarken, bir yandan küreselleşmenin diğer yandan da turizm sektörünün hızlı gelişmesi sonucu sürdürülebilir tüketim ve bunun turizm sektörüne yansımaları olan sürdürülebilir turizm kavramları konuşulmaya başlanmıştır. Diğer yandan da, talep tarafında meydana gelen değişimler sonucunda alternatif ürün gruplarına ihtiyaç duyulmaya başlanmış ve turizm sektöründe ürün çeşitliliği kendisini göstermeye başlamıştır. Bunlardan birisi konumunda olan yavaş şehir olgusu, aynı zamanda, sürdürülebilir turizm ve destinasyon yönetimi gibi konular ile yakın ilişkide bulunmaktadır. Bu bölümde, söz konusu bu ilişkinin boyutları üzerinde durulmaktadır.

1.1. DESTİNASYON VE DESTİNASYON YÖNETİMİ

Son yıllarda bireysel tüketimden kitlesel tüketime geçiş ile birlikte, münferit işletmelerin önemi kaybolurken, makro anlamda “destinasyon” adı verilen şehir ya da ülkelerin ön plana çıkmaya başladıkları görülmektedir¹. Durum böyle olunca, turizm sektöründe ürünün içeriğinde de bir değişim ortaya çıkmış ve artık destinasyonlar bir ürün olarak tüketicilere sunulmaya başlanmıştır. Bu nedenle, üretim ve tüketim sürecinin kontrol edilmesi için de, destinasyonların yönetimi konusu gündeme gelmiştir.

¹ Metin Kozak, “Destination Benchmarking”, **Annals of Tourism Research**, Vol:29, No:2, 2002, ss.497-519.

1.1.1. Destinasyon Kavramı ve Tanımı

Destinasyon, sözlük anlamı olarak “gidilecek yer, varış yeri” anlamındadır. Destinasyonlar, turizm ürünlerinin bir karışımı niteliğinde olup, tüketicilere bütünleşmiş bir deneyim sunarlar. Bu ürünler, ilgili turizm bölgesi adı altında tecrübe edilirler. Geleneksel olarak, turizm bölgeleri çok iyi tanımlanmış coğrafi alanlardır². Destinasyon olarak kabul gören bir yer; bir ülke olabileceği gibi, bir şehir, bir kasaba, bir ada vb. olabilir³ ya da destinasyon olarak adlandırılan turizm bölgesi, turistler tarafından onların seyahat programlarına, kültürel geçmişlerine, ziyaret amaçlarına, eğitim düzeylerine ya da geçmiş deneyimlerine dayanan algısal bir kavram olarak da yorumlanabilir⁴.

1.1.2. Destinasyonun Özellikleri

Destinasyon, ülke bütününden küçük ve ülke içindeki pek çok kentten büyük, insan beyninde belirli bir imaj algısına sahip markalaşmış ulusal bir alandır⁵. Önemli turizm çekiciliği, çekim merkezi, festival ve karnaval gibi çeşitli etkinliklere, bölge içinde kurulmuş iyi bir ulaşım ağına, gelişim potansiyeline, dahili ulaşım ağıyla bağlantılı bölgeler arası ve ülke düzeyinde ulaşım olanaklarına ve turizm tesislerinin gelişimi için yeterli coğrafi alana sahip bir bölge özelliğine sahip olması gerekmektedir⁶. Görüldüğü gibi, bir destinasyonu diğerinden ayırmaya elverişli belirli özellikler söz konusu olmaktadır⁷. Bir turistin belirli bir bölgeyi seçmesinde çok sayıda motivasyon unsurunun etkisi olabilmektedir⁸. Bölgeler arasındaki farklılığı belirlemek üzere geliştirilmiş bu özellikler çekicilik, ulaşılabilirlik,

²Ozan Bahar ve Metin Kozak, **Turizm ve Rekabet**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2012, ss.39-41

³C. Michael Hall, **Tourism and Politics: Policy, Power and Place**, Wiley, Chichester, 1994, s.48

⁴Dimitros Buhalis, “Marketing the Competitive Destination in the Future”, **Tourism Management**, Vol:17, No:7, 2000, s.97.

⁵Bahar ve Kozak, 2012, ss.34-41.

⁶Cevat Tosun ve Carson L. Jenkins, “Regional Planning Approaches to Tourism Development: In Case of Turkey”, **Tourism Management**, 1996, ss.519-531.

⁷Ozan Bahar ve Metin Kozak, 2005, **Uluslararası Turizm ve Rekabet Edebilirlik**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2005, s.81.

⁸Sungsoo Pyo, Brian J. Mihalik ve Muzaffer Uysal, “Attractions Attributes and Motivations: A Canonical Correlation Analysis”, **Annals of Tourism Research**, 16, 1989, ss.277-282.

olanaklar, uygun paketler, aktiviteler ve yardımcı hizmetler olmak üzere altı gruba ayrılmaktadır (bakınız Tablo 1).

Buradan hareketle, bir destinasyondan söz edebilmek için; aynı kültür, iklim ve doğa koşullarına sahip, doğal ve kültürel zenginlikleri olan, gelen misafirlerine sunulabilecek oraya özgü aktiviteler geliştirmiş, konaklama, beslenme, ulaşım ve iletişim gibi olanaklara sahip, kamusal hizmetlerin sunulduğu turist çekim merkezlerinden oluşan belirli bir marka ve imajı bulunan coğrafik alan yapısına sahip olmalıdır⁹. Belirli bir coğrafik alana sahip olan yavaş şehir olgusunun da, sahip olduğu temel özellikleri nedeniyle, destinasyon kapsamında ele alınması mümkündür.

Tablo 1. Destinasyonu Oluşturan Unsurlar

No	Unsurlar	İçeriği
1	Çekicilik	Doğal, insan elinden çıkmış, bir amaca hizmet için yapılmış ve miras olarak geçmiş uygarlıklardan günümüze ulaşmış eserler ile özel olayların bütünüdür.
2	Ulaşılabilirlik	Bütün toplu taşıma araçlarının, rotaların, terminallerin ve hizmetlerin bir araya gelmesiyle oluşan ulaşım sistemidir.
3	Olanaklar	Konaklama, beslenme, satın alma ve diğer turist hizmetleridir.
4	Uygun paketler	Aracılar ve turizm otoriteleri tarafından önceden düzenlenmiş tur ya da gezi paketi bütünüdür.
5	Aktiviteler	Ziyaretleri sırasında turistlerin katılabileceği bütün aktiviteleri ifade eder.
6	Yardımcı hizmetler	Turistlerin her an ihtiyaç duyabilecekleri banka, iletişim, posta, gazete büfesi, hastaneler vb. hizmetlerin genel adıdır.

Kaynak: Bahar ve Kozak, **Turizm ve Rekabet**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2012, s. 40.

Konu turizm ürünü açısından ele alınacak olursa, sahip olunan farklı yapıları gereği, destinasyonun özelliklerini aşağıdaki şekilde belirtmek mümkündür¹⁰:

1. Destinasyon ürününün doğasında bütünleşik bir varlık olması ve destinasyon bazındaki hizmet, nitelik ve olanaklar dolayısıyla bir ikililik bulunmaktadır. Bu ikililik doğrultusunda kent ürünü, doğrudan turizm ile ilgili olan ve dolaylı olarak turizm ile ilgili olan ürün olmak üzere iki parçadan oluşmaktadır.

⁹Dianne Dredge, "Destination Place Planning and Design", **Annallas of Tourism Research**, Vol:26, No:4, 1999, ss.772-791.

¹⁰ Gary Warnaby, "Marketing UK Cities as Shopping Destinations: Problems and Prospects", **Journal of Retailing and Consumer Services**, Vol:5, No:1, 1998, ss.55-58.

2. Destinasyon ürünü, deneyimde bulunan bir tüketicinin elde ettiği hizmet ve deneyimin toplamından oluşur. Pazarlama faaliyetinde bulunan işletmeler ya da örgütler, turistlerin edindiği destinasyon deneyimi üzerinde sınırlı bir kontrole sahiptir. Bu durumda bir ürün, her turist için farklı bir anlam taşıyabilmektedir.
3. Bir destinasyon, kaçınılmaz bir şekilde yalnızca tek bir bileşendir. Destinasyonlar; yerel, bölgesel ve ulusal bağlamda değerlendirilirler. Sonuçta ürün tanımında onu şekillendiren, pazarlayan ve yöneten ile tüketenler arasında fark görülmektedir.
4. Destinasyonlar, çoklu satışa uygundur. Aynı fiziksel alan pek çok farklı tüketici gruplarına farklı nitelikleri esas alarak pek çok kez satılabilir. Örneğin; bir tarihi kent aynı zamanda alışveriş kenti, spor kenti, ya da başka kapsamda bir kent olarak değerlendirilerek farklı ya da aynı tüketicilere satılabilir.

Sürdürülebilir gelişimini sağlayamayan, çekiciliklerini çeşitlendirerek sunamayan, kaynaklarını en iyi şekilde değerlendiremeyen, yeni ve yaratıcı pazarlama faaliyetleri gerçekleştiremeyen destinasyonlar, uluslararası pazarda pay kaybına uğramak durumunda kalabileceklerdir. Turizm sektörünün geleceği açısından yeni ürün ve destinasyonlar sunmak ya da eski destinasyonlarda yeni çekicilikleri sunmak gerekmektedir. Turizm, yalnızca turistleri ve onların hareketlerini değil, destinasyon ve yerel halkı da içine alan karmaşık bir süreç olduğu için, bir destinasyonun başarısını ve turistleri çekme gücünü yalnızca destinasyonun turizm bileşenleri değil, aynı zamanda bölgedeki yerel halk ve bölgenin yaşam kalitesi etkilemektedir¹¹.

1.1.3. Destinasyon Yönetimi

Destinasyon düzeyinde yönetim farklı uygulamaları gerektirmektedir. Destinasyon bileşenleri farklı yönetici grupları tarafından bireysel amaçları

¹¹ Gökçe Özdemir, "Destinasyon Yönetimi ve Pazarlama Temelleri İzmir için Bir Destinasyon Model Önerisi", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2007, s. 4.

doğrultusunda yönetilirken, bütünde destinasyonun başarısını amaçlayan destinasyon yönetimi söz konusu bileşenlerin, birbirleri arasındaki iletişim ve işbirliğinin yönetimini ifade etmektedir. Birbirinden bağımsız kendi içinde rekabet halinde olan ya da birbirini tamamlayıcı özellikte olan bu bileşenlerin işbirliği içinde tek bir destinasyon çatısı altında toplanarak ortak hareket etmeleri bir tür zorunluluktur.

Ayrıca destinasyon hizmet kalitesinin kontrol edilmesi söz konusu olmamakla birlikte, kalite yönlendirmesi ve rehberliği mümkün olabilmektedir. Bu durumda destinasyon performansının ölçümü destinasyon yönetimi açısından ışıktutacak şekilde değerlendirilirken, destinasyon performans anlayışında turist memnuniyeti önemli bir kavram olarak değerlendirilir. Nitekim, memnuniyet ölçümü araştırmalarının amacı, destinasyon hizmetini geliştirmede ışıktutacak turist geri bildirimlerini elde etmektir¹².

Turizmde ortaya çıkan çelişkili konularda destinasyon yönetimi, önemli bir rol oynamaktadır. Destinasyonlar, farklı ihtiyaçlara sahip turistlere, yerel halka, yerel işletmelere ve endüstrilere yanıt vermek zorunda olduğu için, sahip olduğu karmaşık yapısı destinasyon yönetimini ve gelişimini zorlaştırmaktadır. Destinasyon yönetimi; stratejik, örgütsel ve yönetsel kararlardan oluşmakta, turizm ürünlerini tanımlama, promosyon ve ticaretleştirme sürecinden meydana gelmektedir¹³.

Destinasyonların bütünsel değerlendirmeleri yerel tedarikçilerin çeşitliliğine bağlı olmakla birlikte destinasyon; ziyaretçinin kullandığı ve aldığı her bir hizmetin toplamı olarak ifade edilebilmektedir¹⁴. Destinasyon yönetimi, milyonlarca lira gelir elde edilmesine olanak sağlayan, binlerce kişiye iş olanağı veren günümüzün büyük bir endüstrisidir¹⁵. Bu doğrultuda destinasyonları, örgütsel modeller çerçevesinde yönetmeye çalışmak doğru değildir ve destinasyonların karmaşık yapısı yönetimin

¹²Özdemir, s.30.

¹³Angelo Presenza, Lorn Sheehan ve J.R. Brent. Ritchie, "Towards A Model of The Roles and Activities of Destination Management Organizations", **World Tourism Organization. Survey Of Destination Management Organizations**, Spain: World Tourism Organization, 2004, ss.1-6.

¹⁴Valentina Ndou, Giuseppina Passiante ve Roberto Carella, "Toward E-Business Models for Tourism Destination Management", **Journal of Travel and Tourism Research**, Vol:5, No:1/2, 2005,ss.1-9.

¹⁵Pat Schauman, **The Guide to Successful Destination Management**, John Wiley, New Jersey, 2005, s.3.

kilit noktası olmaktadır¹⁶. Dolayısıyla, her bir destinasyonun yerel ihtiyaçları doğrultusunda kendine özgü yönetim ve pazarlama politikaları söz konusudur.

1.2. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM

1970’li yıllarda ortaya çıkan ve hızla gelişen sürdürülebilirlik kavramı, birçok alanda olduğu gibi, turizm alanında da kabul görmüş ve sürdürülebilir turizm kavramı ortaya çıkmıştır. Sürdürülebilir turizm, her aşamasında toplumsal sorumluluk, ekonomik verimlilik ve ekolojik duyarlılığı içermekte ve bunları birbirleriyle uyumlu hale getirmeye çalışmaktadır. Turizm sektöründe sürdürülebilir bir gelişmenin sağlanabilmesi için turist çekiciliklerine sahip olan destinasyonların doğal, tarihi ve kültürel kaynaklarının, temel ekolojik süreçlerin ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve devamının sağlanması gerekir¹⁷.

Sürdürülebilir turizm, hem bir destinasyonda turizm sektörünün gelişmesi nedeniyle oluşan gelirin tüm ekonomiye ve topluma dağıtılmasını, hem de tüm kaynakların ve çevrenin sürdürülebilir kullanımını zorunlu kılmaktadır¹⁸. Sonuçta, sürdürülebilirlik kavramı, turizm sektörünün gelişigüzel ve uygun olmayan bir şekilde gelişerek ev sahibi destinasyonlar üzerinde yarattığı doğal, sosyo-kültürel ve ekonomik açılardan ortaya çıkardığı olumsuz etkilere bir tepki olarak ortaya çıkmıştır¹⁹.

Sürdürülebilir turizm, bir destinasyonda turizm sektörünü geliştirirken, o bölgedeki tüm kaynakların korunması, yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve kültürel bütünlüğüne saygı gösterilmesi anlamına gelmektedir²⁰. Diğer bir deyişle, turizm faaliyetlerindeki canlanmanın doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan ekonomik

¹⁶ Bill Faulkner, Gianna Moscardo ve Eric Laws, **Tourism in the 21st Century: Lessons from Experience**, Continuum, London, 2000, s.201.

¹⁷ Mustafa Sarkım, “Sürdürülebilir Turizm Kapsamında turistik ürün çeşitlendirme politikaları ve Antalya Örneği”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2007, s.80.

¹⁸ Zhenhua Liu, “Sustainable Tourism Development: A Critique”, **Journal of Sustainable Tourism**, Vol:11, No:6, 2003, ss.459-473.

¹⁹ Lars Aransson, “Sustainable Tourism Systems: The Example of Sustainable Rural Tourism in Sweden”, **Journal of Sustainable Tourism**. Vol:2, No:1-2, 1994, ss.77-92.

²⁰ Şefik Okan Mercan, “Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Bölgesel Planlama ve Turistik Ürün Oluşumu: Altınoluk Örneği Üzerine Bir Araştırma”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2010, s.25.

kalkınmanın, fiziki ve kültürel kaynakların korunması ve geliştirilmesi, sürdürülebilir turizmin gelişmesinde temel amaç sayılmaktadır²¹. Bunun sağlanabilmesi için, turizm sektörünün doğal girdilerinin tek yönlü tüketilmesi yerine, dengeli ve yeniden kullanımına olanak verecek biçimde, ekolojik ve sosyal taşıma kapasitesi aşılmadan kullanımı gerekmektedir²². Turizm sektörünün sürdürülebilir ilkeler doğrultusunda gelişiminde temel yaklaşım, proje, program ve politikaların uzun dönemli ekonomik hedefleri ile doğal ve insan eliyle oluşturulmuş kaynakların yönetimi ve korunması arasında dengeli bir ilişkinin gözetilmesi zorunluluğudur²³. Böyle bir hedefin gerçekleştirilmesinde en önemli görev ise, bölgesel ve ulusal düzeyde bir destinasyonun yönetiminden sorumlu olan otoritelere düşmektedir.

Gerek tur operatörlerinin kataloglarına gerekse seyahat acentelerinin vitrinlerine ya da internet sitelerine göz atıldığında, son yıllarda, uluslararası turizm pazarlamasında, bireysel işletmelerin yerini destinasyonların aldığı görülmektedir. Çünkü turizm ürününün temel özelliği gereği, bir turistin deneyimi, sadece tek bir unsurdan oluşmamakta; aksine çok sayıdaki coğrafik, ekonomik ve toplumsal unsurun birleşiminden ortaya çıkan “nihai ürünün” performansına bağlı olmaktadır²⁴. Dolayısıyla, bir turistin tatmin edilmesinde söz konusu unsurlar arasında uyumun sağlanabilmesi ve sürekliliğinin sağlanabilmesi için birimler arası koordinasyon ve işbirliği, destinasyon bazında ürün pazarlaması ve sürdürülebilirlik açısından zorun olmaktadır.

1.2.1. Sürdürülebilirlik Kavramı

Her yıl milyarlarca insan, tüketim faaliyetinde bulunmakta ve milyonlarca insan da bulunduğu mekanda başka bir mekana seyahat etmektedir. Buna bağlı olarak, turizmin olumlu ve olumsuz etkileri oluşmaktadır. Bu etkilerin

²¹Tülay Ceylan, Turizm ve Sürdürülebilir Gelişme, **Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi**, Güz, 2001, s.169.

²² Muammer Tuna, **Turizm, Çevre ve Toplum**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2007, s.28.

²³ Muammer Tuna, Social and Environmental Impacts of Tourism Development in Turkey, (Edit: Metin Kozak ve Nazmi Kozak), **Sustainability of Tourism: Cultural and Environmental Perspectives**, Cambridge Scholars Publishing, , Newcastle upon Tyne,2011, ss. 4-5.

²⁴George McIntyre ve diğerleri, "Principles for Sustainable Tourism", cited in: **Sustainable Tourism Development: Guide for Local Planners**, World Tourism Organization, Madrid, 1993, s. 40.

değerlendirilmesi esnasında sürdürülebilirlik kavramı gündeme gelmiştir. Dünyadaki bütün ülke ve bölgeler, ekonomik büyümeyi gerçekleştirmek ve aynı zamanda çevresel değerleri de korumak ve geliştirmek durumundadır²⁵. Çakılcıoğlu'na (2002) göre sürdürülebilirlik; bir toplumun, ekosistemi ya da sürekliliği olan herhangi bir sistemi, işlerini düzgün bir şekilde, bozmadan, aşırı bir kullanım ile tüketmeden ya da ana kaynaklara aşırı yüklenmeden sürdürebilmesi yeteneğidir²⁶. Coccossis'e (1996) göre ise, insan faaliyetlerinin çevresel kaynaklar üzerindeki etkilerinden doğan sürdürülebilirlik kavramı, uzun dönemde ekonomik, sosyal ve çevresel amaçlar arasındaki dengenin yeniden kurulmasını ifade etmektedir²⁷.

Blowers (1993), sürdürülebilirlik kavramını, beş ayrı amacı kapsayacak şekilde incelemektedir. Bu amaçlar; kaynakların korunması, insan tarafından oluşturulmuş yapay çevre, çevresel kalite, sosyal eşitlik ve politik katılımdır. Başka bir yazar ise, kendi yerel planlarını değerlendirmede farklı sürdürülebilirlik ilkelerini kullanmaktadır. Bunlar; doğa ile uyum, insan tarafından oluşturulmuş yaşanabilir yapay çevre, alan temelli ekonomi, eşitlik, kirlitenin bedeli ve bölgesel sorumluluktur²⁸.

Sürdürülebilirlik kavramı, yedi temel ilkeye sahiptir. Bunlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir²⁹:

1. *Gelecek kaygısı*: Gelişmelerin olası olumlu ve olumsuz sonuçları, politikacıların ve iş dünyasının öngörülerinden daha kapsamlı olarak ele alınmasıdır.
2. *Kuşaklararası eşitlik*: Günümüz kuşaklarının, gelecek kuşakların haklarını engellemeden kaynakları dengeli kullanımının sağlanması ve kaynakların kuşaktan kuşağa aktarılmasıdır.

²⁵Ferhan Gezici, Components of Sustainability Two Cases From Turkey. **Annals of Tourism Research**, Vol:33, No:2, 2006, s.444.

²⁶ Mehmet Çakılcıoğlu, **Sürdürülebilir Kalkınma için; Sürdürülebilir Turizm**, 2002, <http://www.kentli.org/makale/kalkinma.htm>, (03.11.2012).

²⁷ Harry Coccossis, "**Tourism and Sustainability: Perspectives and Implications**", Edit: G. K. Priestley, J.A. Edwards and H. Coccossis, **Sustainable Tourism European Experiences**, Cab International, Wallingford, UK, 1996, ss.1-21.

²⁸Carissa Schively, Sustainable Development as a Policy Guide: An Application to Affordable Housing in Island Communities, Environment, **Development and Sustainability**, Vol:10, No:6, 2008, s.771.

²⁹ Tuna, 2011, ss. 4-5.

3. *Katılım*: Tüm toplumsal ve politik grupların, gelişmeler ile ilgili konularda tartışma ve karar alma süreçlerine katılmalarıdır.
4. *Ekonomik ve çevresel etkenlerin dengesi*: Kararların, ekonomik etkenlerden daha geniş bir boyutta ele alınarak, çevresel etkenlerin gelişmenin temel etkenleri arasına yükseltilmesidir.
5. *Çevresel kapasiteler*: Bütün çevresel etkilerin, ekolojik dengeyi bozmayacak şekilde değerlendirilmesidir.
6. *Niceliksel unsurlar kadar niteliksel unsurlara da dikkat edilmesi*: Kararların alınmasında, düşük maliyet ilkesine değil, uzun vadede en az çevresel zarar ilkesine dikkat edilmesidir.
7. *Yerel ekosistemlerin dikkate alınması*: Gelişmelerde yerel, toplumsal, ekolojik, politik ve tarımsal sistemlerin sürdürülebilirliğine önem verilmesidir.

Sürdürülebilirlik ile ilgili gelişme çerçevesinde, “3E” sembolünden bahsedilmektedir. Bunlardan ekolojiyi ifade eden E1, önemli bilimsel ilkelerin altını çizdiği taşıma kapasitesi, yenilebilir kaynakları tüketme oranı, kabul edilebilir gelişmenin sınırlarından oluşmaktadır. E2, gerçek dünyada karar vermeyi belirleyen ekonomik gerçekliği ileri süren ekonomik öneme vurgu yapmaktadır. E3 ise, sürdürülebilirliğin sağlanması için gerekli etik düşüncüyü açıklamaktadır³⁰.

1.2.2. Sürdürülebilir Turizm

Bireylerin boş zaman, gelir ve eğitim düzeyinin artması, uygun fiyat ve taksitli tatil ve ulaşım olanakları ve teknolojiye hızlı gelişme, turizm sektörünün önemini her geçen gün arttırmaktadır. Her yıl milyonlarca insan, turizm amaçlı seyahat yapmaktadır³¹. Buna bağlı olarak turizm sektörünün çevreye olumlu ve olumsuz etkileri söz konusudur. Bu etkilerin değerlendirilmesi sırasında sürdürülebilirlik kavramı gündeme gelmiştir. Dünyadaki bütün ülke ve bölgeler,

³⁰ Richards Greg ve Derek Hall, **Tourism and Sustainable Community Development. The Community: A Sustainable Concept in Tourism Development**, Edit: Richards Greg ve Derek Hall, London: Routledge, 2006, s.103.

³¹ Mercan, s.5.

ekonomik büyümei gerçekleştirmek ve aynı zamanda çevrelerini de korumak ve geliştirmek durumundadırlar³². Turizmin gelişmesinin gerekliliğinin yanı sıra, çevrenin korunması ve geliştirilmesi de turizm açısından son derece onemlidir.

1980’li yılların ortalarından itibaren turizmin gelişmesiyle birlikte çevresel ilgi artmaya başlamış, sürdürülebilir gelişme kavramı, turizm araştırmalarında da kullanılan ortak bir konu haline gelmiştir. Kavram, turizm ile kültürel, ekonomik ve çevresel etkilerin birlikte düşünülmesi gereğini ortaya koymuştur. Küreselleşme açısından bakıldığında turizm sektörü bölgesel kalkınma sürecinde giderek onem kazanmakta ve turizm sektörünün özellikle temel destinasyon alanlarında sürdürülebilir olması yönündeki ilgi artmaktadır³³.

1.2.2.1. Sürdürülebilir Turizm Kavramı ve Tanımı

Sürdürülebilir turizm kavramı, bir destinasyonun gelecekteki gelişmelere duyarlı olabilmesi ve bu gelişmelerin olumsuz etkilerinden korunabilmesi yönünde turizm sektörünün gelişimi için bir dizi ilke, politika, yönerge ve yönetim metotlarını iermektedir³⁴. Bir başka tanıma göre sürdürülebilir turizm, kaynakları tüketmeden, turistleri kandırmadan ya da yerel toplumu sömürmeden gerçekleşen, turist, ev sahibi toplum ve destinasyon arasında daha verimli ve uyumlu ilişkileri araştırmayı gerektiren bir durumdur³⁵. Bir başka tanıma göre sürdürülebilir turizm, doğal, kültürel ve sosyal kaynakları uzun vadede güzelleştiren, geliştiren ve koruyan, olumlu bir yaklaşım ile ekonomik gelişmeyi destekleyen bir turizm düşüncesi olarak tanımlanabilir³⁶.

Sürdürülebilir turizmde, destinasyonların yerel yaklaşımlarını etkileyen bazı özelliklerden bahsedilebilir. Öncelikle, destinasyonlarda doğal ve sosyo-kültürel çevrenin korunması ile ilgili yaklaşımlar onem kazanmaktadır. Bunun dışında, destinasyonun gelişim aşamaları, planlamacılar tarafından uygun olduğu düşünülen

³² Gezici,ss.442-455.

³³ Gezici, s.442.

³⁴Colin Hunter, “Sustainable Tourism as an Adaptive Paradigm”, **Annals of Tourism Research**, 1997, Vol:24, No:4, s. 850.

³⁵ Brian Garrod, ve Alan Fyall, “Beyond the Rhetoric of Sustainable Tourism”, **Tourism Management**, Vol:19, No:3, 1998, s.201.

³⁶ Helmut Scharpf, “Sürdürülebilirlik Açısından Bölgesel ve Yerel Yönetimlerin Turizm Politikasındaki Görevleri” 21. Yüzyılda Sürdürülebilir Turizm Politikaları (s. 17-24). Derleyen Semra Atabay, **İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi**, 1999, s.18.

turizm tür ve ölçeklerini etkileyebilmektedir. Bir diğer yaklaşıma göre, kültürel ve politik yapı, destinasyonun planlanması sürecini etkilemektedir. Yerle halkın bu süreci benimsemesi durumunda, sürece geniş çaplı katılım sağlanmakta ve destek olunmaktadır. Yerel halkın süreci benimsememesi durumunda ise, sürece karşı çıkılmakta ve süreç engellenmeye çalışılmaktadır³⁷.

Turizmde sürdürülebilir kalkınmada, gelecekteki fırsatları koruyup geliştirerek, bugünkü turist ve ev sahipliği yapan destinasyonun ihtiyaçlarını karşılama ilkesi benimsenmiştir. Bu şekilde tüm kaynakların yönetimi; kültürel bütünlüğün, zorunlu ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve yaşam destek sistemlerinin devamlılığının sağlanması ve ekonomik, sosyal ve estetik ihtiyaçların karşılanması şeklinde gerçekleştirilmektedir. Sürdürülebilir turizm içinde yer alan ürünler, kalkınma ile zarar görmeyen, aksine yararlı olan, doğal çevre, toplum ve kültür ile uyum içinde işlenen ürünlerden oluşmaktadır³⁸.

Sürdürülebilir kalkınmanın turizm boyutu şu başlıklar altında toplanabilir³⁹: Birincisi, turizm sektöründe, doğal kaynaklar ve sosyo-kültürel değerler önem taşımaktadır. Bu kaynak ve değerlerdeki bozulma, turizm sektörünü olumsuz yönde etkilemektedir. Bu anlamda, kalkınma ve çevre arasında uyum ve dengenin sağlanması gerekmektedir. İkincisi, günümüz insanının, turizm sektöründen beklediği nitelikli hizmet anlayışından, gelecek kuşakların da yararlanabilmesi konusunda dengeli davranılması gerekmektedir. Üçüncüsü, turizm imar planları hazırlanırken, sürdürülebilir gelişme göz önünde bulundurulmalı ve plan ilkelerinin çevreyi tahrip etmeyecek hatta geliştirecek şekilde hazırlanmasına özen gösterilmelidir.

1.2.2.2. Sürdürülebilir Turizm ve Amaçları

Carter (1993), sürdürülebilir turizmde üç ana amaç olduğunu belirtmektedir. Bunlar; ev sahibi toplumun uzun ve kısa dönemdeki yaşam standartlarının

³⁷Bill Bramwell ve Adam Sharman, "Approaches to Sustainable Tourism Planning and Community Participation", **Tourism and Sustainable Community Development**, Edit: Derek Hall ve Greg Richards, London and New York: Routledge, 2006, s.29.

³⁸Sustainable Development of Tourism, <http://sdt.unwto.org/en> (12.05.2012).

³⁹Ercan Yavuz ve Yahya Önder Yığındere, "Sürdürülebilir Kalkınmanın Turizme Etkisi", **Bahkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı:3, No:4, 2000, ss.322-334.

geliştirilmesi, turist ihtiyaçlarının karşılanması ve bu iki amacı gerçekleştirirken çevrenin korunmasıdır⁴⁰. Demir ve Çevirgen (2006) ise, sürdürülebilir turizmin temel amaçlarını şu şekilde sıralamaktadır⁴¹:

1. Toplumun yaşam kalitesini artırma,
2. Mevcut kuşak içinde ve kuşaklar arasında eşitliği sağlama ve koruma,
3. Çevrenin kalitesini koruma ve geliştirme,
4. Toplumun bütünleşmesini sağlama,
5. Turistler açısından yüksek kalitede bir deneyim sağlayabilme.

Bu durumda, sürdürülebilir turizmin amaçları, ana amaç ve alt amaçlar şeklinde iki başlık altında incelenebilir. Buna göre sürdürülebilir turizmin temel amacı, turizm sektörünü; çevreye, topluma, tarihi, doğal ve kültürel her türlü varlığa/yapıya zarar vermeden, bölge ve ülke ekonomisine ve toplumsal yaşama katkı sağlayacak biçimde geliştirmektir. Sürdürülebilir turizmin alt amaçları ise, şu şekilde sıralanabilir⁴²: Turizm ürününü çeşitlendirme ve mevsimlere yayma, ulaşım olanaklarını kolaylaştırma, altyapı ve hizmet sorunlarını çözme, turizm sektöründe istihdam edilen işgücünün niteliğini ve niceliğini artırma, turizm sektöründeki yatırım olanaklarını geliştirme, turizm amaçlı tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine önem verme ve turizm gelirini artırma.

1.2.3. Sürdürülebilir Turizm ve Çevre

Çevresel konular, günümüz ekonomik politikalarının bütün yönlerinde ciddi önem arz etmektedir. Turizm faaliyetleri sırasında su, toprak, hava, biyolojik kaynaklar vb. kullanılmaktadır. Çevre, turizm faaliyetlerinin temel kaynağı konumunda olmaktadır. Bu nedenle, turizm ile çevre arasında sıkı bir ilişki söz konusudur. Turizm hareketleri sırasında çevrenin aşırı ve plansız kullanımı, doğal kaynakların ve dengenin bozulmasına neden olmaktadır.

Çok geniş bir kapsamda değerlendirilebilecek olan çevre, 11.08.1983 tarih ve 18132 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Kanunu'nun ikinci

⁴⁰ Liu, s.460.

⁴¹ Mercan, s.25.

⁴² Kentsel Araştırma Gönüllüleri, <http://www.kentli.org/makale/kalkinma.htm> (03.11.2012).

maddesine göre, “*canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde bulundukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortam*” olarak ifade edilmektedir. Yine aynı kanunun aynı maddesine göre sürdürülebilir çevre ise, “*Gelecek kuşakların ihtiyaç duyduğu kaynakların varlığını ve kalitesini tehlikeye atmadan, hem bugünün hem de gelecek kuşakların çevresini oluşturan tüm çevresel değerlerin her alanda (sosyal, ekonomik, fiziki v.b.) ıslahı, korunması ve geliştirilmesi süreci*” olarak tanımlanmıştır.

Turizm ve çevre arasındaki ilişki, doğal ve kültürel kaynaklara dayanmaktadır. Bu ilişkide amaç, ortak faydaları artırmak ve olumsuz etkileri de en aza indirmektir. Bu amacın gerçekleştirilmesi, turizm kalkınması ve planlaması ile ilgili kapsamlı çalışmaların yapılmasına ve uygulanmasına bağlıdır⁴³. Destinasyon planlamacıları ve yöneticileri için önemli olan konu, turistlerin ilgisi ve uyumunu da göz önüne alarak çevresel açıdan elverişli stratejilerin belirlenerek uygulanmasıdır⁴⁴.

Çevresel kalite, turizmin gelişimi için anahtar bir rol oynamaktadır. Aynı zamanda, doğal kaynakların turizm amaçlı uzun süre kullanımı, bu kaynakların yaşama kapasitesini tehlikeye atmaktadır⁴⁵. Bir ülkenin doğal ve kültürel değerleri, o ülkenin turizm potansiyelini oluşturmaktadır. Bu nedenden dolayı, turizm sektörünün sürdürülebilirliği için mevcut değerlerin korunması ve geliştirilmesi gerekmektedir. Turizm ürününün temel kaynağı olan çevrenin dengeli bir biçimde yönetilmesi, onun zarar görmesinin aksine kalitesinin artmasını sağlayacaktır⁴⁶. Turizm işletmelerinin çevreye duyarlı uygulamaları, atık azalımı, enerji verimliliği, su kaynaklarının ve hava kalitesinin korunması şeklinde başlıklar içerisinde ele alınabilir⁴⁷.

Turizm ile çevre arasındaki unsurlara bakıldığında, fiziksel çevrenin birçok unsuru, turistler için birer çekim kaynağı durumundadır⁴⁸. Turizm altyapısı ve

⁴³ Joanne Connell, Stephen J. Page ve Tim Bentley, “Towards Sustainable Tourism Planning in New Zealand: Monitoring Local Government Planning Under the Resource Management Act”, **Tourism Management**, Vol:30, No:6, 2009, s.867.

⁴⁴ Stephen J. Kelly ve diğerleri, “Stated Preferences of Tourists for Eco-Efficient Destination Planning Options”, **Tourism Management**, 28, 2007, s.377.

⁴⁵ Claudio A.G. Piga, “Territorial Planning and Tourism Development Plan”, **Annals of Tourism Research**, 2003, Vol:30, No:4, 2003, s.886.

⁴⁶ Tuncay Demir, Turizm ve Çevre Etkileşimi, 21. Yüzyılda Sürdürülebilir Turizm Politikaları, I. Uluslararası Turizm Sempozyumu, Derleyen Semra Atabay, **İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi**, İstanbul, 1999, s.122.

⁴⁷ Nüzhet Kahraman ve Oğuz Türkay, **Turizm ve Çevre**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2006, s.130.

⁴⁸ Cengiz Demir, “Turizm ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Olumsuz Çevresel Etkileri: Türkiye’deki Milli Parklara Yönelik Bir Uygulama”, **Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Vol:17, No:2, 2002, s.93.

tesisleri, çevrenin bir yönünü oluşturmaktadır. Turizm gelişmesi ve bir bölgenin çevresel anlamda kullanımı, çevresel etkiler yaratmaktadır.

Küresel çevre sorunlarına yönelik farkındalığın artması ve sürdürülebilir kalkınmaya olan gereksinim, çevre ile ilgili konu ve sorunların değerlendirilmesinde son derece dikkatli olunmasını gerektirmektedir⁴⁹. Bir destinasyonda ortaya çıkan bir çevre sorununun, diğer çevre sorunlarını tetikleme olasılığı da görülmektedir. Örneğin, nüfus artışı sonucu arazi kullanımında yaşanan sorun, çevre sorunlarını da beraberinde getirmektedir⁵⁰. Bu bakımdan çevre ile ilgili her türlü konu ve sorun üzerinde durulması gerekmektedir. Sürdürülebilir turizm ile çevre arasındaki ilişki incelenirken, çevrenin toplumsal ve fiziksel boyutlarında dikkate alınması gerekmektedir.

1.3. YAVAŞ ŞEHİR OLGUSU İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

1.3.1. Yavaş Şehir Kavramı

Küreselleşme, ulaşabildiği yerlerde yerellik kavramını ortadan kaldıran köklü bir değişime neden olmaktadır. Küreselleşme örneklerinin fazla oranda görülemediği ülkelerde (Afrika ve Asya ülkeleri vb) ya da yerleşim merkezlerinde ise, yöresellik halen devam etmektedir. Konuya farklı bir açıdan bakılacak olursa, küreselliğin ulaşamadığı yerleşim merkezleri şanslı değilmiş gibi görülüyor olsa da, doğal ve kültürel çevrenin sürdürülebilirliği anlamında şanslı olarak değerlendirmek mümkündür. Çünkü bu tür yerleşimlerde, doğal kaynaklar henüz keşfedilmemiş ve kültürel değerler de yozlaşmaya başlamamış kabul edilmektedir.

Yavaşlık anlayışının karşı olduğu hız kavramının, dünya üzerinde bir kargaşa ortamı yarattığı düşüncesinden ortaya çıkmış olduğu düşünülebilir. Oysa küreselleşmenin ve hızın ulaşamadığı pek çok yerleşim merkezinde yavaşlık, insan yaşamının normal bir akışı olarak görülmektedir. Çünkü henüz bu bölgelerde küreselleşmenin doğal bir baskısı olarak ortaya çıkan hızlı ve dinamik yaşama, yer

⁴⁹ Cristian Rammel, Jeroen C.J.M. Van Den Berg, "Evolutionary Policies for Sustainable Development: Adaptive Flexibility and Risk Minimising", **Ecological Economics**, Vol:47, 2003, s.121

⁵⁰ Zafer Yıldız ve Gökhan Kalağan, "Alternatif Turizm Kavramı ve Çevresel Etkileri", **Yerel Siyaset Aylık Bilimsel Siyasi Dergi**, Sayı:35, 2008, s.43.

değiştirme, teknolojiye bağımlı olma gibi insan yaşamının büyük çoğunluğunu oluşturan örnekler en alt düzeyde olup, günlük geleneksel yaşamın bir parçası olan rahat ve sakin bir ortama sahip olma daha öncelikli olabilmektedir.

25 ülkede 166 üyeye sahip yavaş şehir ağı, küreselleşmenin şehirlerin dokusu, sakinleri ve yaşam tarzını standartlaştırmasını ve yerel özelliklerini ortadan kaldırmasını engellemek için yavaş yemek hareketinden ortaya çıkmış bir “Kentler Birliği” projesidir⁵¹. Küreselleşmenin yarattığı homojen mekanlardan biri olmak istemeyen, yerel kimliği ve özelliklerini koruyarak dünya sahnesinde yer almak isteyen kasaba ve şehirlerin katıldığı bir birliktir. Yavaş şehir, şehirlerin hangi alanlarda önemli ve özel olduklarını düşünmelerini ve bu özelliklerini korumak için strateji geliştirmeleridir. Şehrin dokusu, rengi, müziği ve hikayesinin uyum içinde, şehir sakinleri ve şehri ziyaret edenlerin zevk alabilecekleri bir hızda yaşanmasıdır.

Yerel zanaat, tat ve sanatı, sadece önceki kuşaklardan hatırlayabildiği kavramlar olmaktan çıkarmak için bunları çocuklar ve misafirler ile paylaşmaktır. Yavaş şehir birliğine üye olan yerleşimlerde çevreye ve insana zararlı olmayan temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı teşvik edilmektedir. Yavaş şehir kavramı, şehirlerin geleceklerini güvence altına alabilmelerine olanak sağlamış ve yerel yönetimler için bir yol haritası olmuştur. Yavaş şehir kavramı çarpık yapılaşmaya, küreselleşme ve para kazanma adına şehrin bütün değerlerinin hiçe sayılmasına, hızlı ve modern yaşama adına bireyin kendi gelenek, göreneklerine ve toplumun diğer bireylerinden giderek uzaklaşmasına karşı olan bir kavramdır⁵².

“Yavaş Şehir” oluşumunun, “Yavaş Yemek” hareketinden güçlü bir biçimde etkilendiğini söylemek mümkündür⁵³. İki hareketin amaçları birbirinden farklı olsa da, her iki harekette birbirini tamamlayıcı niteliklere sahiptir. Her iki oluşumda yerel ve geleneksel kültürü korumaya odaklanmakta ve yaşamın rahat, yavaş ve keyif içerisinde geçirilmesini öngörmektedir⁵⁴. Sahip olunan daha az trafik ve insan

⁵¹ Heike Mayer ve Paul L. Knox, “Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World”, **Journal of Urban Affairs**, Vol:28, No:4, 2006, ss.321-334.

⁵² Seferihisar Belediyesi, Sakin Şehir Seferihisar Rehberi.

⁵³ Susan Radstrom, “An Urban Identity Movement Rooted in the Sustainable of Place: A Case Study of Slow Cities and Their Application in Rural Manitoba”, **Master of City Planning, University of Manitoba, Department of City Planning**, 2005, s.90-113.

⁵⁴ Paul L. Knox, “Creating Ordinary Places: Slow Cities in a Fast World”, **Journal of Urban Design**, Vol:10, No:1, 2005, ss.1-11.

yoğunluğu nedeniyle bu şehirler, tüm dünyada görülen, hızlı akan “homojenize dünya” projesine karşı durmaktadırlar⁵⁵.

1999 yılında başlayan bir uygulama ile Avrupa ülkelerinde kırktan fazla şehir ve kasaba, “Yavaş Şehir” sertifikasını almaya hak kazanmıştır. Üyelerin büyük bir kısmı, İtalya’da (özellikle Tuscany ve Umbria bölgelerinde) bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, Almanya (Waldkirch, Hersbruck ve Überlingen), Norveç (Levanger ve Sokndal) ve İngiltere (Diss ve Aylsham), yavaş şehir sertifikasına sahip diğer ülkeler arasında yer almaktadır⁵⁶.

Nüfusun 50.000 rakamını geçmediği yerleşimlerin, aslında kolay ve keyifli yaşam için ideal büyüklük olduğunu savunan yavaş şehir ana referansının orta çağ dönemi İtalya şehirleri olduğu söylenebilir. Bu kentlerde, dış dünyadan kendini koruma, kendi kendine yetme, herhangi bir taşıt kullanmadan yerleşim yeri içerisinde her noktaya ulaşabilme ve şehir merkezinde bir araya gelme söz konusudur⁵⁷.

“Yavaşlık” felsefesinin ulusal sınırları, oldukça hızlı gelişmiştir. Yaşam kalitesine erişme ve keşfetme, daha sakin tempoyla yaşama dileği yavaş şehir projesini bütün Avrupa kıtasına tanıtmıştır. Böylece somut adımlarla iyi yemek, kaliteli ağırlama, hizmet ve kentsel alanda birlikte deneyim kazanmak için bir araya gelen uluslararası bir ağ olarak doğan yavaş şehir, şu anda Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Çin, Güney Kore, Danimarka, Fransa, Almanya, İtalya, Norveç, Yeni Zelanda, Hollanda, Polonya, Portekiz, Amerika Birleşik Devletleri, İspanya, Güney Afrika, İsveç, İsviçre, İngiltere, İrlanda, Macaristan, Finlandiya ve Türkiye olmak üzere 25 ülkede bulunmaktadır (bakınız Tablo 2)⁵⁸.

1.3.1.1. Yavaş Şehir Olma Kriterleri

Yavaş şehir hareketinin en belirgin özelliği, yerel kimliğin yeniden canlandırılmasıdır. Bu doğrultuda sakin şehir, hangi ülkede uygulanacak olursa

⁵⁵ Gözde Doğutürk, “Mimari ve Yaşam Kalitesi Bağlamında Yavaş Şehir Hareketi ve Seferihisar Örneği”, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2010, s.4.

⁵⁶ H. Mayerve P. L. Knox, ss.321-334.

⁵⁷ Sertaç Erten, “Citta Slow/Yavaş Şehir Seferihisar”, **Arredamento Mimarlık Dergisi**, Cilt: 9, 2009, s.106.

⁵⁸ Cittaslow International, <http://www.cittaslow.org/> (15.11.2012).

olsun, katılacak şehirler için uyulması gereken bazı temel kurallar bulunmaktadır. Bunlar genel başlıklar halinde aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- ✓ İyileştirme ve geri dönüşüm teknikleri başta olmak üzere, belli bir çevre politikası izleyerek bölgenin karakteristik özelliğinin ve kentsel dokusunun düzeltilmesi ve geliştirilmesi,

Tablo 2. Dünyadaki Sakin Şehirlerin Listesi

Ülke	Sertifikalı Sakin Şehirler
Almanya	Bad Schussenried, Blieskastel, Deidesheim, Hersbruck, Lüdinghausen, Marihn (Penzlin), Nördlingen, Überlingen, Waldkirch, Wirsberg, Bischofsheim a.d. Rhön
Amerika	Fairfax, Sebastopol, Sonoma
Avusturalya	Goodwa, Kotomba Blue Mountains, Yea
Avusturya	Enns, Hartberg, Horn
Belçika	Chaudfontaine, Enghien, Evere , Lens, Silly
Büyük Britanya	Aylsham, Berwick upon Tweed, Diss, Mold, Perth
Çin	Gaochun/Yaxi
Danimarka	Svendborg
Finlandiya	Kristinestad
Fransa	Segonzac, Labastide D'Armagnac
Güney Afrika	Sedgefield
Güney Kore	Cheongsong County, Damyang, Hadong, Jangheung, Jecheon City, Jeonju Hanok Village, Namyangju City, Sangju City, Shinan, Wando, Yesan, Yeongwol County
Hollanda	Alphen Chaam, Borger-Odoorn, Midden-Delfland, Vaals, Heerde
İrlanda	Clonakilty
İspanya	Begur, Bigastro, Lekeitio, Mungia, Pals, Rubielos de Mora
İsveç	Falköping
İsviçre	Mendrisio
İtalya	Abbiategrosso, Acqualagna, Acquapendente, Altomonte, Amalfi, Amelia, Anghiari, Asolo, Barga, Bazzano, Borgo Val di Taro, Bra, Brisighella, Bucine, Caiazzo, Capalbio, Casalbeltrame, Castel San Pietro Terme, Castelnovo ne' Monti, Castelnuovo Berardenga, Castiglione del Lago, Castiglione Olona, Cerreto Sannita, Chiavenna, Chiaverano, Cisternino, Città della Pieve, Città Sant'Angelo, Civitella in Val di Chiana, Cutigliano, Fontanellato, Francavilla al Mare, Galeata, Giuliano Teatino, Greve in Chianti, Grumes, Guardiagrele, Levanto, Massa Marittima, Monte Castello di Vibio, Montefalco, Morimondo, Novellara, Orsara di Puglia, Orvieto, Pellegrino Parmense, Penne, Pianella, Pollica, Positano, Pratovecchio, Preci, Ribera, San Daniele del Friuli, San Gemini, San Miniato, San Potito Sannitico, San Vincenzo, Santa Sofia, Santarcangelo di Romagna, Scandiano, Stia, Suvereto, Tegliolo, Tirano, Todi, Torgiano, Trani, Trevi, Zibello
Kanada	Cowichan Bay, Naramata
Macaristan	Hódmezővásárhely
Norveç	Eidskog, Levanger, Sokndal
Polonya	Biskupiec, Bisztynek, Lidzbark Warminski, Murowana Goślina, Nowe Miasto Lubawskie, Reszel
Portekiz	Lagos, Sao Bras de Alportel, Silves, Tavira, Vizela
Türkiye	Akyaka, Gökçeada, Seferihisar, Taraklı, Yenipazar, Vize, Yalvaç, Perşembe
Yeni Zelanda	Matakana (Rodney District)

Kaynak: Cittaslow International, <http://www.cittaslow.org/>

- ✓ Bölgede uygun bir altyapı politikasının oluşturulması,
- ✓ Çevrenin ve kentsel dokunun kalitesini geliştirme amacıyla teknolojinin kullanılması,
- ✓ Çevreye duyarlı doğal teknikler ile üretilen gıdanın teşvik edilmesi, gerekli durumlarda zor şartlarda üretilen tipik ürünlerin korunması ve geliştirilmesi için gereken tesislerin kurulması,
- ✓ Üretici ile tüketiciyi buluşturacak olay ve mekânların planlanarak kültürel ve geleneksel üretimin desteklenmesi ve korunması,
- ✓ Herhangi bir önyargıya yol açabilecek fiziksel ve kültürel engellerin ortadan kaldırılması, toplumda gerçek iletişimin sağlanması için konukseverliğin teşviki ve şehir kaynaklarının doğru kullanımı,
- ✓ Yalnızca görevlilerin değil, bütün yurttaşların yavaş şehir içerisinde yaşama bilincine kavuşturulması ve özellikle gençlere bu bilincin aşılması.

Harekete katılan üyeleri, yavaş şehir amaçlarını yaymak ve kamuoyunu bu yönde çalışmaya teşvik etmek, yerel özelliklere uygun olarak yapılan seçimlerin yavaş şehir parametrelerine uygunluğunu gözden geçirerek uygulamak ve hareketin genel amaçlarına uygun girişimlere gönüllü katılımı sağlamak durumundadırlar. Böylece, harekete katılan kentler aşağıdaki imtiyazlara sahip olacaklardır: Yavaş şehir logosunu kullanma ve kendi imajını hareketin logosu ile bağdaştırma, hareketin başarısına katkıda bulunacak her türlü kamusal ve özel girişim ve aktivitede logonun kullanım hakkına sahip olma, çeşitli oluşumlara katılma ve onlardan yararlanma hakkı kazanma ve belirli model ve yapılanmaların oluşturulmasında söz sahibi olma.

Hareketin eylem planları,yapılan yıllık toplantılar sonucunda alınan kararlara göre belirlenir. Bu toplantılarda şu hususlara yer verilir: Yıllık amaçlar ve çalışma çerçevesi, bunları ölçecek parametre ve gerekli yapılanmalar belirlenir. Aktiviteleri koordine etmek için gerekli bütçe belirlenir. Yavaş yemek ve bütün yavaş şehir temsilcilerinin de bulunduğu koordinasyon komitesi kurulur.

Sahip olunması gereken üyelik kriterlerinin ilk sırasında çevre politikalarına uyum gelmektedir⁵⁹. Bu grubun içeriğine göz atıldığında, hava, su ve toprak kalitesinin sağlanmasının yanı sıra katı ve sıvı atıkların kontrolü, alternatif enerji kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesi, genetiği değiştirilmiş ürünlerin kullanımının yasaklanması, gürültü ve görsel kirliliğin kontrolü gibi daha çok doğal çevre ile ilgili temel özelliklerin yer aldığını görmek mümkündür (bakınız Tablo 3).

Tablo 3. Çevre Politikaları

1.	Hava, su ve toprağın kalitesinin, yasa tarafından belirtilen parametrelere göre belgelenmesi.
2.	Kentsel çöp ve özel atıkların ayrıştırılarak toplanmasının teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik projelerin geliştirilmesi.
3.	Endüstriyel ve evsel atıkların sağlıklı olarak toplanması.
4.	Kentsel ya da toplu kanalizasyon için, atık su arıtma tesisinin bulunması.
5.	Biyokütlelerden ısı üretilmesi ve özellikle alternatif enerji kaynaklarının (yenilenebilir enerji, yeşil hidrojen, mini hidroelektrik santral) kullanılması yoluyla enerji tasarrufu yapılmasına yönelik belediyenin planı.
6.	Genetiği değiştirilmiş ürünlerin (GDO) tarımda kullanılmasının yasaklanması.
7.	Reklam, ticari tabela ve trafik işaretleri düzenlenmesine dair belediye planının hazırlanması.
8.	Elektromanyetik kirliliğin kontrolü için sistemler geliştirilmesi.
9.	Gürültü kirliliğinin azaltılması ve kontrolü için program yapılması.
10.	Işık kirliliğinin kontrolü için sistemler ve programlar oluşturulması.
11.	Çevre yönetimi sistemlerinin benimsenmesi (EMAS ve ECOLABEL ya da ISO 9001; ISO 14000, SA 8000 ve Gündem 21 projelerine katılım).

Kaynak: Cittaslow Seferihisar, <http://www.cittaslowseferihisar.org/>

İkinci olarak, altyapı politikalarını oluşturan listeye bakıldığında, tarihi ve kültürel mekanların planlanması, güvenli ulaşım sisteminin planlanması, özel taşıtlar yerine alternatif taşıma araçlarının teşvik edilmesi, engelliler için altyapı sistemlerinin teşvik edilmesi, farklı yaş ya da statüdeki insan grupları için farklı aktivitelerin planlanması, tıbbi yardım mekanlarının tasarımı, yeşil alanların planlanması, doğal ürünler için ticaret zincirinin oluşturulması ve tanıtım ofislerinin tasarlanması gibi daha çok ulaşım, sağlık, aktivite gibi temel altyapı konularında çalışmaları içerdiği görülmektedir (bakınız Tablo 4).

Kentsel yaşam kalitesi için gerekli teknoloji ve tesislerin kurulumunda yer alan çalışmalar arasında, biyo-mimari projelerinin tasarlanması ve bu kapsamda personelin eğitimi, fiber kabloların tesis edilmesi, şehrin mimari ile uyumlu çöp tenekelerinin tasarlanması ve çöplerin düzenli toplanması, yerel yönetimlerin

⁵⁹Cittaslow Seferihisar, http://www.cittaslowseferihisar.org/index.php?option=com_content&view=article&id=64&Itemid=63 (12.04.2012).

vatandaşlar ile daha sağlıklı bir iletişim kurabilmesi için internet sitesinden daha etkin yararlanma konusunda çalışmalarda bulunmaları, gürültünün kontrol edilmesi ve şehir ortamında kullanılacak renklerin seçimi konusunda gerekli planlamaların yapılması gelmektedir (bakınız Tablo 5).

Tablo 4. Altyapı Politikaları

1.	Tarihi merkezlerin ıslahı ve iyileştirilmesi için plan ve/veya kültürel ve tarihi değerler üzerine çalışma yapılması.
2.	Güvenli ulaşım ve trafik için plan yapılması.
3.	Okullar ve kamu binalarına bağlanan bisiklet yollarının planlanması.
4.	Özel taşıtlar yerine uygun alternatif taşıma ve trafiğin toplu taşıma araçları ve yaya alanları ile bütünleştirilmesi için (toplu taşıma ile bağlantılı ilave kentsel araba park alanları, yürüyen merdivenler, yürüyen bantlar, teleferik, bisiklet yolları, okullar, işyerleri ve benzerlerine erişim sağlayan yaya güzergâhları) plan yapılması.
5.	Kamusal ve kamu ile ilgisi olan alanların engelliler için erişilebilir olması, mimari engellerin kaldırılması ve teknolojilere erişimin sağlanmasını garanti altına almak üzere altyapıların teşvik edilmesi.
6.	Aile yaşantısına ve yerel aktivitelere (eğlence, spor aktiviteleri, okul ve aile arasında bağ oluşturmayı amaçlayan aktiviteler, yaşlılar ve kronik hastalar için evde yardımı da kapsayan yardım çalışmaları, sosyal tesisler, belediye çalışma saatlerinin düzenlenmesi, umumi tuvaletler) yardımcı olacak programların teşvik edilmesi.
7.	Tıbbi yardım merkezinin planlanması.
8.	Vasıflı yeşil alanların ve hizmet altyapılarının (yeşil alanların birbiriyle bağlantıları, oyun sahaları vb.) planlanması.
9.	Ticari malların dağıtımı ve “doğal ürünler için ticari merkezler” oluşturulması için plan hazırlanması.
10.	Mağaza sahipleri ile, zor durumda olan vatandaşlar ile ilgilenme ve yardım etme üzerine mutabakat sağlanması: “dost mağazalar”.
11.	Bozulmakta olan kentsel alanların ve şehrin yeniden kullanılmasına yönelik projelerin iyileştirilmesi.
12.	Kent tarzının yeniden yapılandırılması ve iyileştirmesi için program geliştirilmesi.
13.	Kentin tanıtımında kullanılan bilgilendirme ofislerinin, U.R.P. (kentsel yenilenme programı) işlevinin, Yavaş Şehir tanıtım/bilgi ofisi ile bütünleştirilmesi.

Kaynak: Cittaslow Seferihisar, <http://www.cittaslowseferihisar.org/>

Tablo 5. Kentsel Kalite için Teknoloji ve Tesisler

1.	Biyomimari için büro ve biyomimarının teşvik edilmesi yönündeki bilgilendirme projesi için görevlendirilen personelin eğitimi için program yapılması.
2.	Şehrin, fiber optik kablo ve kablosuz sistemler için teçhiz edilmesi.
3.	Elektromanyetik alanları izleme sistemlerinin benimsenmesi.
4.	Şehrin çevresi ve peyzajı ile uyumlu çöp tenekeleri ve çöplerin belirli zamanlarda toplanması.
5.	Kamu ve özel alanların çevre ile uyumlu bitki, tercihen bahçe peyzajı kriterlerine uygun yerel bitkiler ile, bitkilendirilmesi için teşvik edilmesi ve programlar oluşturulması.
6.	Vatandaşlara götürülen hizmetler (belediye hizmetlerinin internet vb. üzerinden duyurulması, vatandaşlar için internet tabanlı bir belediye ağı oluşturulması ve vatandaşların bu ağı kullanmaları yönünde eğitilmeleri) için plan yapılması.
7.	Özellikle gürültülü alanlarda gürültünün kontrol edilmesi için plan hazırlanması.
8.	Şehirde kullanılan renklerle ilgili plan hazırlanması.
9.	Elektronik evden çalışmanın (telework) teşvik edilmesi.

Kaynak: Cittaslow Seferihisar, <http://www.cittaslowseferihisar.org/>

Yerel üretimin korunarak teşvik edilmesi kapsamı ise daha çok kaybolmaya yüz tutmuş ürünlerin yeniden canlandırılması ile organik tarım ürünlerine önem verilmesi ile ilgilidir. Bu kapsamda, organik tarım yapılması ve bu kapsamda tüketimin arttırılması için proje geliştirilmesi, geleneksel yemek türlerinin kaybolmaması için yavaş yemek akımının teşvik edilmesinin yanı sıra farklı aktivitelerin düzenlenmesi, şehre özgün ürünlerin belirlenmesi ve bunların pazarlanmasına destek olunması, ağaçların envanterinin çıkarılması ve yerel kültürel etkinliklerin korunması, önemli politikalar arasında yer almaktadır (bakınız Tablo 6).

Tablo 6. Yerel Üretimin Korunması

1.	Organik tarımcılığın geliştirilmesi için proje geliştirilmesi.
2.	Esnaf ve zanaatkârlar tarafından üretilen ürün, eşya ve el sanatları kalitesinin belgelendirilmesi.
3.	Yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olan esnaf ve zanaatkârların ve/veya el işi ürünlerinin korunması ve himayesine yönelik programların geliştirilmesi.
4.	Yok olma riski ile karşı karşıya olan geleneksel çalışma ve meslek yöntemlerinin himayesi.
5.	Organik ürünlerin ve/veya yerli ürünlerin kullanılması ve restoranlar, okul kafeteryaları ve korunan yapılarda yerel geleneklerin muhafaza edilmesi.
6.	Yavaş yemek hareketi ile işbirliği içerisinde okullarda tat ve beslenme konusunda eğitim programların hazırlanması.
7.	Yok olma riski altındaki şarap ve yavaş yemek çeşitleri için, aktivitelere destek olunması.
8.	Yöreye özgü ürünlerin tespit edilmesi ve bu ürünlerin ticarileşmesi için destek olunması (pazar ve marketlerin yerel ürünlerin satışı için düzenlenmesi, uygun mekanların oluşturulması).
9.	Ağaçların sayımının yapılması ve büyük ya da “tarihi ağaçların” değerinin arttırılması.
10.	Yerel kültürel etkinliklerin korunması ve teşvik edilmesi.
11.	Şehir ve okul bahçelerinde yerel ekinler yetiştirilmesi için teşvik edilmesi.

Kaynak: Cittaslow Seferihisar, <http://www.cittaslowseferihisar.org/>

Bir sonraki kriterler arasında ise, konukseverlik çalışmaları yer almaktadır. Yerel halka turist hakkında ve nasıl bir davranışta bulunulması ile ilgili olarak eğitim programlarının düzenlenmesi, merkezi turizm çekicilikleri için uluslar arası işaretlerin kullanılması, çalışma saatlerinin turizm takvimine göre yeniden gözden geçirilmesi, Yavaş şehir kapsamında yer alan yönlerin düzenlenmesi ve işletme sahiplerinin fiyat ve şeffaf olma konularında bilgilendirilmesi gerekliliği, konukseverlik kriterleri arasında yer almaktadır (bakınız Tablo 7).

Yerel halk arasında yavaş şehir konusunda farkındalığın yaratılması diğer bir önemli konudur. Bu kapsamda, yerel yönetimlerin yavaş şehir olma niyetini açıklamadan önce, yerel halkın bu uygulamanın içeriği, amacı ve işleyişi hakkında bilgilendirilmesi amacıyla kampanyaların düzenlenmesi gerekmektedir. Sonrasında, “yavaş” felsefesini kazanmada ve yavaş şehir projesinin uygulanmasında sosyal

yapıların dâhil edilmesi için programların hazırlanması, özellikle; eğitsel bahçe ve parklar, okuma mekanları, tohum bankası projesine katılım sağlanmalıdır. Son olarak, yavaş şehir ve yavaş yemek uygulamalarının yaygınlaştırılması için programların hazırlanması beklenmektedir.

Tablo 7. Konukseverlik

1.	Turist bilgisi ve nitelikli konukseverlik için eğitim kurslarının düzenlenmesi.
2.	Turizm güzergâhları ile tarihi merkez ve yerlerin işaretlenmesinde uluslararası işaret kullanımı
3.	Ziyaretçilerin özellikle takvimlendirilmiş etkinlikler için şehre yaklaşımlarını ve bilgi ve hizmetlere erişimlerini kolaylaştırıcı resepsiyon yönergelerinin ve planların hazırlanması (otopark, resmi kurumların çalışma saatlerinin uzatılması/esnetilmesi vb.).
4.	Şehrin “yavaş” güzergâhlarının düzenlenmesi (broşürler, internet siteleri, ana sayfalar vb.)
5.	Turizm işletmecileri ve mağaza sahiplerinin, ücret şeffaflığı ve fiyatların müessesenin dışında sergilenmesi gerekliliği konusunda bilinçlendirilmesi.

Kaynak: Cittaslow Seferihisar, <http://www.cittaslowseferihisar.org/>

Yukarıda sıralanan kriterlerin genel anlamda devamı olarak, son sırada olağanüstü gereklilikler yer almaktadır. Yavaş şehir kimliğini vurgulayacak kampanyaların düzenlenmesi ve komite tarafından lanse edilen şartların karşılanması zorunlu bir gerekliliktir. Sonrasında, yavaş yemek komitesinin oluşturulması ve desteklenmesi gerekmektedir. Hepsinin bir sonucu olarak, üye şehirlerin, antetli kağıtlarına “Cittaslow” logosunu eklemesi ve web sitelerine “yavaş” felsefesi hakkında içerik koymaları gerekmektedir.

1.3.1.2. Yavaş Şehir Adaylık Süreci

Bir şehrin, yavaş şehir olmak için başvuru süreci beş aşamadan oluşmaktadır. Bu süreç sırasıyla aşağıdaki şekilde işlemektedir⁶⁰:

Başvuru Mektubu: Uluslararası Yavaş Şehir Başkanlığı’na hitaben şehrin birliğe üyeliğini açıklayan bir başvuru mektubu hazırlanması gerekmektedir. Yazılacak başvuru mektubunda; şehrin tanıtımı (tarihi, coğrafi yapısı, nüfusu, sahip olduğu özellikler vb.), yavaş şehir ağına başvurma neden ve gerekçeleri (şehrin yavaş felsefesi ile ilgisi, birliğe neden başvurmak istediği vb.), yavaş şehir

⁶⁰Cittaslow Türkiye, http://www.cittaslowturkiye.org/index.php?option=com_content&view=article&id=83&Itemid=477 (15.11.2012).

kriterlerinden hangisine hali hazırda sahip olduğu ve kriterleri gerçekleştirmek için yürütülen projeler (kentin yavaş şehir kriterlerine uyan yönleri, kriterler çerçevesinde şu ana dek yapılan ve yapılması planlananlar), aday kentin birlik ile iletişimde bulunacak kurumsal ve/veya teknik iletişim kişinin belirlenmesi gerekmektedir.

Bilgilendirme Çalışmaları: Yavaş şehir projesinin başarıya ulaşması için halkın yavaş şehir kimliğine ve bu alanda yapılanlara sahip çıkması gerekmektedir. Projenin yerel halk tarafından sahiplenebilmesi için ne anlama geldiği, bu kapsamda nelerin yapılacağı, gerçekleştirilmek istenen amaç ve hedeflerin açık ve net bir biçimde anlatılması gerekmektedir. Yerel halkın sahiplenmediği bir hareketin uzun zaman diliminde başarılı olması mümkün değildir. Yerel halkın desteği, yavaş şehir hareketini siyasetin sığ sularından uzaklaştırmak ve sürdürülebilirliğini sağlamak için gereklidir.

Yavaş Şehir Adaylık Dosyasının Hazırlanması: Bir kentin Yavaş Şehir Birliği'ne üye olması için birlik tüzüğünde belirtilen 59 kriter hakkında projeler geliştirmesi ve uygulaması gerekmektedir. Kentin yavaş şehir kriterleri hakkında geliştirdiği projelerden oluşan başvuru dosyasının değerlendirme sonucu %50 oranından fazla puan alması gerekmektedir. Başvuru dosyası, iki parçadan oluşmaktadır. Kriterler çerçevesinde yapılan projeler hakkında açıklama ve fotoğrafların yer aldığı birinci klasör ve bu projelere ilişkin resim, proje, meclis kararı ve resmi yazılar gibi eklerin yer aldığı ikinci bir klasör hazırlanmaktadır.

Adaylık Dosyasının Yavaş Şehir Başkentine Teslim Edilmesi ve Puanlaması: İki klasörden oluşan adaylık dosyası, anadil ve İngilizce iki kopya halinde ülkenin yavaş şehir başkentine teslim edilmesi gerekmektedir. Adaylık dosyası, Yavaş Şehir Başkent Koordinatörü ve yetkilileri tarafından incelenmektedir. Bu inceleme aşamasında ve/veya başvuru sürecinin herhangi bir aşamasında aday şehir, Başkent Koordinatörü ve/veya Ülke Ağı Üyeleri tarafından inceleme amacıyla ziyaret edilebilir. İnceleme sonucunda yeterli puanın alınması durumunda dosya, genel merkeze (İtalya) gönderilmektedir.

Adaylık Dosyasının Genel Merkez Tarafından İncelenmesi: Yavaş Şehir Ülke Ağı tarafından incelenen ve yeterli puanı alan dosya, son incelemeden geçmek üzere İtalya'daki genel merkeze gönderilir. Dosyanın genel merkez tarafından onaylanması

durumunda, aynı yıl içerisinde düzenlenecek bir uluslararası etkinlikte aday şehrin üyeliği ilan edilmekte ve sertifikası verilmektedir.

1.3.1.3. Yavaş Şehrin Uyması Gereken Kurallar

Yukarıda da vurgulandığı gibi, sakin şehir hareketinin en belirgin özelliği, yerel kimliğin yeniden canlandırılmasıdır. Bu doğrultuda, sakin şehir hareketinde yerini alan her bir şehir aşağıda yer alan kuralları uygulama alanına koymak durumundadır⁶¹:

- ✓ *Sakin şehir hareketinin ortak logosunun kullanılması:* Bugün baktığımızda, yavaş şehir üyesi şehirlerin aldıkları logoyu tanıtım ve pazarlama amaçlı olarak kullanmakta olmaları,
- ✓ *Bu hareketlerin temel hedefleri ile doğrudan ya da dolaylı olarak uyum içinde çalışmalar yürüten ya da yürütecek olan kamu ya da özel kuruluşlara destek sağlanması ve yönlendirilmesi:* Örneğin, yerel yönetimlerin ve işletmelerin yavaş şehir kriterlerine uygun projeler gerçekleştirmesi ve bu projelerin desteklenmesi,
- ✓ *Şehrin karakteristik özelliklerinin yanı sıra, yaşanan çevrenin korunması, zenginleştirilmesi ve çevre ile iç içe bir şehir yaşantısının sağlanması için politika belirlenmesi:* Örneğin, kullanılmış ürünlerin çevreyi kirliletmesinin önlenmesi ve ekonomiye yeniden kazandırılmasına yönelik önlem alınması. Cadde ve parkların çeşitli ağaç türleri ve çiçekler ile donatılması,
- ✓ *Şehrin sakinliğini bozacak ses ve görüntü kirliliğinin önüne geçilmesi:* Örneğin, araç trafiği ve klakson ve alarmin kontrol altına alınması, bunun için elektrik ile çalışan taşıt ya da bisiklet kullanımının teşvik edilmesi, binaların üzerindeki televizyon antenleri, reklam panoları ve neon ışıklı reklamların kaldırılması,
- ✓ *Şehrin tarihi yapısını koruyacak şekilde altyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi:* Örneğin, şehir merkezlerindeki otopark alanlarının kentsel peyzaj alanı olarak değerlendirilmesi, restorasyon çalışmaları ile tarihi yapıların korunması.

⁶¹ Doğutürk, s.6.

- ✓ *Çevre ve şehir yapısının kalitesini artıracak ve geliştirecek teknolojinin kullanılması: Örneğin, şehirlerde kiosk hizmetlerinin verilmesi (e-belediye), çözüm masalarının oluşturulması gibi hizmetlerin verilmesi,*
- ✓ *Yayalar için ayrılan alanların genişletilmesi: Örneğin, şehir merkezlerinin yayalar için daha kullanışlı olacak şekilde yeniden düzenlenmesi,*
- ✓ *Gıda ürünleri üretiminin tamamen doğal ve ekolojik yöntemler ile gerçekleştirilmesi için gerekli önlemin alınması: Örneğin, organik tarımın desteklenmesi ve teşvik edilmesi,*
- ✓ *Üretimi her geçen gün azalan mahalli ürünlerin koruma altına alınması ve bu tür ürünlerin üretiminin artması için her türlü teşvik sağlanması: Örneğin, yerel pazarların kurulması ve yerel ürünlerin bu pazarlarda satılması,*
- ✓ *İnsanların rahatlıkla geleneksel ürünleri, yiyecekleri temin edebilecekleri, hatta sohbet için bir araya gelebilecekleri alışveriş mekânlarının, lokanta ya da toplantı yerlerinin tesis edilmesi: Örneğin, organik pazarların kurulması ve yöresel yemeklerin sunulduğu restoranların hizmet vermesi.*

1.3.2. Yavaş Şehir Hareketlerinin Tarihçesi

Dünya geneline baktığımızda, yavaşlık konusunda farklı örneklerle rastlamak mümkündür. İlk olarak, 1989 yılında ayaküstü atıştırmanın (fast food) yayılışına karşı bir duruş olarak “Yavaş Yemek” (Slow Food) akımı ortaya çıkmıştır. Yavaş yemek hareketinin başarısı ve sonucunda İtalyanlar, “Yavaş Şehir” (Cittaslow) hareketini başlatmaya karar vermişlerdir⁶². İtalyanca Citta (Şehir) ve İngilizce Slow (Yavaş) kelimelerinden oluşan “Cittaslow” terimi sakin şehir anlamında kullanılmaktadır. 1999 yılında bu akımın yandaşlarının düzenlediği bir sempozyumda, sorunun kentsel politika bağlamında ele alınması gerekliliği ortaya atılmış ve İtalya’daki dört küçük kasabanın (Greve in Chianti, Bra, Orvieto, Positano) belediye başkanlarının imzası ile yavaş şehir ağı kurulmuştur⁶³.

⁶²Philip L. Pearce, **Tourist Behaviour and the Contemporary World**, Channel View Publications, Bristol, 2011, s.150.

⁶³ Hakkı Can Özkan, “Bir Sürdürülebilir Kent Modeli: Yavaş Şehir Hareketi”, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2011, s.25.

1.3.2.1. Yavaş Yemek Hareketi

“Yavaş Yemek”, iyi, temiz ve adil gıdanın tüketimini savunan bir akımdır. Yiyeceklerin lezzetli olması gerektiğine, yeryüzüne, diğer canlılara ve sağlığınıza zarar vermeyecek şekilde temiz üretilmesi gerektiğine ve çiftçilerin emeklerinin karşılığını adil bir şekilde alması gerektiğine dayanmaktadır. Yavaş yemek, görülen yemek kısmı dışında, aslında bir insan hakları hareketidir. Petrini, sadece doymak değil, lezzet almanın da bir insan hakkı olduğunu belirtmektedir. Son yayınlanan “İyi, Temiz ve Adil” adlı kitabında yiyeceklerin bu üç karaktere birden sahip olmasının kültürel ve etik unsurlarını ele almaktadır⁶⁴.

1.3.2.2. Yavaş Yemek Hareketleri Tarihçesi

“Yavaş Yemek”, hızlı yaşam sonucu yerel yemek kültürünün kaybolmasına karşı bir tepki ve bilinçlendirme hareketi olarak 1989 yılında kar amacı gütmeyen bir hareket olarak İtalya’da, Carlo Petrini tarafından başlatılmıştır. Bugün tüm dünyada 850 yerel convivium (ziyafet) ile yaklaşık 100,000 üyeye sahip olan bu akım, insanların giderek ne yedikleri, yedikleri gıdaların nereden geldiği, tadının nasıl olduğu ve yemek seçiminin dünyayı nasıl etkilediği konusundaki ilgisizliğine karşı kurulmuş bir eko-gastronomi organizasyonudur⁶⁵.

1.3.2.3. Yavaş Yemek Hareketi Manifestosu

Uluslararası Zevk Hakkı ve onun korunması hareketine ayrıntılı bakış, 9 Kasım 1989 tarihinde Paris’teki Opera Comique’te oluşturulmuştur. Manifesto Arjantin, Brezilya, Danimarka, Fransa, Almanya, Hollanda, Macaristan, İtalya, Japonya, İspanya, İsveç, İsviçre, ABD ve Venezuela delegeleri tarafından kabul edilmiştir (bakınız Tablo 8).

⁶⁴Cittaslow Seferihisar, http://www.cittaslowseferihisar.org/index.php?option=com_content&view=article&id=54&Itemid=64 (08.04.2012).

⁶⁵ Simone Fullagar, Erica Wilson ve Kevin Markwell, “Starting Slow: Thinking through Slow Mobilities and Experiences”, **Slow Tourism: Experiences and Mobilities**, (Edit: Simone Fullagar, Erica Wilson ve Kevin Markwell), **Channel View Publications**, Bristol, 2012, ss.1-8.

1.3.3. Yavaş Oluşumu Etkileyen Projeler

Yavaş şehir felsefesini yaymak ve teorideki düşünceleri pratiğe dökmek için çeşitli yan projeler geliştirilmiştir. Bunlar genel olarak yerel ürün ve yerel üreticilerin desteklenmesini ve geliştirilmesini, böylece, yerel kültürün korunarak gücünü kazanmasını sağlayan projelerdir. Dört ana başlıkta incelenen projeler haricinde özellikle kamuoyunda gerekli bilinci uyandırmak amacıyla çeşitli faaliyetler de bulunmaktadır.

Tablo 8. Yavaş Yemek Hareketleri Resmi Manifestosu⁶⁶

Endüstriyel uygarlaşma ile başlayarak gelişen yüzyılımız, önce makineyi icat etti, sonra da onu kendine yaşam modeli olarak seçti. Yaşamın koşuşturma telaşı bizi köleleştirdi, sinsi bir virüse yenik düştük: Alışkanlıklarımız ile aramıza giriyor, evimize, özelimize yayılıyor ve bizi "hızlı yemek"e zorluyor. Bu telaşın türünün neslini tüketme tehlikesine karşı ve insan olmanın hakkını vermek adına, Homo Sapiens kendini kurtarmalı. Hızlı yaşamın evrensel çılgınlığına karşı direnmenin tek yolu, sakın ve inatçı bir usulde bedensel keyif unsurlarımızı sıkı sıkıya savunmaktır. Uygun dozlarda, duyuşsal hazları ve uzun soluklu keyifleri emniyete almak; durmadan çalışmayı verimlilik zannetme çılgınlığına kapılmış kalabalığın hastalığını kapmaktan korur. Bizim bu düzene karşı koyuşumuz, "Yavaş Yemek" ile sofrada başlamalı. Bölgesel yemeklerimizin lezzetini, kokusunu yeniden keşfedelim ve "Hızlı Yemek" in ezici etkisini kendimizden uzak turalım. Hızlı yaşam, üretkenlik adına, var olmamızın geleneklerini değiştirdi ve çevremizi, ufkumuzu tehdit etmekte. Bu duruma tek çözüm "Yavaş Yemek" tir. Gerçek kültür; lezzeti yok saymak yerine onu geliştirmektir. Bunun da yolu, uluslararası deneyim, bilgi ve proje değiş tokuşundan daha iyi ne olabilir? "Yavaş Yemek" daha iyi bir geleceği emniyete alır. "Yavaş Yemek", küçük salyangoz simgesi ile, "yavaş" kımıltıya devinim getirecek nitelikli desteğe ihtiyaç duyan uluslararası bir düşünce hareketidir.

Kaynak: Slow Food Foundation for Biodiversity, <http://slowfoodfoundation.com>

1.3.3.1. Terra Madre (Toprak Ana)

Terra Madre, "yavaş yemek" tarafından tasarlanan bir projedir. Felsefesi, "üretim tarımsal, yemek ise gastronomik bir süreçtir" düşüncesine dayanmaktadır. Yavaş yemek, her zaman yemek zevki ve lezzetli gıdaların önemini bilmiş ve günümüzün modern sayılan üretim, dağıtım ve ekonomik ölçekli kurallarının etkisi altında homojenleştirilme tehlikesiyle karşı karşıya olan kültürlerle destek vermiştir. Özellikle bu kuralların etkisini arttırdığı alanlar, yavaş yemek akımının küçük

⁶⁶ Slow Food Foundation for Biodiversity, http://slowfoodfoundation.com/pagine/eng/pagina.lasso?-id_pg=28 (28.04.2012).

üreticilerin korunması ve desteklenmesi gerektiğini anlamasına neden olmuştur. Bu doğrultuda karar yetkisine sahip otoriteler, tüketiciler, eğitim kurumları, aşçılar, tarımsal araştırma kurumları ve sivil toplum örgütlerinin desteği ve küresel bir planı takip kararlı yöresel hareketler olmadan ilerleme kaydedilemeyeceği ortaya çıkmıştır.

Terra Madre, kırsal gıda üreticilerinin sesinin duyurulması, nüfusu sorunları hakkında bilinçlendirmek, iş şartlarını iyileştirmek, hem onlar hem de dünyamız için pozitif değişiklik sağlamak amacıyla yaşama geçirilmiştir. Bu nedenle, küresel bir ağ oluşturulması, bilgi alışverişinin artırılması, ihtiyacımız olan gıdaları, yetiştirilecek verimli toprağı ve bu toprağı işleyecek insanların desteklenmesi için adımlar atılmıştır.

Terra Madre'nin açılış töreni, 2004 yılında Torina'da yapılmıştır. 130 ülkeden 5000 üreticinin katılımı ile gerçekleşirken, küresel medyanın ilgisinin de kriz üzerine çekilmesi başarılı olmuştur. İkinci toplantı ise, 2006 yılında yüksek kaliteli gıda üretimindeki rolünün bilincinde, gerek tanınmış gerek az bilinen ek 1000 aşçı ve teoriyle pratik arasında bir köprü kurmaya çalışan 400 araştırmacı ve akademisyenin katılımıyla gerçekleşmiştir.

Yavaş yemek, kamu kurumlarını olduğu kadar, yerel, bölgesel ve ulusal kurumları da harekete geçirerek Terra Madre'nin, özel şirketler ile ortaklığın ve kimisi yalnızca bu olay için oluşmuş sayısız benzer ağların kurulmasına hız kazandırmıştır.

1.3.3.2. Presidia

Presidia, belirli bir ürünü üreten bir grup üretici üzerine odaklanması sonucunda üretim ve pazarlama tekniklerini geliştirerek çalışmalarının ekonomik olarak verimli olmasını sağlayan yerel bir projedir. Presidia programı, yavaş yemek akımının üreticileri, ürünlerinin doğrudan pazarlanmasını, korunmasını ve tanıtımını yapmaya iten bir araçtır. Yavaş Yemek Biyolojik Çeşitlilik Vakfı, dünya genelinde Presidia projesinin gelişim ve tanıtımını desteklemektedir. 2003 yılında Toskana'da kurularak yerel kültürel kimliğe, dünyanın kaynaklarına, sürdürülebilir hayvancılığa ve bireysel tüketicilerin sağlığına saygılı bir tarımsal sistemi önermektedir.

Presidia, Ark of Taste projesinin bir çalışma kolu olarak 1999 yılında İtalya'da başlamıştır. Kaybolmaya yüz tutmuş yüzlerce ürün, Ark tarafından kataloglanmış ve yavaş yemek, Presidia aracılığı ile dünya gıda üretimine katkıda bulunmaya karar vermiştir. İlk iki “test projesi” İtalya’nın kuzeydoğusunda Piedmont bölgesinde gerçekleşmiştir. İlki, Morozzo horozunu kurtarmaya yönelik; ikincisi ise, Toskana’da Zolfino fasulyesi ile ilgili bir girişim olmuştur.

İlk önemli mihenk taşlarından bir diğeri de, 2000 yılında Torino’daki Salone del Gusto’da gerçekleşmiştir. İlk 90 İtalyan Presidiası’nın tanıtıldığı yiyecek ve şarap festivali, kamunun ve medyanın büyük ilgisini çekmiştir. Uluslararası Presidia’nın geliştirilmesi ise, 2000 yılında başlamış ve ilk 19 Presidia 2002 yılında yine aynı yerde tanıtılmıştır. Günümüzde İtalya’da 200’den fazla, dünyada da 65 tane Presidia Projesi bulunmaktadır. Bu projeler, tarihi ekosistemlerin korunmasına, kırsal alanların ekonomik yönden canlandırılmasına ve bölgesel kalkınma ve turizme katkı sağlamaktadırlar.

Yavaş yemek akımının gelişen dünyada başlattığı Presidia Projesi, yalnızca üretim ile ilgili gerekçeyle değil; aynı zamanda, sosyo-kültürel ve çevresel açılardan da ilgilidir. Örneğin, üretici çocuklarının okula gönderilmesi, kadınların üretime katılımının desteklenmesi gibi faaliyetler de bulunmaktadır. Yalnızca gastronomik geleneğin korunması değil; bir ürünün, teknik destek(ziraatçı danışmanlığı, piyasadaki uzmanlar ile iş deneyiminin paylaşılması vb.) ya da gerekli ekipman teminine katkı ile geliştirilmesine de yardımcı olmaktadır.

1.3.3.3. Ark of Taste (Lezzet Sandığı)

The Ark of Taste, tüm dünyadan yok olma riski taşıyan gıda ürünlerini seçerek kataloglanmıştır. İlk olarak, 1996 yılında Torino’daki Salone del Gusto’da toplanmıştır. Amaçlarını belirleyen manifesto ise, bir yıl sonra açıklanmıştır. Temel amacı, esnafı ve tarımsal gelenekleri besleyen ekonomik, sosyal ve kültürel miras olabilecek farklı örnekleri kurtarmaktır. Bunu başarmak için zengin ve karmaşık eski yetenek ve tekniklere ihtiyaç duyulmaktadır. Farklı ve özel, duyuşal mükemmelliğe sahip tat ve ürünler, genellikle izole alanlarda zor şartlara uyum sağlamış bir şekilde bulunmaktadır.

1999 yılı başlarında İtalya’da başlayan seçme ve listeleme işlemleri başarıyla sonuçlanınca, başta Amerika ve Almanya olmak üzere diğer ülkelerde de komisyonlar oluşturularak çalışmalara devam edilmiştir. Bu ülkeleri İsviçre, Hollanda ve Fransa izlerken, 2002 yılında da uluslararası bir komisyon kurulmuştur. Şu anda 19 ulusal komisyon, uluslararası komisyon ve yavaş yemek derneği endüstriyel tarım ve standartlaşmanın tehdit ettiği yerel kültürün ürünlerini keşfetmek için çalışmaktadır.

The Ark of Taste, yalnızca kağıt üstünde kalan bir arşiv çalışması olmayıp, aynı zamanda, Presidia için de altyapı oluşturmaktadır. Yapılan araştırma, açıklama ve kataloglama çalışmaları, Presidium Projesine katılan üreticiler ile uygulamaya da geçirilmiş olmaktadır.

1.3.3.4. Earth Markets Projesi

Haziran 2006 döneminde Sanremo’da düzenlenen Yavaş Şehir İtalya Ulusal Kongresi, ülkenin 100 bölgesinde çiftçi pazarı kurulmasını kararlaştırmıştır. Yavaş Yemek İtalya ve Yavaş Yemek Biyo Çeşitlilik Vakfı işe koyulmuş, mevcut pazarlar gezilmiş, çeşitli örgütler ve küçük çiftçi ve üretici birlikleriyle görüşmeler yapılmış ve uzmanlardan görüş alınmıştır.

The Earth Markets Projesi, yavaş yemek felsefesi ile birleştirilmiştir. Böylece üreticiler, ürünlerini doğrudan tüketici ile buluşturabilmektedir. Projenin ana odaklarından birisi de, tüketicinin rolünü fark ederek onun da üretimde payı olduğunu göstererek “yer ve sofrayı” yakınlaştırmaktır.

Bütün bu pazarların belirleyici özellikleri bulunmaktadır. Sadece yerel üreticiler tezgâh sahibi olabilir ve yalnızca yerel kültüre ait kendi ürettikleri malı satabilirler. Bunlar katı düzenlemeler olmamakla birlikte, pazarların küçük üreticiye yönelik olması istenmektedir. Satılan ürünlerin iyi, temiz ve adil olma kriterlerine uyması gerekmektedir. Üreticiye, emeğinin karşılığını verecek aynı zamanda da tüketiciye en az aracı maliyetini sunarak uygun fiyatı sağlayan rakamlar belirlenmelidir. Pazarlar, deneyimi, yeteneği ve kaynakları paylaşmak için ideal ağları oluşturmaktadır.

Bu kabuller projeyi; yerel pazar, küçük ölçekli yerel ürün ve gıda zinciriyle eski biçiminde ticareti, yeniden şekillendirme yönünde geliştirmiştir. Bu mekânlar aynı zamanda tarımı geliştirmeye yönelik sağlıklı fikirlerin ortaya çıkabileceği bir yerel canlanmayı da sağlamaktadırlar. Yavaş yemek, bir pazarı doğrudan yönetmez ancak güçlü bir varlık göstermektedir. Yönetme yetkisi, üreticilere ve tanıtıp finanse eden diğer organlara aittir. Her pazar, aynı zamanda bir bilgilendirme tezgâhıdır. Geleneksel mutfaktan esinlenen, yerel malzemenin kullanıldığı yavaş yemek değerlerine sahip çıkan bir restorana da sahiptir. Yavaş yemek akımının projedeki rolü, kurulumundan yasal düzenlemeye kadar bütün planlama aşamalarında yer almaktadır.

1.3.4. Yavaş Şehir Olmanın Sorunları

Yavaş şehir, yerel bir hareket olarak başlamış ve giderek uluslararası bir hareket olmuştur. Geliştirilen kriterler, tüm üye şehirler için yerine getirilmeye çalışılırken, üyelerin hepsine aynı kriterler farklı ölçüde uygulanma tehlikesi de görülmektedir. Diğer bir risk ise, yavaş şehir başkenti seçilen şehirlerin ön elemesi yapılırken, tarafsızlık noktasında ortaya çıkabilir. Yavaş şehir başkentleri sonuçta, bulundukları ülkedeki gelişmeleri yönlendirebilecek konumdadırlar. Diğer sorunlar arasında ise, yerel halkın çalışmalara yeterince önem vermemesi, şehrin kendisinin ve burada yaşayan halkın dışarıdan yavaş ve elit olarak algılanması, yavaş şehir olduktan sonra ortaya çıkan ek talebin karşılanamaması, kontrol edilememesi ve yönlendirilememesi gibi sorunların ortaya çıkması gelmektedir⁶⁷.

1.4. YAVAŞ ŞEHİR VE SÜRDÜRÜLEBİLİR DESTİNASYON YÖNETİMİ

Son yıllarda gelişen turizm alan yazınında yavaş şehir ile sürdürülebilir turizm yönetimi konusunda sıkı bir ilişkinin olduğu yönünde yapılan araştırmalara rastlanmaktadır. Örneğin; 2012 yılında Fullagar, Markwell ve Wilson tarafından yayımlanan ve bu alanda ilk eser olma özelliğine sahip *Slow Tourism: Experiences and Mobilities* başlıklı kitap içerisinde dünyanın farklı ülkeleri ile ilgili dikkat çekici

⁶⁷ Mehmet Han Ergüven, “Cittaslow-Yaşamaya Değer Şehirlerin Uluslararası Birliği: Vize Örneği”, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, Sayı:3, No:2, 2011, s.20.

uygulamalara rastlanmaktadır⁶⁸. İki kavram arasındaki bağılılığı aşağıdaki şekilde ele almak mümkündür.

Yukarıda da vurgulandığı üzere; yavaş şehir kavramı, daha çok o şehirde yaşam süren yerel halkın, doğası ve kültürü bozulmamış bir ortamda, çevre ve gürültü kirliliğinden uzak bir şekilde günlük yaşamını belirli bir konfor içerisinde devam ettirmesini mümkün kılmak için günümüz modern şehir kavramına alternatif olarak ortaya atılmış bir kavramdır. Metropol adını verdiğimiz günümüzün modern şehirlerinde, iş yaşantısının beraberinde getirdiği kısıtlı zaman, çıkılan ve gidilen mekan arasında harcanan ek bir dilimle daha da kısalmakta, verilen sözlerin yerine getirilmesi insanlar üzerinde baskı yaratmakta, bir yerden başka bir yere ulaşım çevre ve gürültü kirliliği yaratmaktadır. Bütün bunların sonucunda, stres gibi ortak bir paydada buluşan metropol insanları ortaya çıkmaktadır.

Diğer taraftan, sanayileşmenin izlerinin pek görülmediği, teknolojinin sadece temel ihtiyaçlar için kullanıldığı, doğasını ve kültürel kimliğini korumayı başaramamış bir yerleşim düşünelim. Bu tür şehirlerde, yaşam koşuşturma içinde geçmemekte, büyük alışveriş merkezleri yerine küçük dükkanlar ya da mini marketlerden alışveriş yapılmakta ve hatta semt pazarından doğal ürünler rahatlıkla satın alınarak restoran ya da evlerde tüketilebilmektedir. Gürültü kirliliği, trafikte beklerken kaybedilen zaman sonucunda ortaya çıkan stres, şehir merkezinde ya da etrafında görselliği rahatsız eden bir yapılaşma gibi olumsuz örneklerle rastlamak mümkün olmayabilir. İşte bütün bunlar, üretim yerine dünyanın kaynaklarını hızlı bir şekilde tüketime, koruma yerine kullanmayı teşvik eden metropol şehir mantığına alternatif olarak ortaya atılan “Yavaş Şehir” modelidir.

Metropol yaşamı ile yavaş şehir yaşamı arasındaki bu temel farklılık, sürdürülebilirlik anlamında doğrudan turizm sektörüne de hizmet vermektedir. Sahip olunan doğal, kültürel ve ekonomik kaynakların sadece günümüz insanları ya da turistinin temel ihtiyaçları için değil; aksine, ilerleyen yıllarda da benzer bir yaşama sahip olmayı hayal eden gelecek kuşakların ihtiyaçlarını da karşılayacak şekilde yaşam standartlarının koruma altına alınmasını hedefleyen bir anlayış biçimi olan sürdürülebilirlik, son yıllarda dünyanın birçok ülkesinde turizm sektörü açısından ayrıca ele alınmaya başlanmıştır. Çünkü turizm sektörünün doğrudan beslendiği

⁶⁸ Simone Fullagar, Kevin Markwell ve Erica Wilson, **Slow Tourism: Experiences and Mobilities**, Channel View Publications, Bristol, 2012.

doğal ve kültürel kaynaklar da kısıtlı düzeyde olup, sadece bugün için değil insanoğlu var olduğu sürece farklı zaman dilimlerinde turizm faaliyetlerine katılacak geleceğin turistleri için de temel bir gereklilik olacağı kuşkusuzdur.

Turizm sektöründe artan rekabet karşısında ülkeler, bir yandan bölgesel pazarları kontrol etmeye yönelik rekabet stratejileri uygulamaya çalışırken, diğer yandan da, diğer ülkeler ile belirli alanlarda işbirliğine dayalı stratejiler izlemektedirler. Ayrıca, sektörde turist davranışları ve beklentilerinin önemli ölçüde değiştiği görülmektedir⁶⁹. Şöyle ki, her ne kadar yavaş şehir kavramı, başlangıçta daha çok yerel halkın yaşam kalitesi için düşünülmüş olsa da, ilerleyen yıllarda turizm açısından da bir çekicilik olarak tanıtılmaya başlanmıştır.

Tatil esnasında turist adını verdiğimiz tüketici, kendisini rahatsız edecek çevre ya da gürültü kirliliğinden rahatsız olabilmekte, doğal ürünler yerine yapay ürünleri tüketmek zorunda kalabilmekte, turizmde temel bir ürün olarak sunulan doğal kaynakların ve kültürel yaşamın bütün unsurlarının yok olmasına aracılık yapmak zorunda kalabilmekte, teknolojiden kaçarken kendisini bütün bu oluşumların ortasında bularak, tatile çıkmadan önce aradığı rahatlık ve huzur yerine, kargaşa ve stres dolu bir tatil ile evine ve işine dönmek zorunda kalabilmektedir. Bütün bu nedenler sonucunda, yavaş şehir oluşumunun yeni bir kavram olarak turizm hareketlerinin sürekliliği ve sürdürülebilirliği için turizm arzı açısından ve tatil deneyimi sonrasında sağladığı yaşam kalitesi ile de turizm talebi açısından önemli bir araç olma potansiyeline sahiptir.

Geleceği tehlikeye atmadan, en iyi şekilde yararlanılması anlamında olan sürdürülebilirlik kavramı, destinasyonların sürdürülebilirliği açısından da önemlidir. Sürdürülebilirlik yalnızca doğal kaynaklar için değil aynı zamanda kültürel kaynaklar için de geçerli bir kavramdır. Turizmin etkilerinin özellikle yoğun olarak hissedildiği destinasyonlarda kültür ya da yaşam tarzında yozlaşmalar görülmekte ve tarihi mekanlar turist kalabalığından gördüğü fiziksel zarardan payını almaktadır. Turizmin geleceği açısından bu tür durumların önüne geçmek için gerekli tedbirlerin alınması ve politikaların belirlenmesi gerekmektedir⁷⁰.

⁶⁹ Alp Timur, "Türk Turizminin Genel Değerlendirmesi", **I. Turizm Sempozyumu**, İzmir, 17-18 Kasım 1994, s.8.

⁷⁰ Gökçe, s.15.

Turizm ürünleri destinasyon kaynaklarına son derece bağlı olmakla birlikte bu kaynaklar turizm endüstrisinin kontrolünde değildir. Destinasyonlar turistler sayesinde popüler olmakta ancak aynı zamanda turizmin kendisi de destinasyonun çekiciliklerine zarar veren bir gelişim izleyebilmektedir⁷¹. Dolayısıyla sürdürülebilir gelişim stratejileri, hem gelecek nesillerin ihtiyacını göz önünde tutarak geleceğe değer katmanın hem de kaynakları korumanın önemini vurgular. Sürdürülebilirlik turizm için önem taşımaktadır, çünkü turizm de bir bakıma madencilik gibi sınırlı kaynaklara sahip bir sektör olarak değerlendirilmektedir⁷².

Destinasyonlar son yıllarda sürdürülebilirlik ile ilgili olarak bazı önemli konularla karşı karşıyadırlar. Destinasyonlar yabancı yatırımı çekebilmek, turizm gelişimini sağlamak ve ticari avantajlar elde etmek amacıyla rekabet halinde kalabilmek için daha temiz, daha yeşil ve daha güvenli olmak zorundadırlar. Kalite, güvenilirlik ve hizmet yerel, bölgesel ve ulusal gelişim politikalarının kilit taşı olmalıdır. Tüm bunların yanında, dikkate alınması gereken en önemli konu çevre ile ilgili olarak sürdürülebilir turizm uygulamaları ve kent varlık yönetimidir⁷³. Aynı zamanda turist sayısında gerçekleşen hızlı artış ile birlikte turistler, turist otobüsleri ve trafiğin oluşturduğu kalabalık ve kaos, turizm kaynakları üzerinde baskı yaratmaktadır⁷⁴.

⁷¹ Rob Davidson ve Robert Maitland, **Tourism Destinations**, Hodder & Stoughton Educational, London, 1997, s.95.

⁷² R. Davidson ve R. Maitland, s.100.

⁷³ John Ratcliffe ve Sheila Flanagan, “Enhancing The Vitality and Viability of Town and CityCentres: The Concept of the Business Improvement District in the Context of Tourism Enterprise”, **Property Management**, Vol:22, No:5, 2004, ss.377-395.

⁷⁴ R. Davidson ve R. Maitland, s.96.

İKİNCİ BÖLÜM

YAVAŞ ŞEHİR OLGUSUNUN TURİST DAVRANIŞLARI VE YEREL HALKIN KENTSEL YAŞAM KALİTESİ ALGISINA ETKİLERİ

Yavaş şehir kavramı, turizm sektörü açısından bir çekicilik olarak dikkate alındığında, doğal olarak, tüketici davranışları modelinin her aşaması ile ilgili ayrıntının yer alması gerekliliği de ortaya çıkmaktadır. Bilindiği gibi, tüketici davranışları modeli, ihtiyaçların farkına varılması, bilgi tarama, seçeneklerin değerlendirilmesi ve satın alma, deneyim ve deneyim sonrası olmak üzere toplam beş aşamadan oluşmaktadır. Bu bölümde, bu aşamaların her birisi turistlerin yavaş şehir deneyimi öncesi, sırası ve sonrası açısından ele alınmakta ve sonrasında da yavaş şehir olgusunun yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısına yer verilmektedir.

2.1. YAVAŞ ŞEHİR OLGUSUNUN TURİST DAVRANIŞLARI NA ETKİSİ

Dünya genelinde 1960'lı yıllarda adından söz ettirmeye başlayan tüketici davranışları konusu, 1980'li yıllardan başlayarak, turizm sektörünün farklı alanlarında yoğun bir şekilde çalışılmaya başlanmıştır⁷⁵. Tüketici davranışı, bir insanın araba, süt, kalem gibi somut ürünleri almaya karar vermesinden daha fazla bir anlama sahiptir. Tüketici davranışı, aynı zamanda tatil, ziyaret, boş zaman değerlendirmesi gibi hizmet, aktivite ve fikirleri de kullanmayı içermektedir. Ayrıca zamanın etkili kullanımı ve neden, nerede, nasıl, ne kadar, ne sıklık ile gibi soruların yanıtlarını da içermektedir⁷⁶.

2.1.1. Turist Davranışlarının Temel Yapısı

Ekonomik anlamda ele aldığımızda, üretim faaliyetlerinin hedefini oluşturan tüketicinin davranış biçimini araştırmak ve bu yönde üretim ve pazarlama

⁷⁵Abraham Pizam ve Yoel Mansfield, **Consumer Behavior in Travel and Tourism**, The Haworth Hospitality Pres, NY, USA., 1999; John Swarbrooke ve Susan L. Horner, **Consumer Behavior in Tourism**, Butterworth-Heinemann, Oxford, 2001.

⁷⁶Wayne Denton Hoyer ve Deborah J. Machnnis, **Consumer Behavior**, Houghton Mifflin Company, NY, USA, 2007, s.5.

faaliyetinde bulunmak gerekecektir. Bu nedenle, tüketici davranışları hangi ürün gruplarının kimden, nasıl, nereden, ne zaman satın alınacağını ya da satın alınıp alınmayacağına ilişkin bireylerin kararlarını inceleyen bir süreçtir. Daha özel anlamda ise, tüketici davranışı; bireylerin ürünleri satın alma ve deneyim sahibi olma ile ilgili kararları ve bununla ilgili faaliyetleri olarak ele alınmaktadır⁷⁷. Tüketici davranışının içeriğini daha iyi anlayabilmek için temel yapısını da ele almak yerinde olacaktır⁷⁸:

1. Tüketici davranışı, öncelikle bir insan davranışıdır. İnsan davranışlarını etkileyen bütün faktörlerin, tüketici davranışı üzerinde de doğrudan etkili olması beklenmektedir. Aralarındaki tek fark ise, bu davranışın tüketim ile sınırlı olmasıdır. Bu yönüyle ele alındığında, bir bölgeyi diğerinden ayıran ya da kendisini daha da ön plana çıkaran özellikleri nedeniyle yavaş şehir özelliklerini kendi kimliğinde taşıyan bir turizm bölgesinin, tüketiciler üzerinde daha etkili olmanın yollarını aramak istemesi tüketici davranışlarının kapsamını oluşturacaktır. Çünkü yavaş şehir kavramından bir ürün olarak yararlanma isteğinde olan, bir tüketim faaliyetinde bulunarak buraya gelme ihtiyacını duyan tüketici gruplarıdır. Burada yaşayan yerel halkın, tüketicilerle sergilemiş olduğu diyalog bir tüketim değil üretici ya da hizmet verenin davranış biçimi olacaktır.
2. Tüketici davranışı, disiplinler arası bir yaklaşım olup, uygulamaya yöneliktir. Diğer bir deyişle, tüketici davranışlarının temelinde ekonomi, sosyoloji ve psikoloji gibi temel alanlar yer alır ve tüketicilerin karar vermelerinde satın alma öncesi, sırası ve sonrasında tüketici davranışları üzerinde bir şekilde etkili olurlar. Örneğin, psikoloji bilimi, turizm faaliyetinde bulunmak isteyen potansiyel tüketicilerin niçin yavaş şehir kavramına ihtiyaç duyabilecekleri sorusuna yanıt ararken; ekonomi bilimi, tüketicilerin bu isteklerini parasal ve zamansal anlamda yerine getirip getiremeyecekleri sorusuna yanıt aramaktadır. Sosyoloji bilimi ise, yavaş şehir kavramı sonrasında yaşam biçiminde meydana gelebilecek olası değişimlerin yönünü ve üretici ve

⁷⁷ James F. Engel, Roger D. Blackwell ve Paul W. Miniard, **Consumer Behavior**, The Dryden Press, Forth Worth, 1995, s.4.

⁷⁸ Şirvan Şen Demir ve Metin Kozak, **Tüketici Davranışları**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2013, ss.6-7.

tüketiciler arasındaki diyalogun nasıl olduğunu ya da olması gerektiğini araştırmaktadır.

3. Tüketici davranışı, belirli bir eylem ve olayın incelenmesi yerine daha genel anlamda bir süreci incelemeyi kendisine hedef olarak seçer. Şöyle ki, bir tüketicinin bir ürüne ihtiyaç duymasından itibaren modelin diğer aşamalarını da kapsayan bilgi tarama, tercih, karar verme, satın alma, tüketim ve tüketim sonrasını içeren bütün aşamalarda tüketicinin nasıl davrandığını incelemeyi ele almaktadır. Diğer bir deyişle, özelde sadece yavaş şehir kavramını incelemez, aksine kişileri bir çekicilik olarak yavaş şehre yönlendiren nedenleri ve sonraki aşamalardaki davranış biçimlerini daha geniş açıdan inceler. Bu süreci bilimsel bir yaklaşımla ele alınmakta ve objektif değerlendirmeler sonucunda genellemeleri içermektedir.
4. Tüketici davranışı, tüketici açısından tamamen bir amaç yönlüdür. Tüketiciler, belirli bir anlamda sorun gördükleri bir konuya çözüm getirmek için ürün satın alma eğilimindedirler. Piyasada yer alan ürün, hizmet ya da araçlar insanların bu sorunlarına çözüm getirmek için oluşturulmuş araçlardır ve çözüme dönük hizmet verme zorunluluğundadırlar. Tüketiciler bu çözümlere sahip olabilmek için “çaba” adını verdiğimiz bir davranış içine girmektedirler. Böyle bir çabaya hizmet etmeyen, incelemeyen yaklaşımlar tüketici davranışı kavramının konusu olamaz. Şöyle ki, özellikle sanayileşmiş Avrupa toplumlarında kendisini gösteren yavaş şehir kavramı da, son yıllarda insanların daha rahat ve konforlu bir ortamda tatil yapmaları için ortaya atılmış yeni bir ürün grubu olarak tüketici ihtiyaçlarının bu yöndeki çözümüne hizmet vermektedir.
5. Tüketici davranışı, satın alma ve deneyim (ürün kullanma) özelliklerini etkileyen değişkenlerle de ilgilidir. Satın alma kararı süreci ve bu sürecin hangi boyutlarda neden farklı olabileceği gibi daha çok satın alma sonrası kendisini gösteren davranışlar da bu kapsamda incelenen konular arasında yer almaktadır. Bilindiği gibi, satın alma için gerekli olan karar verme süreci oldukça karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu karmaşıklığın aşılmasında, tüketicilerin ne kadar rasyonel (tutarlı ya da bilinçli) olduğu önemli olmaktadır. Bu grup tüketiciler, irrasyonel (tutarlı ya da bilinçli olmayan)

diğer tüketici gruplarına göre, satın alma aşamasında belirli bir beklenti içerisinde tercih yapacakları için deneyim aşamasını oluşturan tatil esnasında da bu beklentileri doğrultusunda hareket etme eğiliminde olacak ve yavaş şehir kavramından aradığını bulamaması durumunda tatilinden duyduğu memnuniyet düzeyi daha düşük düzeyde olabileceği gibi, şikayet nezdinde de olabilecektir.

2.1.2. Turist Davranışlarının Aşamaları

Tüketici davranışları ile ilgili alan yazında toplam beş adet aşamadan oluşmasına karşın (bakınız Şekil 1), bunları üç aşamada incelemek mümkündür: satın alma öncesi, satın alma anı ve sonrası davranışlar (bakınız Şekil 2). Birinci aşamada gereksinim hissedilir, gereksinimi giderebilmek için tüketilme olasılığı bulunan ürün ya da hizmetler hakkında bilgi araştırılır ve ölçütlere uyan alternatifler bulunur. İkinci aşamada da, alternatifler arasında ölçütlere en uygun olan alternatifin tüketilmesine karar verilir ve dolayısıyla satın alma ve deneyim anı gerçekleşir. Üçüncü ve son aşamada, deneyim sonrası elde edilen memnuniyet düzeyi ve tekrar satın alma ve tavsiye etme eğilimi ölçülür⁷⁹. Aşağıda, modelin her bir aşaması turist davranışları ve yavaş şehir açısından ele alınmaktadır:

2.1.2.1. Turist İhtiyaçlarının Ortaya Çıkışı

Tüketici davranışları, genel olarak tüketicilerin herhangi bir ihtiyacı algılandıkları andan itibaren başlar ve bu gereksinimin giderilip, son değerlendirme aşamasına kadar devam eder⁸⁰. Tüketici olarak bir turist ele alındığında, o turistin herhangi bir turizm ürünü veya hizmetini satın almasının karmaşık bir sürecin sonucu olduğu görülmektedir. Bu süreç hangi turizm bölgesine gidileceğinden, nasıl

⁷⁹J. F. Engel, R. D. Blackwell ve P. W. Miniard, ss.175-290.

⁸⁰ Antonia Correia ve Miguel Moital, “Antecedents and Consequences of Prestige Motivation in Tourism: An Expectancy-Value Motivation”, Edit: Metin Kozak ve Alain Decrop, **Handbook of Tourist Behavior**, Routledge, New York, 2009, s.16.

konaklama yapılacağına; tatil süresinin ne kadar olacağından, hangi acente ile gidileceğinin seçimine kadar bir dizi alt kararlar içeren bir süreci kapsamaktadır⁸¹.

İhtiyaçların ortaya çıkması turist davranışlarının ilk aşamasını oluşturmaktadır. Kişilerin olmak istedikleri durum ile içinde oldukları durum arasındaki uyumsuzluğun sonucudur⁸². Bu ihtiyaç iç ya da dış dürtüler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Kişilerin iç dürtüleri, açlık, susuzluk, barınma gibi temel gereksinimler karşılanmadığında kişiler için bir tetikleyici unsur olur ve tüketim kararını almak için bir hareket uyandırır. Dış dürtüler ise, kişilerin henüz gereksinimleri ortaya çıkmamasına karşın reklam yolu ya da diğer araç ve nedenler sonucunda gereksinim duygusu uyandırır⁸³.

Konuya tatile çıkma süreci olarak bakıldığında, ilk aşamanın hem ihtiyaç hem de istek olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Tatil, bedensel ve zihinsel rahatlamayı, kişilerin bireysel olarak kendilerini iyi hissedebilmelerini sağlamak için ortaya çıkan bir dürtüdür. Aynı zamanda sosyal çevrede meydana gelen bazı gelişmeler ile de bir dış dürtü olarak algılanmaktadır. Dolayısıyla rutin bir yaşamdan kaçış, iş yaşamına ara vermek, yaşamın günlük endişeleri gibi sıkıntıların hissedilmesi sonucu tatil ihtiyacı doğmaktadır⁸⁴.

Yavaş şehir kavramının turizm sektöründeki tüketici davranışları ile olan ilişkisini anlayabilmek için turizm kavramının anlamına bakmak gerekmektedir. Bilindiği gibi, turizm bir yerden bir başa yere gitmeyi kapsayan bir yer değiştirme hareketi olarak ele alınmaktadır. Bu hareketin temelini ise, sosyal ya da psikolojik bazı ihtiyaçların giderilmesi oluşturmaktadır. Bireyleri yer değiştirmeye yönlendiren bu nedenlere “*motivasyon*” adı verilmekte ve iki ana başlık altında ele alınmaktadır⁸⁵. Birincisini, bir bölgenin sahip olduğu ve kişileri turizm amaçlı olarak kendisine çekme gücüne sahip olan çekici unsurlar oluşturmaktadır. O bölgenin sahip olduğu

⁸¹ J. Swarbrooke, ve S. L. Horner s.73.

⁸² Levent Karadağ, “Turizmde Tüketicilerin Karar Verme Süreci: Türkiye’yi Ziyaret Eden Aile Grupları Üzerine Bir Araştırma”, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Muğla, 2008, s.31.

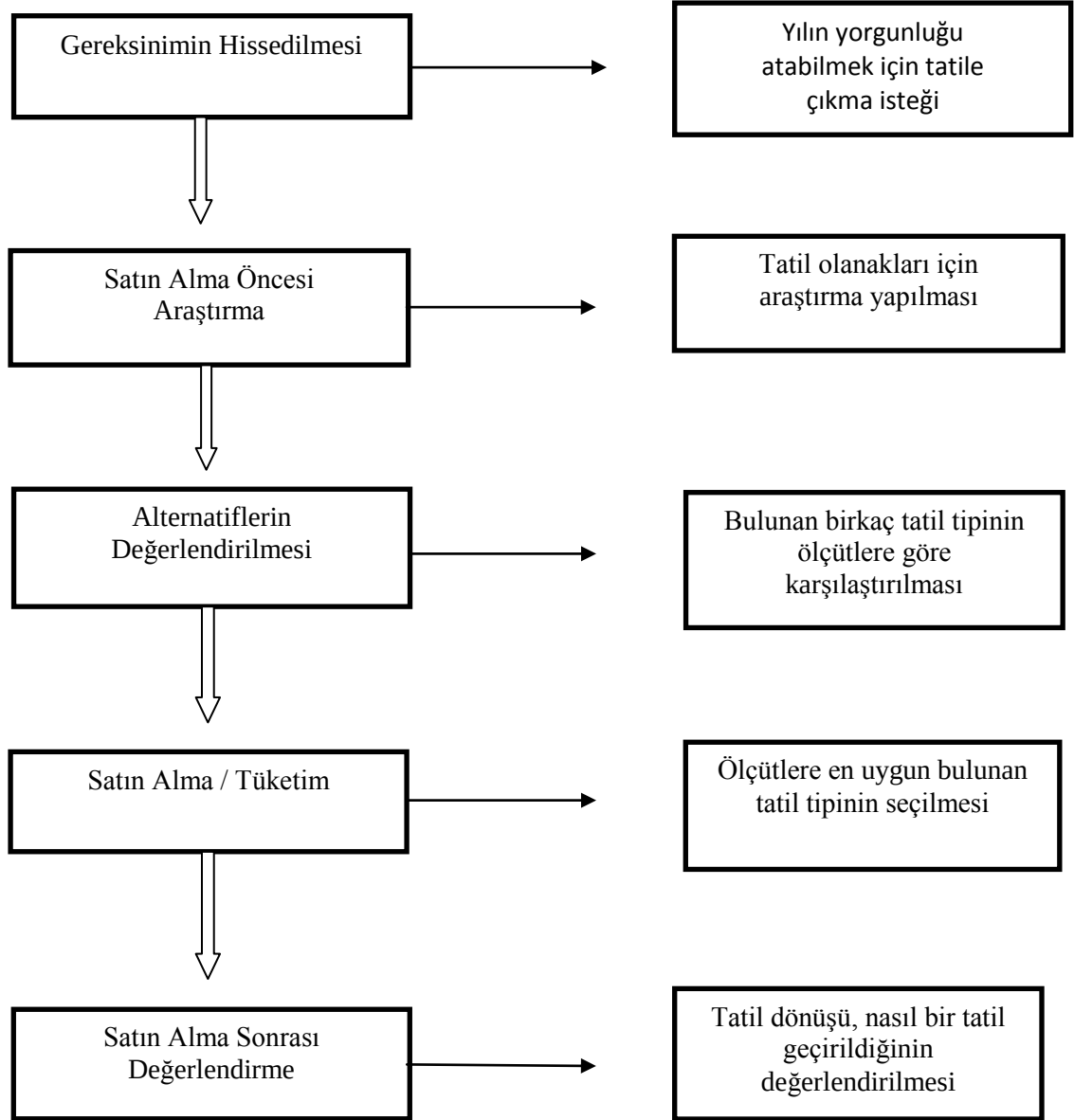
⁸³ Philip Kotler, **Pazarlama Yönetimi**, Çev: Nejat Muallimoglu, Beta Basım Yayım, İstanbul, 2000, s.179.

⁸⁴ Brian Goodall ve Gregory Ashworth, **Marketing in the Tourism Industry**, Routledge, London, 1995, s.2.

⁸⁵ S. Pyo, B. J. Mihalik ve M. Uysal, ss.277-282.

bütün doğal, ekonomik ya da sosyal değerler bu kapsamda değerlendirilmektedir. İkincisini ise, kişilerin kendisinden kaynaklanan ve turizm aracılığıyla karşılanması gereken ihtiyaçlar olarak alınmakta ve itici unsurlar adını almaktadır. Bu tipte daha çok kişilerin psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması ön planda yer almaktadır.

Şekil 1: Karar Verme Aşamaları

Kaynak:James Engel, Roger D. Blackwell ve Paul W. ve Miniard, Consumer Behavior, Dryden Press, Forth Worth, 1995, s. 134.

Şekil 2: Tüketim Sürecinin Temel Aşamaları

Satın Alma Öncesi	Tüketiciler, bir ürün veya hizmete ihtiyaçları olduğuna nasıl karar verirler? Bu ihtiyaçla ilgili alternatifleri en iyi hangi kaynaklardan öğrenebilirler?
Satın Alma Anı	İhtiyaç duyulan ürün veya hizmeti satın almak stresli ya da eğlenceli bir deneyim mi olacak? Bu satın alma tüketiciye nasıl yansıtılacak?
Satın Alma Sonrası	Ürün veya hizmet, fonksiyonlarıyla bir memnuniyet mi sağlayacak? Bu satın alma hareketinin sonucu nasıl bir durum ortaya çıkaracak?

Kaynak: Michael D. Solomon (2007). Consumer Behavior. Pearson Prentice Hall, s.8.

Konuya bu açıdan bir giriş yaptıktan sonra, yukarıda da vurgulandığı gibi, turizmin son yıllarda hızlı gelişmesini etkileyen faktörler arasında çok sayıda neden yer almakta olup, bunların büyük bir kısmı kişilerin psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla hizmet etmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Örneğin, yeni çekiciklerin ortaya çıkması ya da keşfedilmesi, insanların farklı bir deneyime sahip olma ve yeni yerler görme konusundaki merak ve prestij gibi beklentilerinin karşılanmasına dönük olabilir. Tüketici psikolojisinin temel bir özelliği gereği, bazı durumlarda tüketiciler diğer tüketicilerden farklı olarak hareket ederek farklı ürün gruplarına ya da markalara sahip olmak isterler⁸⁶. Bu tür bir arayış, sonuçta hizmet sunanları, farklı ürün gruplarının geliştirilmesi ve bunların marka yapılması için gerekli çabanın gösterilmesine yöneltmektedir. Böyle bir farklılık, denenmemiş deneme ya da diğerlerinin denemediğini deneme ya da metropolün hızlı yaşamından kaçma gibi bazı psikolojik ihtiyaçları ortaya çıkaracaktır.

2.1.2.2. Turistlerin Bilgi Tarama Eğilimi

Bilindiği gibi, ihtiyaçların farkına varılmasından sonraki aşamada tüketicilerin ortaya çıkan bu ihtiyaçlarını en iyi karşılayabilecek belirli ürün grupları

⁸⁶ Sagar Singh, “Slow Travel and Indian Culture: Philosophical and Practical Aspects”, Edit: Simone Fullagar, Kevin Markwell ve Erica Wison, **Slow Tourism: Experiences and Mobilities**, Bristol, Channel View Publications, 2012, s.224.

hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olabilmek için farklı kaynaklara başvurma zorunluluğu hissederler. Bu kaynaklar, içsel ve dışsal kaynaklar olarak iki şekilde ele alınmaktadır⁸⁷. Kişinin kendi beyninden taradığı bilgi grubunu oluşturan içsel kaynakların yeterli olmaması durumunda, tüketicilerin değişik çevresel ortamlardan ulaşabileceği bilgiye sahip olabilmek için dışsal kaynaklara başvuruda bulunabileceği iddia edilmektedir. İçsel kaynaklara örnek daha önce tüketilen markaların hatırlanması, tüketim hareketlerinde oluşan beklenti ve tüketim sonrası değerlendirmelerin hatırlanması ile birlikte tüketim anında meydana gelen ruh hali ve bazı önyargılar verilebilir. Dışsal kaynak kullanımında dört farklı kaynak ortaya çıkmaktadır. Birincisi, turist ofisleri ve seyahat kitapçıları gibi tarafsız yayınlar; ikincisi, seyahat acenteleri ve satış personeli gibi ticari kaynaklar; üçüncüsü, arkadaş ve akrabalarından oluşan sosyal kaynaklar; sonuncusu da, televizyon, internet, gazete ve dergi gibi kitlesel medya araçlarıdır⁸⁸.

Konuya yavaş şehir açısından bir yaklaşım getirildiğinde, yavaş şehir kavramlarının gelişimi konusunda daha çok görsel ve yazılı basın gibi dışsal bilgi kaynaklarına başvurulduğu görülmektedir. Yavaş şehir kavramının yeni olması nedeniyle, birçok insanın bu konuda hakkında içsel anlamda bilgi sahibi olamayacağı bilindiğine göre, haber yaparak potansiyel tüketicilerin beyinlerinde yer edebilme çabası yerinde olacaktır. Ek olarak, özellikle sosyal ortamlardan elde edilen bilgi kaynaklarının (arkadaş-eş-dost tavsiyesi gibi) potansiyel tüketiciler üzerindeki gücü dikkate alındığında bilgi tarama aşamasının yavaş şehirlerin seçimi konusunda tüketici davranışları üzerindeki etkisi daha iyi anlaşılacaktır.

2.1.2.3. Turistlerin Karar Verme Süreci

Tüketici davranışları modelinde en karmaşık yapıya sahip olması nedeniyle karar verme aşamasında ortaya çıkan engellerin aşılması ayrı bir tartışma konusudur. Bilindiği gibi, herhangi bir ürün grubunda çok sayıda isim ya da marka yer almakla

⁸⁷ Dale Foodness ve Brian Murray, "A Model of Tourist Information Search Behavior", *Journal of Travel Research*, Vol:37, No:1, 1999, ss.220-230.

⁸⁸Man Luo, Ruomei Feng ve Liping Cai, "Information search behavior and tourist characteristics: The internet vis-à-vis other information sources", *Journal of Travel and Tourism Marketing*, 17(2/3), 2004, ss.15-25; William Gartner, "Image formation process", *Journal of Travel and Tourism Marketing*, Vol:2, No:2-3, 1993, ss.191-215.

birlikte, tüketicilerin aynı zaman diliminde bunlardan sadece bir ya da birkaç tanesini seçebilmesi gerekecektir⁸⁹. Seçimde yer almayan diğer ürün grupları ise, bir başka tüketici kitlesi için sırada beklemeye riskli bir şekilde devam edecektir. Turizm sektöründe de benzer durum söz konusudur. Şehir ya da destinasyon bazında, piyasada yüzbinlerce ürün, tüketici beklemektedir. Ancak hedeflediği zaman diliminde hedeflediği tüketici grubuna ulaşarak riski ortadan kaldırmak için, üreticiler, diğerlerinin bir adım önüne geçerek farklı bir arayış içinde olmak isteyeceklerdir. Ürün çeşitliliği adını verdiğimiz bu kavram için en iyi örneklerden birisi de yavaş şehirlerdir. Sahip olduğu özellikleri ile diğer şehirlerden farklı olduğu mesajını veren bu şehirler, bu tür yerlerde tatil yapmak isteyen potansiyel tüketicilerin tercih listesinde, diğerlerine oranla, daha üst sıralarda yer alma başarısını gösterebilecektir⁹⁰.

2.1.2.4. Turistlerin Deneyim (Tüketim) Aşaması

Karar verme sürecinden başarıyla çıkarak beklentileri doğrultusunda bir ürünü satın alan tüketiciler için artık beklentilerini gerçekleştirme zamanı gelmiştir. Tüketicilerin satın aldığı ürün ve o ürünü oluşturan bütün unsurlar ile bir araya geleceği; diğer bir deyişle, yavaş şehir içinde yaşayacağı bu zamana “deneyim” diyoruz⁹¹. Bu aşamada, tüketicilerin başlangıçtaki ihtiyaçları ve sonrasında kendilerine sunulan mesajlar mutlaka etkili olacaktır. Çünkü tüketici, tatili süresince yaşadığı her deneyimde beklentilerine atıf yapacak ya da kendisine taahhüt edilen sözlerin yerine getirilip getirilmediğini test etmek isteyecektir. Böyle bir durum, bir bakıma, turistlerin yaşam ya da tatil kalitesinin yönünün ne şekilde şekilleneceğini ortaya koyacaktır. Örneğin, yavaş şehir içinde yer alan kalabalıktan ve stresten kaçarak yavaş bir ortamda günlük yaşama özümseyerek sahip olma, yaşadığının farkına varma, sahip olduğu doğası ve kültürel yapısıyla yerelliğin özelliğini yansıtmaya ve yöresel özelliği olmayan kitlesel ya da fast-food (hızlı yemek) ile değil, doğal ürünler ile belirli bir stilde hazırlanmış yemeği yeme gibi. Bütün bu konular

⁸⁹ Nesim Hana ve Richard Wozniak, **Consumer Behavior: An Applied Approach**, Prentice Hall, New Jersey, 2001, s.289.

⁹⁰ Demir ve Kozak, s.165-166

⁹¹ J. Swarbrooke ve S. L. Horner, s.75.

turistlerin yavaş şehir tatilinden aradığı beklentileri arasında yer alacak ve tatil deneyiminin genel anlamda şekillenmesine yardımcı olacaktır.

2.1.2.5. Tüketicilerin Deneyim Sonrası Eğilimi

Deneyim sonrası aşama (tüketim ya da tatil), tüketici davranışları modelinin en son basamağını oluşturmaktadır. Bu aşamada, tatil aşamasında sahip olunan olumlu ve olumsuz kişisel deneyimlerin tüketicilerin nihai değerlendirmeleri üzerindeki etkisi ortaya çıkmaktadır. Bu etki, o yavaş şehirde geçirilen tatilden duyulan “memnuniyet” ya da “memnuniyetsizlik”, ya da o şehre yönelik “olumlu-olumsuz tutum” ya da “olumlu-olumsuz imaj” algılaması şeklinde ortaya çıkabilecektir. Bunların sonucunda, tüketiciler kendilerinin geleceğe yönelik tatil planları üzerinde etkili olabileceği gibi, çevresindeki diğer insanları da yaptıkları konuşma biçimleriyle olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilecektir⁹². Bir bakıma, yavaş şehirden elde edilen deneyim, tüketicilerin kendileri açısından gelecek yıllardaki tatil planları için içsel bilgi kaynağı olurken; diğer insanlar açısından da dışsal bilgi kaynağını oluşturmaktadır. Bir bütün olarak, bir turizm ürünü olarak ele alındığında, yavaş şehirlerin tüketici davranışları üzerindeki etkilerinin önemini göz ardı etmek mümkün değildir.

Satın alma faaliyetini gerçekleştiren tüketici, yaptığı bu faaliyeti beklentisinin ışığı altında değerlendirmektedir. Bu değerlendirmenin üç sonucu bulunmaktadır⁹³:

- Yapılan tüketimden oluşan his beklentiyle aynı noktada olduğunda yansız bir durum doğurmaktadır.
- Yapılan tüketimden oluşan duygu ya da düşüncenin, beklentinin üstünde bir noktaya ulaşması durumunda, tüketicide memnuniyet uyandırmaktadır.
- Yapılan tüketimden oluşan duygu ya da düşüncenin beklentinin altında bir noktada kalması durumunda, tüketicide memnuniyetsizlik oluşturacaktır.

⁹²Kenneth F. Hyde, “Tourist Information Search”, Edit: Metin Kozak ve Alain Decrop, **Handbook of Tourist Behavior**, NY, USA, Routledge, 2009, ss.50-64; Robert Li ve James F. Petrick, “What Determines Tourist Loyalty: In Search of a Theoretical Explanation”, Edit: Metin Kozak ve Alain Decrop, **Handbook of Tourist Behavior**, NY, USA, Routledge, 2009, ss.159-172.

⁹³Leon G. Schiffman ve Leslie L. Kanuk, **Consumer Behavior**, Prentice Hall, New Jersey, 1999, s.456.

Memnuniyet, satın alma sonrası değerlendirme aşaması için oldukça önemli bir unsurdur. Çünkü memnuniyetlik durumu tüketici için, satın alma sürecinde yaptığı tüketim ile ilgili tüm fedakârlık ve özverinin bir ödüllendirilme ile sonuçlanması anlamına gelmektedir. Memnuniyet, tüketicinin önceki satın alma deneyimi ile tüketilecek ürün ya da hizmetten umulan beklentinin ayarlanması sonucu da oluşabilmektedir⁹⁴.

Ayrıca satın aldığı ürün ya da hizmet sonucunda memnuniyet sağlayabilen bir turistin, daha sonraki yaşantısında yine aynı gereksinimi hissetmesi ile birlikte daha önceki tüketiminde elde ettiği deneyim nedeniyle, aynı ürün veya hizmeti tüketmeye eğilimli olabilecektir. Dolayısıyla, turizmde tüketicinin tatmin olması, hem kendisinin hem de etrafındakilerin yine aynı tesiste tatil yapma olasılığını arttıracaktır. Satın alma sonrasında yaşanabilecek bir diğer sonuç ise, memnuniyetsizliktir⁹⁵. Memnuniyetsizlik sonucunda tüketici, kendisini bazı konularda sorumlu hissetmekte ve şikayet eğilimi ortaya çıkabilmektedir. Şikayet sonucunda ya tazminat istenmekte ya diğer potansiyel tüketicilere negatif aktarımda bulunulmakta ya da yasal yollardan hak aranmaktadır⁹⁶.

2.2. YEREL HALKIN TURİZM SEKTÖRÜ İLE İLGİLİ ALGISI

Bilindiği gibi, turizm sektörü, başlı başına bir kavram değildir, kendisini oluşturan ya da başarısını etkileyen ya da kendisinin doğrudan etkileşimde bulunduğu bir birçok unsur vardır. Bunlar arasında ekonomik, doğal, siyasal, kültürel unsurlar en başta yer almaktadırlar. Bu tür unsurlar, bir yandan turizm ürünü açısından temel çekicilik olurken diğer taraftan da turizm sektöründeki gelişmeye göre olumlu ya da olumsuz etkiyle karşılaşabilirler. Kültürel unsurlar arasında yer alan yerel halk ise, turistlerle etkileşimlerine bağlı olarak turizm sektörü için ayrıca önemlidir. Yapılan araştırmalarda yerel halkın turizm sektörü ile ilgili olarak farklı özelliklerde algılamalara sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunları aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

⁹⁴ David L. Loudon ve Albert J. Della Bitta, **Consumer Behavior**, McGraw Hill, New York, 1993, s.579.

⁹⁵ Alain Decrop, **Vacation Decision Making**, CABI, Wallingford, 2006, s.135.

⁹⁶ Metin Kozak ve Aslı Taşçı, "Intentions and Consequences of Tourist Complaints". **Tourism Analysis**, Vol:11, No:4, 2006, ss.231-239.

2.2.1. Yerel Halkın Turizmin Ekonomik Etkisi Üzerine Algısı

Bir bölgede turizmin gelişmesi ile birlikte bölgeye gelen ziyaretçi sayısındaki artış yeni konaklama, yiyecek- içecek ve rekreasyon tesislerinin, alışveriş alanlarının yanı sıra diğer altyapı yatırımlarına olan gereksinimi de arttıracaktır. Bütün bu faaliyetler için özel sektör, yerel yönetimler ve devlet, yapılacak çalışmalar ve belirlenecek politikalar doğrultusunda yeni yatırımları hedefleyeceklerdir. Turizmin ekonomik etkisi sadece sektör içinde kendisini göstermemektedir. Turizmin diğer sektörlerle sıkı işbirliği içinde olması nedeniyle yatırım, istihdam ve gelir çarpanları önemli ölçüde etkili olmaktadır. Turizm sektöründe yapılan bir yatırım diğer sektörler için de bir ekonomik faaliyeti beraberinde getirebilmekte ve yeni istihdam alanlarının yaratılmasına katkıda bulunabilmekte; yaratılan bir birimlik gelir ise hem turizm sektöründe hem de diğer sektörlerdeki yatırımlara etkide bulunmaktadır. Bütün bu olumlu ekonomik katkıları göz önünde bulunduran yerel halk bölgede turizmin gelişmesini olumlu algılayabilmektedir.

Tüm bu olumlu ekonomik katkıların yanı sıra, gelişmiş ülkelerden “Üçüncü Dünya Ülkeleri” ne giden turistlerin bölge ekonomisi üzerinde bağımlılık yarattıkları da dile getirilmektedir. Gerek tüketim amaçlı, gerekse turizmin toplumun tüketim alışkanlıklarından ortaya çıkarabileceği etkiler nedeniyle bazı malların yurtdışından ithali gerekebilmektedir. Turizm, beraberinde teknolojik yatırımları da getireceği için ülkenin ithalat eğilimini arttırabilir. Ülke içindeki belirli bölgelerde turizmin geliştirilmesi, yerli ve yabancı turistlerin yanı sıra çalışmak amacıyla o bölgeye gelecek kişilerin mal ve hizmet gruplarına gösterecekleri talep, bölgedeki mal ve hizmetlerin fiyatlarının artmasına (bölgesel enflasyona) yol açabilir. Bu durumdan ise, o bölgedeki uzun yıllardır yaşayan yerel halk daha fazla etkilenmektedir.

2.2.2. Yerel Halkın Turizmin Doğal Etkisi Üzerine Algısı

Belirli bir bölge ya da ülkeye yönelik turizm talebinin oluşması ve bu talebin sürdürülmesi sırasında fiziksel (tarihi ve doğal) çevre önemli bir etken olmaktadır. Etkin yönetilemeyen bir turizm faaliyeti; doğal çevrenin tahribi, manzaranın bayağılaşması, hava, su ve toprağın kirlenmesi, kamu sağlığının tehdit edilmesi gibi

olumsuz sonuçlara yol açabilir⁹⁷. Turistlerin gidecekleri yer seçiminde ve kalış süresinin saptanmasında fiziksel çevre önemli bir belirleyicidir. Bir bölgede turizm sektörünün gelişmeye başlaması ile birlikte yaşanan ekonomik faydadan dolayı turizmin gelişimi yerel halk tarafından olumlu algılanabilir. Ancak zaman içerisinde doğal çevrede yaşanan olumsuz etkilerden dolayı başlangıçta oluşan olumlu algılama yavaş yavaş olumsuzla doğru gidebilmektedir⁹⁸.

Bir destinasyonda doğal kaynakların zarar görmesi ve çevre sorunlarının geri dönülemeyecek bir boyuta ulaşması, o bölgede yaşayan insanların kentsel yaşam kalitesini düşürdüğü gibi o bölgeye yönelik ekonomik girdiyi de engelleyebilir. Turizmin hızlı ve aşırı gelişmesi sonucunda çevre sorunlarının artması ve bölgede yaşayan halk için çevre ile ilgili sorunların yaşanması kaçınılmaz hale gelebilir. Bir bölgeye daha fazla sayıda turist gelmesi daha çok gürültü, kalabalık, çöp ve bu çöplerin sahillere atılması, kara ve denizde yaşayan birçok bitki ve hayvan türünün de zarar görmesi anlamına gelmektedir.

2.2.3. Yerel Halkın Turizmin Kültürel Etkisi Üzerine Algısı

Turizm özellikle gelişmekte olan ülkelerin bireyleri üzerinde, gelişmiş ülkelerin toplumsal yapı yönünde bir etkisi olduğu kabul gören bir konudur. İki ülke kültürünün karşılaştığı bir ortamda gelişmiş ülkelerin kültürel yapısı özellikle az gelişmiş ülke konumundaki bölgeleri etkisi altına almaktadır. Bu kapsamda, daha önce yapılan araştırmaların sonuçlarına bağlı kalarak, turist ile turist kabul eden yöre halkının birbirleriyle iletişim ve etkileşime girmeleri sonucunda arkadaşlık oluşturarak ve kültürel yapılarını daha yakından tanımaları sayesinde toplumsal barış ve hoşgörü ortamı oluşturulabilir. Turizm bölgelerinde yaşayan yerel halkın çağdaş sanayi toplumlarının kültürel değerlerini benimsemesi yoluyla kentsel uygarlık bütünleşmesi sağlanabilir. Turizm, toplum bireylerinin daha önce sahip olmadığı yeni eğlence ve boş zaman alışkanlıklarını yaratabilir. Turizm, elde edilen gelir

⁹⁷ Hasan Olalı ve Alp Timur, **Turizm Ekonomisi**, Ofis Ticaret Matbaacılık Şti., İzmir, 1988, ss.364-365.

⁹⁸ Orhan Akova, “Yerel Halkın Turizmin Etkilerini Algılamalarına ve Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma”, **Akademik İncelemeler Dergisi**, Sayı:2, No:1, 2006, s.8.

nedeniyle bölge halkının kendi tarih ve kültür değerlerine sahip çıkmak istemesine yol açabilir.

Turizm olgusunun turist kabul eden ülkenin toplumsal yapısı üzerinde olumlu etkileri olabileceği gibi, beraberinde getirmiş olduğu bazı olumsuz etkileri de bulunabilir. Turizmdeki gelişmeye bağlı olarak bölge halkı, sürdürmekte olduğu yaşam biçimine de etki edilmesinden rahatsızlık duyabilir, kendisini yeni bir çevreye ve yaşam biçimine alıştırmada sorun ile karşılaşabilir ya da karşılaşabileceğini düşünerek tepki gösterebilir. Turizmin beraberinde getireceği ticarileşme düşüncesi sonucunda bölgedeki tarihsel ve kültürel değerler ya ilgisizlikten ya da bilinçsiz kullanım nedeniyle yok edilebilir. Bölgedeki mevcut her değer, gelir getiren unsurlar olarak görülebilir. El işçiliği yerini toplu üretime bırakabilir. Eski eserler bilinçsiz bir şekilde turizm amaçlı kullanılabilir. Sanat değeri taşıyan eserler yok edilerek, yerini yapay çalışmalar alabilir. Yabancı sözcükler sonunda dilde yabancılaşma kendisini gösterebilir. Toplumda var olan dostluk, arkadaşlık ve konuk severlik gibi manevi değerlerin yerini ekonomik çıkar grupları alabilir.

2.3. YAVAŞ ŞEHİR OLGUSUNUN YEREL HALKIN KENTSEL YAŞAM KALİTESİ ALGISINA ETKİSİ

Yapılan araştırmalarda, yavaş şehir olgusunun, o bölgede yaşam sürmekte olan yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısı üzerinde etkili olabileceği konusunda bazı ipuçları vermektedir⁹⁹. Bu bölümde, yavaş şehir olgusu ile kentsel yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla, öncelikle yaşam kalitesinin anlamı ve içeriği hakkında bilgi verilmekte; sonrasında ise, kentsel yaşam kalitesi ve sürdürülebilirlik boyutu incelenmektedir. Bu bölüm, yavaş şehir ile yerel halkın kentsel yaşam kalitesi ile ilgili algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi ile son bulmaktadır.

⁹⁹Aysel Uslu, “Sürdürülebilir Yeşil Kent Fikirleri, Örnekleri ve Türkiye İçin Dersler”, XXI. Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi Bildiriler Kitabı, **TMMOB Mimarlar Odası Yayını**, Bursa, 2009, s.49.

2.3.1. Yaşam Kalitesi Kavramı

Yaşam kalitesi kavramı, modern yaşamın gelişmesi ve toplumların çağdaşlaşması ile birlikte gündeme gelen ve gelişen bir kavramdır¹⁰⁰. Yaşam kalitesi en geniş tanımıyla; gerek birey gerekse toplumsal açıdan yaşamın genel durumunu ifade eder. Yaşam kalitesi kavramının felsefe, sağlık, kentsel yaşam, sosyoloji vb. gibi birçok alan ile ilişkili olduğundan, pek çok farklı tanımları yapılmıştır¹⁰¹.

Von Kamp ve arkadaşları yaşam kalitesini, çevrenin ölçülebilir mekansal, fiziksel ve sosyal bileşenleri ve bu bileşenlerin algılanma biçimlerini bir arada ele alan ve buna göre, bireylerin algılamalarını sadece objektif özellikleri ile değil, öznel özellikleri ile de değerlendirdiği bir yaklaşımla ele almaktadırlar. Szlai de yaşam kalitesini, bireyi varoluş hali, refahı ve hayattan memnuniyet düzeyi ile ilişkilendirmekte ve yaşam kalitesinin, objektif gerçek etmenler ile bireysel algı ve değerlendirmelere dayalı öznel etmenler ile şekillendiğini belirtmektedir¹⁰².

Campbell'e göre yaşam kalitesi, yaşamın tamamından elde edilen deneyim sonucu ortaya çıkan ve bunun sonucunda kişinin yaşamında kendisini öznel olarak iyi hissetmesi hali olarak tanımlanmıştır¹⁰³. Hoernquist'e göre ise, yaşam kalitesi, fiziksel, psikolojik ve sosyal aktivite ile maddi ve manevi alanda memnuniyet ihtiyacının karşılanma derecesidir. Cella yaşam kalitesini, fiziksel, fonksiyonel ve sosyal faktörlerin etkileşimi ve birleşiminden oluşan bir iyilik hali olarak tanımlamaktadır¹⁰⁴.

Mcdoniell ve Bach yaşam kalitesi kavramını dört temel özelliği ile tanımlamaktadır. Buna göre yaşam kalitesi dinamik bir kavramdır. Yani zaman içinde farklılık gösterebilir. İkinci olarak, çok boyutlu bir kavram olup, pek çok farklı bileşene sahiptir. Üçüncü olarak, interaktif bir kavramdır, birey ve çevre etkileşimi

¹⁰⁰Robert Marans, "Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi", Çeviren: Handan Dülger Türkoğlu, **Mimarlık Dergisi**, Sayı. 335, Mayıs-Haziran 2007, s.28.

¹⁰¹Faruk Sapançalı, **Toplumsal Açıdan Kentsel Yaşam Kalitesi**, Altın Nokta Basın Yayın, İzmir, 2009, s.9.

¹⁰²Marans, s.28.

¹⁰³Ergün Öksüz ve Simten Malhan, **Sağlığa Bağlı Yaşam Kalitesi: Kalitemetri**, Başkent Üniversitesi, Ankara, 2005, s.22.

¹⁰⁴Şule Arslan ve Yeşim Gökçe Kutsal, "Geriatride Yaşam Kalitesinin Değerlendirmesi", **Geriatride Dergisi**, Sayı 2, 1999, s.174.

sonucu ortaya çıkar. Dördüncü ve son olarak, bireyin beklentileri ile yaşamındaki olaylar arasındaki uyuma bağlı olarak ortaya çıkar¹⁰⁵.

Yaşam kalitesinin birçok farklı tanımı olmasına karşın, yapılan bu tanımlamaların iki boyutu olduğu dikkat çekmektedir. Birinci olarak yaşam kalitesi kavramı, bireyin hayatına ilişkin objektif değişkenleri içermektedir. İkinci olarak, bireyin çevresindeki bu objektif değişkenlere ilişkin algısı doğrultusunda şekillenen öznel değişkenleri içermektedir¹⁰⁶.

Yaşam kalitesi bileşenleri eğitim, sağlık, güvenlik, yeterli beslenme, çevre hakkı, fırsat eşitliği, cinsiyet eşitliği, günlük yaşama katılma, saygınlık vb. gibi pek çok faktörü içermektedir. Bunların yanında yaşam kalitesi, sosyal, ekonomik ve çevresel faktörlerin yanında aynı zamanda yaşam çevrelerinin niteliği, kültürel ve sosyal altyapının fiziksel açıdan kaliteli bir şekilde kurulması ile de ilgilidir¹⁰⁷. Campbell ve arkadaşlarının yaşam kalitesi ile ilgili insanların genel mutluluk ve doyum duygularını içeren araştırmalarında, sağlık, evlilik, aile yaşamı, devlet, dostluk, ev, iş, topluluk, din, rekreatif ve sportif etkinlikler ve mali durum gibi göstergeler ortaya çıkmıştır¹⁰⁸. Ancak yaşam kalitesinin öznel boyutu dikkate alındığında, bu ve benzeri araştırmaların sonuçlarının, farklı faktörleri ve farklı faktörler arasında da farklı önceliklerin ortaya çıkabileceği dikkate alınmalıdır.

Veenhoven'a göre, kişinin yaşam kalitesi dört boyutlu bir yaklaşım ile ölçülebilir. Buna göre birinci olarak kişinin çevresinin yaşanabilirliği dikkate alınır. Kişinin ekolojik çevresi, konut, sağlık, güvenlik, ekonomik durum gibi yaşam kalitesi bileşenleri kişinin çevresinin yaşanabilirliğini ortaya koyar. İkinci olarak, kişinin yaşam kabiliyeti dikkate alınır. Kişinin yaşam kabiliyeti, kişinin fiziksel ve ruhsal durumu, bilgi ve yetenekleri gibi özellikleri içermektedir. Üçüncü olarak, kişinin yaşam yararı, yani iyi bir vatandaş olma durumu, sağlıklı sosyal ilişkiler gibi özellikler dikkate alınır. Dördüncü ve son olarak ise, kişinin yaşamının değerini bilmesi dikkate alınır. Dört noktanın tamamından kişi memnun ise, kişinin yaşam kalitesi yüksektir diyebiliriz. Bu dört noktanın bir tanesinde bile sorun olsa, kişinin

¹⁰⁵ Arslan ve Gökçe, s.174.

¹⁰⁶ Marans, s.28.

¹⁰⁷ Tuğçe Selin Tağmat, "Mimarlık ve Yaşam Kalitesi: Avrupa'da Kentsel Yaşam Kalitesi Yaklaşımları", **Mimarlık Dergisi**, Sayı.335, Mayıs-Haziran 2007, s.47.

¹⁰⁸ Erdal Zorba, "Yaşam Kalitesi ve Fiziksel Aktivite", **10. International Sports Sciences Congress**, 23-24 Ekim, 2010, s.82.

yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Veenhoven'in dört boyutundan birincisi, yaşam kalitesinin nesnel boyutunu belirtirken, diğer üç tanesi kişiye bağlı öznel boyutu ifade etmektedir¹⁰⁹.

Yaşam kalitesi bugün bütün çağdaş toplumların hedefi haline gelmiştir. 1960'lı yıllardan sonra ABD'de ortaya çıkan yaşam kalitesi yaklaşımı, 1990'lı yıllardan sonra Avrupa Sosyal Modeli'nin tamamlayıcısı haline gelmiştir. Bugün Avrupa Birliği'nin sosyal politikaya ilişkin temel hedefi “yaşam koşullarının iyileştirilmesi ile birlikte Avrupa toplumunun yaşam kalitesini yükseltme” olarak tanımlanabilir. İnsanlar için kaliteli bir yaşam sürme modern dünyada bir hedef değil, herkes için bir hak, politikacılar ve yöneticiler için ise sağlanması zorunlu bir durumdur. Herkes için yaşam kalitesi hakkı, sağlık, eğitim, konut, güvenlik, çevre, toplumsal ve siyasal yaşama katılım ve güven içinde onurlu yaşamaya dair geniş bir anlam içermektedir. Yaşam kalitesine ilişkin bu hakların her birisi önemlidir. Bu haklar bir bütünlük içerisinde sağlanmalıdır. Bu hakların bir tanesinin dahi yetersiz olması durumunda, kişinin ya da kişilerin yaşam kalitesi olumsuz etkilenmektedir¹¹⁰.

2.3.2. Kentsel Yaşam Kalitesi

Dünyada hızla artan kentleşme ile birlikte insanların önemli bir bölümü kentlerde yaşamaya başlamıştır. Bu durum şehirlerdeki yaşam kalitesini küreselleşmenin güncel sorunlarından birisi haline getirmiştir. Benzer bir gelişme, son 50 yıllık dönemde Türkiye'de de yaşanmaktadır. Yaşam kalitesi üzerine yapılan araştırma ve çalışmaların çokluğu ve hızla artan kentleşme olgusu, kent ve yaşam kalitesi kavramlarını bir araya getirmiştir. 1960'lı yıllardan bu yana yaşam koşulları olarak kullanılan birçok konuyu içeren yaşam kalitesi kavramı, 1990'lı yıllardan itibaren farklı alanlardaki bilim insanlarının üzerinde çalıştığı ve araştırma yaptığı bir kavram olmuştur. Kentsel yaşam kalitesi, kentlinin ihtiyacı olan hizmetlerin ve tüm koşulların arz ve talebi arasındaki oran olarak açıklanabilir¹¹¹.

¹⁰⁹Harika Kabadayı, “Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyetinin Kentsel Tasarımdaki Etkisine Çok Boyutlu Yaklaşım”, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü,(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2006, s.8.

¹¹⁰Sapancalı, s.9.

¹¹¹Hülya Turgut Yıldız, “Kentsel Yaşam Kalitesi: Kuram, Politika ve Uygulamalar”, **Mimarlık Dergisi**, Sayı:335, Mayıs-Haziran 2007, s.27.

Kentsel yaşam kalitesi dar anlamıyla, toplumsal, ekonomik ve mekansal öğeler açısından kent tanımına giren yerlerde, kentsel altyapı, ulaşım, iletişim, konut, hava kirliliği, güvenlik, çevre temizliği gibi olanakların, çeşitli kuruluşlar tarafından önceden belirlenmiş standartları sağlaması ya da önceden belirlenen standartların üzerinde çıkması durumudur. Geniş anlamıyla kentsel yaşam kalitesi ise, toplumsal, kültürel ve siyasal süreci de içermektedir. Buna göre kentin, belirli hizmetleri belirli standartlarda sunmasından öte, sunulan hizmetlerden tüm kent sakinlerinin, eşit, dengeli gereksinimleri oranında yararlanması sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra, kent sakinlerinin kente ilişkin karar alan süreçlerine, kültürel ve toplumsal etkinliklere katılma olanaklarının da sağlanmış olması gerekmektedir¹¹².

Kentsel yaşam kalitesi, kent hizmetlerinin, bütün kent sakinlerinin ulaşılabilirliğinde, önceden belirlenmiş standartlarda sağlanması ötesinde kentli haklarında kent sakinlerine sağlanmış olması ile ilgilidir. Temel insan hak ve özgürlükleri ile birlikte dayanışma hakları arasında sayılan çevre hakkı, kentli hakkı, çağdaş ve yaşanılabilir planlı bir çevre kentsel yaşam kalitesinin temel parametreleri, arasında sayılabilmektedir¹¹³.

Koçak kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesi için kent yönetimlerinin odaklanması gereken 14 stratejik çalışma alanı belirlemiştir. Bu alanlar:

1. Planlama ve imar faaliyetleri,
2. Altyapının geliştirilmesi,
3. Sosyal donatı alanlarının geliştirilmesi,
4. Konut stokunun iyileştirilmesi,
5. Ulaşım ağının sağlıklı bir biçimde düzenlenmesi,
6. Sosyal sermayenin geliştirilmesi,
7. Beşeri sermayenin geliştirilmesi,
8. Kültürel mirasın korunması,
9. Sürdürülebilir kentleşmenin sağlanması,
10. Kent güvenliğinin sağlanması,
11. Kentin ekonomik etkinliğinin artırılması,
12. Kentin ticari etkinliğinin artırılması,
13. Kurumlar arası iletişimin sağlanması,

¹¹² Cevat Geray, “Kentsel Yaşam Kalitesi ve Belediyeler” **Türk İdare Dergisi**, Sayı:421, 1998, s.327.

¹¹³ Kabadayı, s.16.

14. Etkin ve verimli yönetim.

Kent yönetimi bu alanlarda yapacağı çalışmalarda, evrensel standartlar ile kent sakinlerinin öznel durumlarının ortaya çıkardığı öncelikleri dikkate almalıdır¹¹⁴. Son 25 yılda kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi konusunda ölçüt ve göstergelerin oluşturulması için önemli çalışmalar yapılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucu ortaya farklı göstergeler çıksa da bu göstergeler genel olarak; açık ve kapalı mekan standartları (çevre temizliği, yeşil alan, doğal çevre niteliği vb), vatandaşların refahı (gelir düzeyi, gelir dağılımı, satın alma gücü, işsizlik, güvenlik vb), hizmet çeşitliliği ve kalitesi (eğitim, sağlık, eğlence, ulaşım vb) konuları içermektedir¹¹⁵.

2.3.3. Kentsel Yaşam Kalitesi ve Sürdürülebilirlik

Kentsel yaşam kalitesi kavramı, sürdürülebilirlik gibi kavramlar ile bağlantılı olarak son yarım yüzyıl içinde ortaya atılmış bir kavramdır. Kentsel yaşam kalitesi, ilk olarak 1960'lı yıllarda Sosyal Göstergeler Hareketi (Social Indicators Movement) içinde ortaya çıkmış; ekonomik ve sosyal iyilik ile bireysel ve toplumsal iyilik arasındaki ilişkilere ait varsayımları sorgulamayı hedeflemiştir¹¹⁶.

Sanayi devrimi sonrası yaşanan hızlı gelişmeler kentleri ve kent yaşamını olumsuz etkilemiştir. Bu durum kentlerde yaşam kalitesinin düşmesine neden olmuş ve kent dışında alternatif kent dışı konut alanları ortaya çıkmış ve alanlar kent nüfusunun önemli bir bölümünü kendine çekmiştir. Daha iyi bir yaşam kalitesi arayışı sonucu ortaya çıkan kent dışına yayılma olgusu beraberinde hem kentin bütünü açısından hem de konut, iş ve diğer yaşam alanları bakımından pek çok olumsuz sorunu beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda kentlerin sahipliği yitirilmiş, kentler niteliksiz planlama ve tasarımlarla toplumsal yabancılaşma ve izolasyonun yaşandığı yerler haline gelmektedir. Teknoloji ve sanayideki gelişmeler hızlandıkça ekolojik dengenin bu gelişmeler uğruna feda edilmesi doğal dengenin bozulması, doğal kaynaklarda görülen önemli azalmalar ve hatta bazı kaynakların yok olma

¹¹⁴ Hüsamettin Koçak, "Kentsel Yaşam Kalitesinin Geliştirilmesi İçin Stratejik Çalışma Alanları-I" **Belediye Vizyonu**, İstanbul, 2008, s.35.

¹¹⁵ Yıldız, s.27.

¹¹⁶ Oktay, s.37.

durumunun ortaya çıkması, söz konusu hızlı gelişmenin bedeli olarak ortaya kentlerin ve kent sakinlerinin karşısına çıkmaktadır¹¹⁷.

Sanayileşme sağladığı iş olanakları ile köyden kente göçü hızlandırmış, nüfusun yüksek hızda ve kontrolsüz bir biçimde artmasını sağlamıştır. Bu süreçte ortaya plansızlık ve denetimsizlik sonucu çarpık kentleşme olgusu ortaya çıkmıştır. Kent çevresinde sağlıksız, altyapı bakımından yetersiz, plansız pek çok yerleşim yeri ortaya çıkmış ve bu yerleşim yerleri kent çevresini kuşatmıştır. Bu durum kent merkezinde var olan dokunun zedelenmesine, tarihsel, kültürel ve doğal değerlerin tahrip edilmesine ve sonuç olarak yaşam kalitesinin azalmasına neden olmaktadır¹¹⁸.

Sanayileşme ve kentleşmenin belirtilen etkileri beraberinde çevrenin nasıl kullanılması gerektiği üzerine tartışmaların başlamasına neden olmuştur. Sürdürülebilir bir çevre ve bu çevrede yaşanabilir alanlar oluşturulması gündeme gelmiş ve bu çerçevede sürdürülebilirlik ve kentsel yaşam kalitesi gibi kavramlar birbirleriyle ilişkili olarak tartışılmaya başlanmıştır¹¹⁹. Sürdürülebilirlik kavramı, gelişmiş ülkelerin önemli bir bölümünde kent planlama sistemine yaklaşımı belirleyen anahtar bir kavram olarak, ekonomik, çevresel ve toplumsal gereksinimlerin, gelecek kuşakların yaşam koşullarına zarar vermeden karşılanmasını hedefleyen bir yaklaşımdır. Birleşmiş Milletler'e göre sürdürülebilirlik, ekonominin ve yaşam kalitesinin yükseltilmesine yönelik gelişme süreçlerinin, doğal kaynaklar üzerinde olumsuz etkisini en aza indirmeyi amaçlayan bir yaklaşım olarak ele almaktadır¹²⁰.

2.3.4. Yavaş Şehir - Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi

İlk bölümde de vurgulandığı üzere; yavaş şehir kavramı, daha çok o şehirde yaşam süren yerel halkın, doğası ve kültürü bozulmamış bir ortamda, çevre ve gürültü kirliliğinden uzak bir şekilde günlük yaşamını belirli bir konfor içerisinde devam ettirmesini mümkün kılmak için günümüz modern şehir kavramına alternatif

¹¹⁷ Ahmet Ulusoy ve Tarık Vural, "Kentleşmenin Sosyo-Ekonomik Etkileri", **Belediye Dergisi**, Sayı:7, No:12, 2001, s.9.

¹¹⁸ Oktay, s.37.

¹¹⁹ Adem Yavuz Ekşioğlu, "Kentsel Yaşam Kalitesine İstanbul Örneği", Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011, s.26.

¹²⁰ Yüksel Demirkaya, **Çekmeköy'ün Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Kentsel Yaşam Kalitesi**, Çekmeköy Belediyesi Yayını, İstanbul, 2010, s.98.

olarak ortaya atılmış bir kavramdır. Metropol adını verdiğimiz günümüzün modern şehirlerinde, iş yaşantısının beraberinde getirdiği kısıtlı zaman, çıkılan ve gidilen mekan arasında harcanan ek bir dilim ile daha da kısalmakta, verilen sözlerin yerine getirilmesi insanlar üzerinde baskı yaratmakta, bir yerden başka bir yere ulaşım çevre ve gürültü kirliliği yaratmaktadır. Bütün bunların sonucunda, stres gibi ortak bir paydada buluşan metropol insanları ortaya çıkmaktadır.

Diğer taraftan ise, sanayileşmenin izlerinin pek görülmediği, teknolojinin sadece temel ihtiyaçlar için kullanıldığı, doğasını ve kültürel kimliğini korumayı başaramış bir yerleşim düşünelim. Bu tür şehirlerde, yaşam koşuşturma içinde geçmiyor, büyük alışveriş merkezleri yerine küçük dükkanlar ya da mini marketlerden alışveriş yapılıyor ve hatta semt pazarından doğal ürünler rahatlıkla satın alınarak restoran ya da evlerde tüketilebiliyor. Gürültü kirliliği yok, trafikte beklerken kaybedilen zaman sonucunda ortaya çıkan bir stres yok, şehir merkezinde ya da etrafında görselliği rahatsız eden bir yapılaşmaya rastlamak mümkün olmayabilir. İşte bunlar, üretim yerine dünyanın kaynaklarını hızlı bir şekilde tüketime, koruma yerine kullanmayı teşvik eden metropole alternatif olarak ortaya atılan yavaş şehirlerdir.

Metropol yaşamı ile yavaş şehir yaşamı aralarındaki bu temel farklılık, sürdürülebilirlik anlamında yerel halkın yaşam kalitesinin devamlılığını gösterecektir. Sahip olunan doğal, kültürel ve ekonomik kaynakların sadece günümüz insanların ya da turistinin temel ihtiyaçları için var değildir. Aksine, ilerleyen yıllarda da benzer bir yaşama sahip olmayı hayal eden gelecek kuşakların ihtiyaçlarını da karşılayacak şekilde yaşam standartlarının koruma altına alınmasını hedefleyen bir anlayış biçimi olan sürdürülebilirlik, son yıllarda dünyanın birçok ülkesinde doğal kaynakların kullanımı açısından ele alınmıştır. Bu kaynakların yok olması demek, yerel halkın yaşam kalitesinin de yok olması anlamına geleceğini bilmek durumundayız.

Çünkü turizm sektörünün doğrudan beslendiği doğal ve kültürel kaynaklar da kısıtlı düzeyde olup, bunların turizm nedeniyle yok olması demek, sadece bugün için değil insanoğlu var olduğu sürece farklı zaman dilimlerinde turizm faaliyetlerine katılacak geleceğin turistleri ve yerel halkın için de bir endişe olacaktır. Belki de bu nedenle, yerel halk turizm sektörünün hızlı gelişmesi konusunda olumsuz bir

düşünceye sahip olma gereğini duymak zorunda kalıyor olabilir. Şöyle ki, turizm sektöründeki gelişme genellikle tüketici ihtiyaçlarını dikkate alırken, yerel halkın ihtiyaçlarını ya da geleceğe yönelik beklentilerini göz ardı etmekte; daha da önemlisi, gelecek yaşamları için kendi yaşamlarının devamında etkili olacak kaynakların birden yok olması ya da hasar görmesi sorunu ortaya çıkabilmektedir.

Son olarak, yavaş şehir-yaşam kalitesi arasında kendisini gösteren çelişkiye de yer vermek gerekmektedir. Her ne kadar yavaş şehir kavramı, başlangıçta daha çok yerel halkın yaşam kalitesi için düşünülmüş olsa da, ilerleyen yıllarda turizm açısından da bir çekicilik olarak tanıtılmaya başlanmıştır. Tatil esnasında turistler, kendilerini rahatsız edecek çevre ya da gürültü kirliliğinden rahatsız olabilmekte ve doğal ürünler yerine yapay ürünleri tüketmek zorunda kalabilmektedirler. Turist, turizm için temel bir ürün olarak sunulan doğal kaynakların ve kültürel yaşamın bütün unsurlarının yok olmasına aracılık yapılmakta, teknolojiden kaçarken kendisini bütün bu oluşumların ortasında bulabilmektedir. Sonuç olarak, tatile çıkmadan önce aradığı rahat ve huzur dolu bir yaşam yerine, kargaşa ve stres dolu bir tatil ile evine ve işine dönmek zorunda kalabilmektedir. İşte bütün bu nedenlerle, yavaş şehir oluşumunun yeni bir kavram olarak turizm hareketlerinin sürekliliği ve sürdürülebilirliği için turizm arzı açısından ve tatil sonrasında sağladığı yaşam kalitesi ile turizm talebi açısından önemli bir araç olma potansiyeline sahiptir.

Bütün bu tür olumsuzluklara ya da istenmeyen sonuçlara, sadece turizm talebinin memnuniyeti katlanmak zorunda değildir. Ayrıca o bölgede yaşayan yerel halk da benzer şekilde kentleşme ya da turizm sonucu ortaya çıkan göç ve yapılaşma ile birlikte, beklemediği olumsuz bir yaşama sahip olabilmektedir. Böyle bir sonuç, yaşam kalitesinin geri getirilemez bir şekilde hasar görmesine neden olabilir. Yerel halk, iki tercih arasında kalabilmektedir. Ya bütün bu olumsuzluklara katlanmak ya da bir başka mekana taşınma kararı almak. Bu kararlardan hangisinin alınacağı ise, halkın sahip olduğu psikolojik, sosyal ve ekonomik şartlara bağlı olacaktır.

2.3.5. Yavaş Şehir ve Sürdürülebilir Kentsel Yaşam Kalitesi

Sürdürülebilirlik kavramı, ekosistemdeki çeşitliliğin ve yenilenemez kaynakların gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için, insanın ekosistem üzerindeki

olumsuz etkilerinin kontrol altına alınması şeklinde tanımlandığında, “çevre”nin ön plana çıkarıldığı bir yaklaşımdan söz ediliyor demektir. Diğer bir deyişle, sürdürülebilirliğin temel unsuru çevreye yaklaşım tarzıdır. Yavaş şehir kriterleri incelendiğinde de, çevrenin önemli bir yer tuttuğunu, hatta kriterlerinin ilk ana başlığını çevre politikalarının oluşturduğu görülmektedir. Bu bağlamda, hava, su ve toprak kalitesinin önemsenmesi, çevreye uyumlu yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasının teşvik edilmesi, evsel ve endüstriyel atıkların geri dönüşümünün desteklemesi ve yaygınlaşması yavaş şehir öncelikleri arasında bulunmaktadır¹²¹.

Sürdürülebilir şehir fikir ve uygulamalarının temelinde; dünya genelinde yaşanan sorunların çözümü için; şehir odaklı çözümün bulunması ve şehirlerin başka sistemler ile ilişkili bir sistem olduğu konusu yatmaktadır. Yavaş şehir yaklaşımı da, sürdürülebilir şehir yaklaşımından birisi olarak tanımlanabilir. Sürdürülebilir şehir yaklaşımının temelinde, yaşam ortamı olarak şehirlerin daha yaşanabilir ve sağlıklı yerler olmasının sağlanması, yerel ölçekte atılan adımlar ile küresel ölçekte sürdürülebilirliğin sağlanması hedefi güdülmektedir¹²².

Yavaş şehir tüzüğüne bakıldığında, yavaş şehir üyesi olan yerleşimlerde bulunması gereken ya da üyelerin taşımakla sorumlu oldukları şartların sürdürülebilirlik ile uyumlu olduğu görülecektir. Yavaş şehir akımının önemsedığı ilkeler şunlardır: geri kazanım ve geri dönüşüm tekniklerine değer veren, bölgenin dokusunun karakteristik özelliğinin korunması ve geliştirilmesine yönelik uygulanan bir çevre politikası, bölgede oturmak için değil ona değer verildiği için, onu bozmayan fonksiyonel olarak uygulanan bir altyapı politikası, çevrenin ve şehir dokusunun kalitesini arttırmaya yönelik teknoloji kullanımı, genetiği değiştirilmiş gıdalar yerine doğal teknikler ile elde edilen ve doğaya uyumlu gıda maddelerinin üretimi ve tüketimi¹²³.

Birbiriyle örtüşen özelliklerine karşın, yavaş şehir ve sürdürülebilirlik kavramları; insan ve çevre ilişkisinin farklı açılarını içermektedir. Birbirlerinden farklı olarak, sürdürülebilirlik daha çok çevre ile ilgili iken; yavaş şehir, daha çok

¹²¹Enes Battal Keskin, “Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow): Seferihisar Örneği”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,(Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi), Kütahya, 2010, s.52.

¹²²Uslu, s.49.

¹²³ Cittaslow International, <http://www.cittaslow.net/download/>. (05.04.2012).

insan ile ilgilidir. Sürdürülebilirlik gelecek ile ilgili iken; yavaş şehir, gelecek ile ilgili yönleri de bulunmakla birlikte, şimdiki zaman ile daha çok ilgilidir¹²⁴.

Buradan hareketle; yavaş şehir kriterlerinin, sürdürülebilirlik kavramının çevresel, ekonomik ve sosyal boyutları açısından belirli hedeflerini paylaştığı; ancak kapsam olarak sınırlı kaldığı görülmektedir. Bir başka açıdan söylemek gerekirse; yavaş şehir, daha çok bir şehirde yaşayan insanların yaşam kalitesini arttırmaya dönük çalışmalara odaklanmıştır. İlgili yazında kentsel yaşam kalitesini arttırmaya yönelik çalışmalar olarak adlandırılan bu tür çalışmalar özellikle, kentsel altyapı, iletişim, ulaşım ve konut alanlarını kapsamaktadır¹²⁵.

Sonuç olarak, son yıllarda çevresel sorunların artması, doğal çevrede oluşan tahribat ile yaşanabilir ve yaşayabilir alanlar oluşturulması adına kentlerde sürdürülebilirlik kavramı ile ilişkili bazı kriterler ile yaşam kalitesinin artırılması hedeflenmektedir. Yavaş şehir kriterlerine bakıldığında, kentsel yaşam kalitesi ve sürdürülebilirlik olgusu ile örtüşen amaçları hedeflemekte olduğu görülmektedir.

¹²⁴ Aslı Gürel Üçer, Kentsel Yaşam Kalitesinin Belediye Hizmetleri Kapsamında Belirlenmesine ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: Orta Ölçekli Kent Örnekleri, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara,2009, ss.21-22.

¹²⁵ Keskin, s.52.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’NİN YAVAŞ ŞEHİR BAŞKENTİ SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Çalışmanın bu bölümünde araştırma sorununun ortaya konabilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilebilmesi amacıyla; araştırmanın amaçları ve önemi açıklanarak, yöntem ile ilgili ayrıntılı bilgiye yer verilmektedir. Bunun yanı sıra, araştırmada kullanılan yaklaşım ve yöntemin betimlemesi yapılarak, bu yöntemin tercih edilme nedenleri ve araştırma grubunun özellikleri anlatılmaktadır. Sonrasında veri toplama tekniği ve bu tekniğin tercih edilme nedeni, tekniğin güçlü ve zayıf yönleri ile birlikte açıklanmaktadır. Son olarak, araştırmanın esasını oluşturan veriler dört bölümde analiz edilmekte ve sonuç-öneriler kısmı ile tamamlanmaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN AMAÇLARI

Küreselleşme sürecinin etkileri, son 20 yıllık dönemde, tüm dünyada ekonomik, kültürel, siyasi ve toplumsal alanlarda hissedilmektedir. Bütün yaşam çevrelerini etkisi altına alan küreselleşme, beraberinde yeni değişim hareketleri ve tepkilerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu değişim hareketlerinden bir tanesi de, 1989 yılında yavaş yemek ile başlayan yavaş şehir hareketidir.

Yukarıdaki bölümlerde ayrıntılı şekilde ele alındığı üzere, yavaş şehir kavramı ile turizm sektörü arasında oldukça yakın bir ilişki söz konusudur. Bu ilişki daha çok, sürdürülebilir yaşam ve sürdürülebilir turizm ile ilgilidir. Ancak turizm yazınında bu iki kavram arasındaki ilişkiyi ele alan yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle, bu çalışmanın amaçları aşağıdaki şekilde ele alınmaktadır: **1)**Yavaş şehir kavramının, turistler için tatil seçiminde ne ölçüde bir motivasyon kaynağı olduğunu araştırmak; **2)**Yavaş şehir kavramının, turistlerin bilgi tarama, karar verme, tatil deneyimi ve deneyim sonrası eğilimleri üzerindeki etkisini araştırmak; **3)**Yavaş şehir kavramının, yerel halkın kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkisini araştırmak;**4)** Bunlara ek olarak, yavaş şehir akımının bir turizm destinasyonu olarak o şehir üzerinde gözlemlenen olası etkilerinin de incelenmesidir.

3.2. ARAŞTIRMANIN KISITLARI

Araştırmanın kısıtları arasında birkaç önemli konuyu belirtmek yeterli olacaktır. Birincisi, bu çalışma sadece İzmir’e bağlı bir ilçe olan Seferihisar şehrinde uygulamaya başlanan yavaş şehir örneğini incelemektedir. İkinci olarak, çalışmanın örneklemini, Seferihisar’da yaşayan yerel halkın yanısıra burada ticaret ile uğraşan bazı esnaf ve aynı zamanda ilçede turist olarak bulunan Türk vatandaşları oluşturmaktadır. Son olarak, veri toplama aşaması nitel araştırma yöntemleri ile sınırlandırılmıştır. Bütün bu nedenlerden dolayı, araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, Türkiye ya da Dünya genelinde bir genelleme yapmak doğru olmayabilir.

3.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu çalışma, Türkiye’de turizm alanında daha önce tamamlanmış bir benzerinin olmaması açısından önemlidir. Ayrıca, dünyada ve ülkemizde yeni yeni gelişmekte olan bir kavram olması nedeniyle yavaş şehrin yakından anlaşılması ve turizm sektörü ile nasıl ilişkilendirilerek yerel halk ve turistler için sonuçlarını tartışması açısından da önemlidir. Turist motivasyonlarına bakıldığında, kişilerin yaşamış oldukları yoğun iş ve şehir yaşantısından kaçarak sessiz ve sakin bir ortamda dinlenme-eğlenme amaçlarının en önde gelen faktörlerden birisi olduğu görülmektedir. Son yıllarda dünya geneline bakıldığında, yeni bir ürün çeşidi olarak, yavaş turizm olgusunun popüler olmaya başladığı görülmektedir. Bu nedenle; çalışma, yavaş şehir olgusunun turistler açısından bir motivasyon aracı olup olmadığının belirlenmesi açısından da önem taşımaktadır.

3.4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bilimsel araştırma, öğrenmek, bilmek tanımak, açıklamak, tahminde bulunmak ve sonunda birikmiş bilgiyi geliştirmek yönünde sorular sormayla başlar. Araştırma, “problemlere güvenilir çözümler aramak amacı ile planlı ve sistemli olarak verilerin toplanması, çözümlenmesi, yorumlanarak değerlendirilmesi ve rapor

edilmesi sürecidir”¹²⁶. Bir araştırmada sistematik olma, tarafsızlık ve orijinallik, yinelenebilirlik ve denetim bulunması gereken dört temel özelliktir. Her araştırma, sorunun tanımlanması ile başlar ve araştırma deseninin belirlenmesi, veri toplama süreci verilerin analizi ve son olarak elde edilen sonuçların yorumlanması ile oluşan beş aşamada tamamlanır¹²⁷.

Araştırmacı çoğu kez, araştırma desenini değiştirecek önemli dinamik bir tutum sergiler. Ancak yine de üç temel alanda durması gerekir. Bunlar¹²⁸:

- ✓ *Araştırmaya temel olacak kuramsal çerçevenin açık bir biçimde ortaya konması:* Bu araştırma probleminin ilişkili olduğu kuramlar ile birlikte ayrıntılı bir şekilde tanıtılmasını ifade eder.
- ✓ *Esnek bir araştırma deseninin oluşturulması:* Bu durum, araştırma etkinliklerinin birbiriyle tutarlı ve amaca uygun biçimde nasıl olacağını gösterir. Bu duruma yöntem denmesinin nedeni, nicel araştırmalardan farklılığını göstermektir.
- ✓ *Araştırma sonuçlarının, okuyucunun anlayabileceği açıklıkta sunulması:* Elde edilen sonuçların, bilimsel ortamlarda paylaşılmasının yanı sıra, üçüncü tarafların da (öğrenciler, uygulamacılar, halk vb) anlayabileceği şekilde basitleştirilmesi ve somutlaştırılması ayrıca önem arz etmektedir.

Tez kapsamında incelenen konu ile ilgili ilk olarak sorunun tanımlanmasına, konunun sınırlandırılmasına yardımcı olmak ve elde edilen bulguların önceki bilgi ile ilişkilendirilmesine olanak sağlamak amacıyla alan yazın incelemesi yapılmıştır¹²⁹. Bu yazın incelemesi sonucunda, yavaş şehir olgusunun turist davranışları ve yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısına etkileri araştırma sorunu olarak saptanmıştır.

Bu sorunun çözümüne yönelik araştırmanın yapılmasında ve öncelikli amaca ulaşmada uygun olacak yöntemin seçimi yapılmış ve veri toplama aracı oluşturulmuştur. Nitel araştırma yöntemleri “niçin?”, ve “ne şekilde?” sorularını

¹²⁶ Atilla Yüksel ve Füsün Yüksel, **Turizmde Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004, s.4.

¹²⁷ Nazmi Kozak, **Turizm Pazarlaması**. Detay Yayıncılık, Ankara, 2012, ss.73-75.

¹²⁸ Tuğçe Yur, “Deniz Ticaretinde Boş Konteynerin Yeniden Konumlanması ve Türkiye’ye Etkileri”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2011, s.77.

¹²⁹ Ali Balcı, **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Yöntem Teknik ve İlkeler**, Pegem Akademi, Ankara, 2005, s.57.

yanıtlamakta yardımcı olmaktadır¹³⁰. Bu araştırmada ortaya konulan sorunun çözümüne yönelik, yavaş şehirde yaşayan halkın kentsel yaşam kalitesini, yavaş şehir olgusunun ne şekilde etkilediği ve tatil için bir turistin niçin yavaş şehri seçtiğinin araştırılması amaçlanmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırma yöntemi olarak, nitel araştırma yönteminin kullanılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir.

Nitel yöntem çeşitli disiplinlere dayanan, güçlü kuramsal temelleri olan ve insan davranışını veya araştırma konusunu içinde bulunduğu ortam içinde ve çok yönlü anlamaya çalışan bir yöntemdir¹³¹. Nitel araştırma yöntemi ile olaylar ya da durumlar doğal ortamında, insanların onlara yükledikleri anlamlar ile açıklanmaya ve derine gidilerek yüzeyin altındaki çıkarılmaya çalışılır¹³². Bu yöntem, çevresel süreçlerle ilgili ve algılara ilişkin verilerin toplanmasında etkilidir¹³³.

Nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan veri toplama yöntemlerinden birisi olan görüşme tekniği ile birincil veriler toplanmıştır. Görüşme (mülakat), araştırma amacına uygun olarak hazırlanan soruların, görüşüne ihtiyaç duyulan kişiye/kişilere araştırmacı tarafından sorularak tamamlanan bir veri toplama sürecidir¹³⁴. Görüşme tekniğinin belirleyici özelliği görüşülen kişilerin bakış açısını ortaya çıkarmasıdır¹³⁵. Araştırmaya konu olan katılımcıların bakış açılarının, araştırmanın sonuçları açısından önemli olması nedeniyle, birincil veriler derinlemesine birebir görüşme tekniğinden yararlanılarak toplanmıştır.

Görüşme yoluyla, katılımcıların deneyimi, tutumu, düşüncesi, niyeti, yorumu, zihinsel algı ve tepkisi gibi gözlemlenemeyen yanları da araştırılabilir. Araştırmacının görüşme tekniğinde, veri toplama sürecinde daha fazla kontrole sahip olduğu söylenebilir. Araştırmacı, veri toplama sürecine bizzat katıldığından dolayı

¹³⁰ Colin Robson, **Real World Research: A Resource for Social Scientists and Practitioner-Researchers**, Blackwell, Oxford, 1993, s.43.

¹³¹ A. Yüksel ve F. Yüksel, s.69.

¹³² Alan Bryman, The Debate about Quantitative Research: A Question of Method or Epistemology?, **The British Journal of Sociology**, Vol:35, No:1, 1984, ss.75-92.

¹³³ Ali Yıldırım ve Hasan Şimşek, **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008, s.52.

¹³⁴ Ayhan Ural ve İbrahim Kılıç, **Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2006, s. 66.

¹³⁵ Elif Kuş, **Nitel-Nitel Araştırma Teknikleri**, Anı Yayıncılık, Ankara, 2003, s.82.

elde edilen verinin bir başkasına ait olmadığını teyid ederek verinin geçerliliğini yükseltecektir¹³⁶.

Görüşme tekniğinin dezavantajları arasında, pahalı ve zaman alıcı olması, yanlılığa açık ve görüşmecinin yeteneğine bağlı olması, görüşülen kişinin beğenilme ve takdir edilme içgüdüğü ile veri türetilmesi, yanlılık, verinin kaydedilme zorluğu, görüşmecinin yorum, ses tonu ve davranışı, güven sorunu, duyarlılık gerektiren konular, yetkisizlik ve genelleştirmede yaşanabilecek zorluklar bulunmaktadır. Platon'un da belirttiği gibi; görüşme, "beceri, duyarlılık, yoğunlaşma, bireyler arası anlayış, öngörü, zihinsel uyanıklık ve disiplin gibi pek çok boyutu kapsamı açısından, hem sanat hem de bilimdir"¹³⁷.

Görüşme tekniğinin olumsuzluklarını ortadan kaldırabilmek amacıyla, sorunun çözümüne yönelik derinlemesine bilgi sahibi olabilmek için yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine uygun olarak soru listesi oluşturulmuş ve yapılan görüşmeler görüşme anında kalem-kağıt ile not edilerek kayıt altına alınmıştır.

Görüşmeler İzmir'in Seferihisar ilçesinde yaşayan halk, burada hizmet veren turizm işletmeleri ve destekleyici işletmelerin sahipleri ya da yöneticileri, Seferihisar'a tatil amacı ile gelen turistler ve Seferihisar Belediye Başkanı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada araştırmacının iyi bir dinleyici olması, görüşülen kişilere daha çok konuşma fırsatı verilmesi ve kayıtların doğru olarak yapılması ile daha geçerli veriler elde edilmesine zemin hazırlanmıştır. Araştırmada güvenilirlik; kayıtların görüşmelerin hemen ardından yazılması, toplanan verinin kendi içinde tutarlılığı ve araştırmayı yapan ve araştırma raporunu okuyanlar için verinin anlamlı olması ile sağlanmaya çalışılmıştır¹³⁸.

3.5. VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Veri toplama, toplamda üç aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada, literatür taraması yapılarak destinasyon yönetimi, yavaş şehir, sürdürülebilir turizm, kentsel yaşam kalitesi ve bütün bu kavramların turizm sektörü açısından ilişkisi konusunda bir metin oluşturulmuştur. Yine bu aşamada, Uluslararası Yavaş Şehir Federasyonu'nun bireysel sitesi

¹³⁶ A. Yüksel ve F. Yüksel, s.156

¹³⁷ Michael Quinn Patton, **Qualitative Evaluation and Research Methods**, Nurbary Park, California, 1990, s.108.

¹³⁸ A. Yıldırım ve H. Şimşek, s.53.

ziyaret edilerek, kavramın tarihçesi, kriterleri ve dünyadaki bazı uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunmuştur. İkinci aşamada, Birleşik Krallıklar'ın Galler bölgesinin kuzeyinde yer alan Mold kasabası ziyaret edilmiştir. Bu ziyaret, 21 Temmuz 2012 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Yerinde gözlem ise, Seferihisar'ın Türkiye'nin yavaş şehir başkenti olması ve orada yerleşik olmam nedeniyle yılın farklı zamanlarında İzmir'in Seferihisar ilçesinde yapılmıştır. Son olarak, gerçekleştirilen bu ziyaret ve gözlem ile yazın taraması sonucunda görüşme soruları oluşturulmuştur (bakınız EK I). Soru listelerinin hazırlanması aşaması, alan yazın incelemesi sonucu ortaya konulan araştırmanın amacının, araştırma sorularına dönüştürülmesi ve bu konuda uzman kişilerin görüşlerinin alınması ile oluşturulmuştur. Görüşme soruları, aşağıda gösterilen dört grup için farklı farklı oluşturulmuştur:

- Seferihisar'ı ziyaret eden ziyaretçiler için
- Seferihisar'da yaşayan yerel halk için
- Seferihisar'da ticaretle bağlı olanlar için
- Seferihisar Belediye Başkanı

Görüşmeler, 17 Ağustos – 20 Ağustos 2012 tarihleri arasında Seferihisar'a gelen 26 yerli turist; 17 Ağustos – 06 Eylül 2012 tarihleri arasında Seferihisar'da yaşayan yerel halktan 22 kişi; 17 Ağustos – 30 Ağustos 2012 tarihleri arasında Seferihisar'da ticaret yapan işletmeci ya da yönetici 24 kişi; son olarak, 24 Eylül 2012 tarihinde Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer ile yapılan görüşme ile tamamlanmıştır. Her bir kişi için ortalama görüşme süresi, 15 – 60 dakika arasında değişmiştir. Turistler ile yapılan görüşmeler Seferihisar'da turistlerin yoğun olarak ziyaret ettiği Sığacık ve Akkum bölgelerinde yapılmıştır.

Turistler ile yapılan görüşmelerde, görüşmecinin bir konaklama işletmesinde en az bir geceleme yapması dikkate alınmış olup, günübirlik ziyaretçiler araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Konaklama işletmesinin yöneticisinden izin alınmak suretiyle turistler ile görüşmeler yapılmıştır. Yerel halk ve ticarete bağlı çalışan işletmeci ve yöneticiler ile yapılan görüşmeler ise, Seferihisar'ın genelinde yapılmıştır. Görüşmelerde, görüşme yapılacak kişinin gönüllü olarak görüşmeye katılmak istemesi ve yavaş şehir kavramı ile ilgili çok az da olsa bilgi sahibi olması dikkate alınmıştır.

3.6. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Dört farklı grup ile yapılan görüşmelerden her biri soru için elde edilen veri, aşağıdaki şekilde ele alınmakta ve sonrasında da yorumlanmaktadır.

3.6.1. Yerli Turistler ile Yapılan Görüşmelerin Değerlendirilmesi

Birinci grupta yer alan turist grubuna bakıldığında, oldukça farklı meslek gruplarının temsil edildiği; yaş sınırının 34 ile 68 arasında değiştiği; ziyaret sıklığı bakımından da ilk ziyareti olduğu kadar daha önceden 20 kez Seferihisar deneyimine sahip katılımcılara rastlamak mümkündür. Seferihisar'ı tercih etme nedenleri arasında da, İzmir'e yakın olmasından sakın şehir özelliğine kadar birçok faktör etkili olmaktadır. Görüldüğü gibi, araştırma kapsamında yer alan 24 kişilik turist grubu, meslek, yaş, ziyaret sıklığı ve ziyaret amacı bakımından oldukça heterojen bir yapıya sahiptir (Tablo 9).

1. Yavaş şehir hakkında sahip olunan bilgi

Görüşme yapılan 24 turist grubunun tamamı bu soruya evet yanıtını vermişlerdir. Yavaş şehrin anlamı hakkında verdikleri aşağıdaki yanıtlarla karşılaştırıldığında Seferihisar'a gelen turistlerin yavaş şehir konusunda bilinçli olduklarını söylemek mümkündür. Ancak bir turist çift, yavaş şehir hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmekle birlikte, bunun ne anlama geldiğini Seferihisar'a gelince fark ettiklerini söylemişlerdir. Bu durumda, sadece duyararak değil kişisel deneyim sonucunda da insanlar bu tür uygulamalar hakkında kendi bilgi dağarcıklarını geliştirme şansına sahip olabilmektedirler:

Buraya İstanbul'dan geldik ve bu kavramın anlamının ne olduğunu bilmiyorduk. Bunu daha çok belediyenin bir sloganı sanmıştık. Salyangoz amblemini geldikten bir hafta sonra fark ettik. Daha sonra bunun sakinlik, durgunluk çağrıştırdığını fark ettik. (Katılımcı No: 1 – Halkla İlişkiler)

Tablo 9. Turist Katılımcıların Profili

Sıra No	Mesleği	Yaşı	Ziyaret sayısı	Ziyaret amacı	Görüşme tarihi	Görüşme Saati
1	Halkla İlişkiler	39	İlk	Tavsiye üzerine, sakinlik ve huzur	17.08.2012	21.00
2	Öğretim Üyesi	41	2	Arkadaş ziyareti	17.08.2012	21.45
3	İmalatçı	56	17 yıldır	Deniz, doğa ve iş	18.08.2012	19.30
4	Denizci	46	37 yıldır	Doğa ve deniz	18.08.2012	21.55
5	Diyetisyen	64	12 yıl	Su sıcaklığı, sakinlik	19.08.2012	17.20
6	Emekli Bankacı	63	2	Deniz, suyun sıcaklığı, gelen turist profili	19.08.2012	17.50
7	Mali Müşavir	37	15	Doğa ve deniz	19.08.2012	19.00
8	İşçi	38	4	Sakinlik, deniz ve ekonomik	19.08.2012	19.25
9	Mali Müşavir	47	20 yıldır	Sakinlik, doğallık, rahatlık ve halkın yaklaşımı	19.08.2012	19.50
10	Emekli İşadamı	56	12 yıldır	Doğa, deniz, rüzgar, suyun sıcaklığı ve havası	19.08.2012	20.15
11	Yeminli Mali Müşavir	66	2	Deniz ve doğa	19.08.2012	20.50
12	Makine Müh.	42	10	Ekonomik açıdan uygun oluşu	19.08.2012	21.15
13	Emekli Bankacı	59	10	Sakinlik ve iş	19.08.2012	21.40
14	Acentacı	54	2	Sakinlik, ulaşım kolaylığı ve deniz	19.08.2012	22.00
15	Bankacı	42	2	Su sıcaklığı, sakinlik ve turist profili	20.08.2012	10.10
16	Memur	60	İlk	Sakinlik, deniz ve ekonomik	20.08.2012	10.25
17	Emekli	68	İlk	Yavaş şehir olması ve deniz	20.08.2012	10.40
18	Gümrük Müşaviri	34	İlk	İzmir'e yakınlığı	20.08.2012	11.25
19	Reklamcı	42	20 yıldır	Deniz, sakinlik, İzmir'e yakınlık	20.08.2012	11.30
20	Bankacı	38	2	Yavaş şehir olması, deniz ve doğa	20.08.2012	11.45
21	Sanatçı	38	2	Arkadaş grubu	20.08.2012	12.00
22	Ticaret	42	4	Yavaş şehir olması, sakinliği	20.08.2012	12.30
23	Serbest Meslek	44	4	İzmir'e yakınlık, rahat, ekonomik	20.08.2012	13.00
24	Emekli	57	İlk	Deniz	20.08.2012	14.35

Turistler, yavaş şehir içeriği hakkında doğru bilgiye sahip gibi görünmektedirler. Yavaş şehrin içeriği hakkında verilen bazı yanıtlar şu şekildedir: Kent kültürünü yaşatmak; doğal değerleri korumak; küreselleşmenin getirdiği hızlı yaşamın yerine doğal, sakin, huzurlu, çevreyi koruyan bir anlayış; şehirden, gürültü ve kalabalıktan kaçış; yavaş yaşam, yavaş yemek, yavaş çalışma. Tablo 10'da görüleceği gibi, yapılan çoğu açıklamada yavaş şehrin sakinliği ve sessizliği çağrıştırdığı vurgulanmıştır. Bütün bu açıklamalar bir araya getirildiğinde, yavaş şehir olgusunun içeriği tamamlanmış olmaktadır.

Tablo 10.Yavaş Şehir Anlamı ile İlgili Düşünceler (Turist Grubu)

No	Açıklama
1	--
2	Kontrolün sizde olduğu şehir
3	Yaşamın hızlı olmadığı şehir
4	Doğal tüm niteliklerin korunduğu (gelenekler, yemekler, davranışlar) kent kültürünü yaşatma
5	Globalleşmenin getirdiği hızlı yaşamın yerine doğal, sakin, huzurlu, çevreyi koruyan bir anlayış
6	Sakin, sessiz şehir
7	Özellikliğini yitirmemiş doğal yapılaşma
8	Şehirden, gürültü ve kalabalıktan kaçış
9	Doğayı ve kültürel yapıyı bozmadan şehrin bunlarla uyumlu gelişmesi
10	Yavaş yaşam, yavaş yemek, yavaş çalışma
11	Sakin, sessiz, huzurlu bir şehir
12	Doğal zenginlik, sakinlik
13	Yoğun şehir ortamından uzaklaşarak, belirli gelir düzeyine sahip emekli insanların yaşayabileceği şehir
14	Sessiz ve dingin bir şehir
15	Sakin, kalabalıktan uzak, keşfedilmemiş şehir
16	---
17	Sakin ve doğal bir ortamın korunarak turizmin geliştirildiği şehir
18	İmar alanlarının daraltıldığı, ses desibeli düşük, gürültüsüz, durağan, sakin ve salyangoz sembolü şehir
19	Uluslararası bir unvan, sakin, sesiz, gürültü kirliliği olmayan, motorlu taşıtların az olduğu şehir
20	Sakin, trafiğin az olduğu, gürültü olmayan, stresten arınmış şehir
21	Sakin ve huzurlu bir şehir
22	Sakin, korna sesinin olmadığı, gürültülü müziklerin çalmadığı, stres ve telaştan uzak şehir
23	Teknolojiden uzak, unutulmuş değerlerin farkına vararak, koşturmadan uzak bir yaşamın sunulduğu şehir
24	Trafiği az, insanların koşturmadığı, yürüyerek ulaşımına sahip, doğası korunmuş şehir

2. Yavaş şehir olgusunun, Seferihisar'ı ziyaret eğilimi üzerindeki etkisi

Seferihisar'ın yavaş şehir olup olmaması, turistlerin burayı tercih etmeleri üzerinde bir etkiye sahip değil, çünkü genelde daha önceden bu yöreye bir ziyaretleri olmuş. Buradan da, tüketici davranışları üzerinde marka ve logo gibi dışsal faktörlerden öte, daha önceki yıllardaki kişisel deneyim vb içsel faktörlerin daha etkili olduğunu söyleyebiliriz. Bununla birlikte, daha önceki yıllarda ziyaret sahibi olmakla birlikte, o andaki ziyareti sırasında fark ettiği yavaş şehir uygulamasının bir sonraki tercihlerinde etkili olduğunu dile getiren aşağıdaki alıntıya da bu kapsamda yer vermekte yarar görülmektedir:

Buraya gelmemizde hiç etkisi olmadı çünkü gelmeden önce yavaş şehrin ne olduğunu bilmiyorduk. Buradan sonra ikinci bir yavaş şehir gördüğümüzde tercih etmemizde etkisi olacak ve Seferihisar ile kıyaslayacağız. (Katılımcı No: 1 – Halkla İlişkiler)

Geçen yıl ilk defa yavaş şehir olduğu için burayı görmeye geldik. Bu yıl tatil için burayı tercih etmemizde yavaş şehir olmasının etkisi oldu. (Katılımcı No: 21 – Ticaret)

İlk gelişimimizde tesadüfen Seferihisar'ın yavaş şehir olduğunu öğrendik. Bir sonraki gelişimimizde, yavaş şehir olması etkili oldu. (Katılımcı No: 23 – Serbest Meslek)

Görüldüğü gibi; yavaş şehir olgusu, ihtiyaçların farkına varılması aşaması ile ilgili olarak turist davranışları üzerinde etkide bulunmaktadır. İlk tercih üzerinde bir öneme sahip olmayan yavaş şehir olgusuna turistlerin aşına olması ile birlikte, sonraki ziyaretler ile ilgili destinasyon seçimi ve karar verme üzerinde etkiye sahip olacak gibi görülmektedir.

3. Daha önce gelindi ise, yavaş şehir üyeliğinden sonra Seferihisar'da gözlemlenen değişim

Daha önce Seferihisar'da bir tatil deneyimine sahip turistlerin, değişim konusunda yaptıkları gözlemler arasında yavaş şehir unvanının alınması ile birlikte yapılaşma, işletme sayısı ve turist sayısının artmaya başlamış olması gelmektedir. Önceki yıllara göre insan ve araç sayısındaki artış, kalabalık bir ortamı ve otopark sorununu tetiklemiş görünmektedir.

Yavaş şehir olmadan önce aşırı sakinlik vardı. Yavaş şehir basın aracılığı ile tanıtılınca şehir içinde 30 km hızla giden arabalar 120 km hızla gitmeye başladı. Yapılaşma arttı ve yavaş şehir özelliğini kaybetmeye başladı. Eski geleneksel binalar yıkılıp yenileri yapılmaya başlandı. SIT alanlarına imar izni verildi. Ekmeksiz plajı kapandı. Otopark sorunu oluştu. (Katılımcı No: 10 – Emekli İşadamı)

Seferihisar, eskiden daha sakin bir yerdi. Sığacıkta oturacak yer bulamıyoruz, arabalar için park yeri bulamıyoruz. Çevre düzenlemesi yeterli değil. Burayı daha çok orta yaş ve orta yaş üzeri tercih ediyor. (Katılımcı No: 13 – Acente Sahibi)

Olumlu yöndeki gözlemler arasında ise, yeşil alanların iyileştirilmesi, planlamaya daha çok önem verilmesi ve daha sakin olması gibi sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

[Seferihisar], yavaş şehir olduktan sonra daha gelişti ve güzelleşti. Önceleri bir köy havasındaydı. Çevre düzenlemeleri yapılmış. Özellikle Sığacık çok güzel olmuş ve gelişmiş. (Katılımcı No: 8 – İşçi)

Bununla birlikte, aşağıda yer alan üç alıntı, yapılan olumlu ve olumsuz gözlemin her ikisine birden iyi bir örnek olabilir:

Seferihisar'ın geleneksel yapıları restore edilmiş. Şehir düzenlemesine özen gösterilmeye başlanmış. Yat limanı yavaş şehre uygun bir yapı değil, eski hali daha güzel ve doğaldı, özelliğini kaybetti. (Katılımcı No: 7 – Mali Müşavir)

Yavaş şehir olmadan önce burası daha yavaş bir yerdi, halkta her şeyi paraya dönüştürme hırsı yoktu. Fakat burası yavaş şehir olmasa daha kötü olacaktı. Yavaş şehir ile birlikte dışarıdan daha çok insan gelmeye başladı ve bu dışa açılma buradaki yozlaşmayı durdurdu. (Katılımcı No: 4 – Denizci)

İlk anda çok fazla bir değişim fark etmedik, sadece tesisler daha bakımlı hale gelmiş. Önceden Sığacık el değmemiş bir balıkçı kasabası görünümünde idi. Marinanın yapılması ile Sığacık katledilmiş, dokusu bozulmuş. (Katılımcı No: 6 – Emekli Bankacı)

Bir yandan geleneksel yapının korunması ve şehir planlamasının gözden geçirilmesi ya da dışarıya açılma gibi olumlu bir değişim söz konusu iken, diğer yandan da hem şehrin planlamasına hem de yavaş şehir mantığına uygun olmayan büyük tesislerin (otel, yat limanı ve balık çiftliği vb) yapılması ve doğaya gereken önemin verilmemesi ya da halkın sahip olduklarını paraya dönüştürme hırsının ortaya çıkması ya da ilçeye dönük göçün artması, ayrıca tartışılması gereken bir konudur.

4. Yavaş şehir üyeliği ile ilgili olarak yerel halkın düşüncesi hakkında sahip olunan bilgi

Turistler, genelde yerel halkın yavaş şehir hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını düşünüyor. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasındaki en temel faktör olarak, yerel halkın vizyon sahibi olmadan sadece bugünü düşünmeleri, ilerisi için beklentilerinin olmadığı algısını söyleyebiliriz. Bazıları da yerel halkın yeterli bilince sahip olmamakla birlikte, böyle bir sembole sahip olmaktan mutlu göründüklerini

düşünmektedirler. Bu tür bir düşüncenin ortaya çıkmasında, artan turist sayısı ve turizm geliri sonucunda yerel halkta oluşan ekonomik beklentinin etkili olabileceğine vurgu yapanlar da bulunmaktadır. Nitekim bazı katılımcılara göre, yavaş şehirden sonra yöreye gelerek mülk satın almak isteyenlerin sayısında bir artış gözlenmektedir.

Yavaş şehir konusunda ilçe halkının çok bilinçli olduğunu sanmıyorum. Genel olarak ilçe halkı yavaş şehir olmaktan memnun görünüyor. İlçe halkı kış aylarında buranın çok sakin olmasından şikayetçi. (Katılımcı No: 2 – Öğretim Üyesi)

Bu konuda halk bilinçsiz kendini ve bugününü düşünüyor, gelecek nesillere ne bırakacakları, çevrenin ve doğanın bozulmaması, korunması gerektiğinin farkında değiller. İleriyi görmek konusunda vizyon sahibi değiller. Bu eğitimsizlikten kaynaklanıyor. (Katılımcı No: 4 – Denizci)

İlçe halkı, yavaş şehir unvanı ile birlikte gelir düzeyinin artması yönünde bir beklenti içerisinde. Buraya gelen turist sayısındaki artıştan ve gelişmeden memnunar. (Katılımcı No: 3 – Metal İmalatçısı)

Son olarak, görüşme yapılanların içerisinde toplam altı katılımcı ise, yerel halk ile bir iletişim içinde olmadıkları için bu konuda düşüncelerinin olmadığını söylemişlerdir. Turizmde ve yavaş şehir anlayışında önemli unsurlardan birisi olarak turist-yerel halk arasındaki diyalogun kurulamaması, tartışılması gereken bir konu olarak not edilmelidir.

5. Yavaş şehir üyeliğinin, Seferihisar’da turizm sektörünün gelişimindeki etkisi

Yavaş şehir sonucunda aşırı yapılaşma gibi olumsuz etkisinin olduğunu düşünenlerin yanı sıra kültürel ve doğal değerlerin korunması ve insanların yavaş şehir olgusu ve onun bulunduğu mekanları merak ederek ziyaret etmek istemeleri gibi olumlu etkisinden de bahsedilmektedir. Öncelikle olumsuz tarafından bakacak olursak, yöreye dönük turizm talebindeki canlanmaya paralel olarak son yıllarda fiziksel yapılaşma bakımından da bir canlanmanın gözlemlendiği söylenmektedir. Böyle bir sonucun ise, geleceğin turizm sektörüne olumsuz yansımalarının olabileceği ve yörenin çekiciliğini kaybedebileceği şeklindedir:

Gürültü ve karmaşadan kaçan insanlar burayı tercih ediyor. Burada turizm gelişir fakat buraya daha çok insan gelirse yavaş şehir özelliğini kaybeder. Yavaş şehir çok tanıtılmamalı, çok reklamı yapılmamalı böyle bir yer tercih eden insanlar araştırıp burayı bulmalı. Bir büyük şehre yakın ve bu kadar doğal, sessiz bir yer bu nedenle burayı korumak çok zor. Burası daha çok duyuldukça ve tanındıkça hem tatilcileri hem de yatırımcıları çekecek. Doğası ve denizi çok güzel ve temiz. Buranın korunması için neler yapılabileceği düşünülüp planlanmalı. İstanbul Ağva gibi bir yer olmamalı. Ağva, daha önceleri çok doğal ve sakin bir yerdi, birkaç gazetede Ağva hakkında yazılar çıktı ve böylece tanındı. Şu anda Ağva tüm özelliğini kaybetti bu nedenle artık oraya gitmiyoruz. (Katılımcı No: 14 – Acente Sahibi)

Bu konuda gösterilen olumsuz örnekler arasında Bodrum ve Çeşme gibi Ege Bölgesi'ndeki diğer turizm merkezleri yer almaktadır. Bunun önüne geçilmesi için, turizmdeki gelişmenin turistlerin beklentileri doğrultusunda şekillenmemesi gerektiğini dile getirenler bulunmaktadır. Turizmdeki gelişme ve sonuçları hakkında aşağıdaki alıntıyı örnek gösterebiliriz:

Turizm daha da gelişir ise, burası [Seferihisar] olumsuz etkiler. Emekli ve ekonomik düzeyi yüksek turist çekilir ise daha iyi olur. Aksi takdirde Çeşme gibi kalabalıklaşır. (Katılımcı No: 5 - Diyetisyen)

Konuya olumlu yönden baktığımızda, yukarıdaki alıntıya paralel olarak, sürdürülebilirliğin sağlanmasında yerel halkın ve işletmelerin sahip olunan doğal ve kültürel değerlere sahip çıkarak bunları geleceğe taşımaları gerektiği vurgulanmaktadır. Bir turist, bu konuda şu düşüncesini aktarmaktadır:

Reklam reklamdır. İnsanlar yavaş şehir olduğunu duyup merak ediyor ve görmeye geliyorlar. Yavaş şehir olduktan sonra İtalya'dan birçok turist buraya [Seferihisar'a] gelmeye başladı. Yavaş şehir unvanı bir tanıtım oldu. Türkiye, tarihi ve doğasıyla çok büyük bir değerdir, ne yapılacaksa bu değerler korunarak yapılmalıdır. Doğa ile uyumlu bir gelişme ve yapılaşma olmalı. (Katılımcı No: 4 – Denizci)

Özetleyecek olursak, Seferihisar'ı ziyaret eden yerli turistlerin yavaş şehir uygulaması konusunda oldukça temkinli oldukları görülmektedir. Bir yandan, yöredeki mevcut doğal ve kültürel değerlerin korunmasında iyimserlik hakim iken, ilerleyen yıllarda

turizm faaliyetlerinde ortaya çıkabilecek kontrolsüz bir gelişmenin ilçenin turizm faaliyetleri ve yerel halkın yaşam kalitesi konusunda bilinen bazı olumsuzlukları beraberinde getirmesine de kuşku ile bakılmaktadır.

3.6.2. Yerel Halk ile Yapılan Görüşmelerin Değerlendirilmesi

Meslek dağılımı açısından farklı grupların temsil edildiği yerel halk grubunda, yüksek öğrenim gerektiren mesleklerin yanı sıra esnaf, ev kadını, çiftçi ve el sanatları gibi meslek gruplarından kişiler de yer almaktadır. Bu grubun yaş aralığı, 27 ile 68 arasında değiştiği için daha çok, orta ve ileri yaş grupları temsil edilmektedir. Seferihisar’da ikamet süresi, bir yıl ile 61 yıl arasında değişmektedir. Turist grubunda olduğu gibi, yerel halktan oluşan katılımcıların profili de heterojen bir yapıdadır (Tablo 11).

1. Yavaş şehir olgusunun varlığı hakkında sahip olunan bilgi düzeyi

Seferihisar’da doğmuş ya da belirli bir süredir ilçede yaşayan yerel halktan toplam 22 kişi ile yapılan görüşmede, bütün katılımcıların yavaş şehir hakkında bilgi sahibi olduğu görülmektedir.

2. Yavaş şehir olgusunun anlamı hakkında sahip olunan bilgi düzeyi

Yukarıda ziyaretçi gruplarının da vurguladığı gibi, yöre halkının da yavaş şehir olgusundan daha çok sakin ve sessiz olmanın beraberinde getirdiği rahatlık şeklinde açıklanmaktadır. Yüklenen diğer bir anlam ise, gelenek-görenekler ile yöresel yemeklerin oluşturduğu kültürel yapı ile doğal değerlerin korunarak yörenin sahip olduğu öze sahip çıkılmasını dile getiren çok sayıda açıklamanın olduğu da görülmektedir. Sakin ve sessiz olmanın içinde değerlendirilebilecek diğer unsurlar arasında gürültüden uzak olunması, aşırı yapılaşmanın olmadığı ve kişiler arası iletişimin canlı olması görülebilir.

Tablo 11. Yerel Halkın Profili

Sıra No	Mesleği	Yaşı	Kaç yıldır ikamet ediyor	Tarih	Saat
1	Balıkçı	41	1 yıl (20 yıldır bağımız var)	17.08.2012	22.20
2	Banka Müdürü	46	4 yıl	19.08.2012	18.15
3	Öğretmen	43	43 yıl	28.08.2012	11.30
4	Memur	31	31 yıl	28.08.2012	16.00
5	Ziraat Mühendisi	53	12 yıl	28.08.2012	16.30
6	Çiftçi	44	44 yıl	29.08.2012	17.00
7	Makine Mühendisi	57	14 yıl	29.08.2012	17.30
8	Emekli Öğretmen	61	61 yıl	29.08.2012	18.00
9	Emekli Hizmetli	56	56 yıl	29.08.2012	18.40
10	Öğretmen	41	35 yıl	30.08.2012	14.35
11	Esnaf	34	34 yıl	30.08.2012	17.45
12	Öğretmen	38	3 yıl	30.08.2012	18.30
13	Ziraat Mühendisi	45	25 yıl	01.09.2012	17.00
14	Doktor	45	1 yıl	01.09.2012	18.40
15	Ev hanımı (yiyecek standı)	56	50 yıl	02.09.2012	11.00
16	Emekli (takı – eş işi)	48	7 yıl	02.09.2012	11.20
17	Terzi (el işi – giyim)	55	5 yıl	02.09.2012	12.00
18	Bankacı	38	38 yıl	02.09.2012	12.30
19	Emekli Bankacı (takı standı)	68	17 yıl	02.09.2012	13.10
20	Emekli Öğretmen (Takı –el işi)	62	16 yıl	02.09.2012	13.40
21	Esnaf (el işi – giyim)	50	15 yıl	02.09.2012	14.10
22	Satış Elemanı	27	27 yıl	06.09.2012	15.40

Aşağıdaki tabloda yer alan farklı nitelikteki açıklamaları bir araya getirerek, yöre halkının bakış açısıyla, yavaş şehir konusunda şu şekilde bir tanım geliştirmek mümkün olabilir (Tablo 12): Bir yörenin sahip olduğu doğal unsurlarının (ekolojik yaşamın korunması, planlı yapılaşma, sessizlik vb) yanı sıra mevcut gelenek-göreneklerinden oluşan kültürel değerlerinin (yaşam biçimi, yeme-içme alışkanlığı, insanlararası iletişim vb) korunarak insanların yaşam kalitesini arttırmaya dönük geliştirilmiş bir projedir. Böyle bir tanım ise, sakin şehir konusunda geliştirilen gerçek tanımla hemen hemen örtüşmekte olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Yavaş Şehir Anlamı ile İlgili Düşünceler (Yerel Halk)

No	Açıklama
1	Yavaş, sakin ve İtalya
2	Yavaş şehir Seferihisar’da var olmadığına inandığım her şeyi anlatıyor.
3	Yerel değerleri kaybetmeden ve doğal yapıyı bozmadan dünya çapında marka olma. İnsanların dinlenebileceği, huzur bulacağı özel yaşam alanı.
4	Sessiz, sakin bir şehir.
5	Sakin şehir.
6	Yöresel özelliklerin ve yemeklerin korunduğu sakin şehir.
7	Doğal yaşama dönüş.
8	Sakin şehir.
9	Özünü koruyan şehir.
10	İnsanların doğal ve üretici olması, daha bilinçli ve hayatın tadını çıkararak yaşamasıdır.
11	Sakin şehir.
12	Çevreyi koruyan, fast food alışkanlığından uzak, trafiğin olmadığı, doğa ile uyumlu yaşam
13	Yavaş yeme hareketinden doğmuş fast-food karşıtı, yavaş şehir hareketine dönüşen kent modeli.
14	Sakin, dost canlısı, iletişimin sıcak olduğu, gürültünün az olduğu şehir.
15	Yöresel yemeklerin ve özelliklerin korunduğu sakin şehir.
16	Sessiz ve doğayla iç içe bir turizm şehri.
17	Sakin yaşam.
18	Rahat, sakin, ekolojik dengenin korunduğu, kalabalığın az olduğu şehir.
19	Gürültüden uzak, doğal yaşamı koruma ve yaşam kalitesini olumlu yönde geliştirme.
20	Gürültüden uzak, sakin, çarpık yapılaşmaya izin vermeyen, örf ve adetlerini koruyan şehir.
21	Trafiğin az olduğu sakin şehir.
22	Geleneklerini, örf ve adetlerini koruyan şehir.

3. Yavaş şehir üyeliğinin kabulünden sonra Seferihisar’da gözlemlenen değişim

Yöre halkının, yavaş şehir üyeliğinin kabul edilmesinden sonra beraberinde getirdiği değişimi nasıl algıladıklarını üç şekilde ele almak mümkündür. Öncelikle olumlu yönüne bakmak gerekirse, bunları ekonomik, tanıtım ve kültürel açılardan ele alabiliriz. Bunlar arasında el emeğinin değer kazanması, ev hanımlarının çalışmaya başlaması, yeni istihdam alanlarının yaratılması, organik üretimin ve pazarın teşvik edilmesi, müşteri olarak daha fazla insan gelmesi ve halkın gelirinin artması, yörede çekilen dizi-film sayısında artış olması, binaların dış görüntüsünün düzenlenmesi, halkın çevre temizliği bilincini kazanması ve düzenlenen sosyal ve kültürel faaliyet sayısında görülen artış gelmektedir.

Seferihisar’a dışarıdan gelen insan sayısı arttı, özellikle İstanbul’dan. Üretici pazarı ve kale içinde yöresel pazar kuruldu ve bu pazarlar çok ilgi görüyor. Özellikle bu pazarların kurulduğu günlerde, çevreden çok fazla ziyaretçi

geliyor. İlçede tarım ürünlerinin değeri arttı ve bunların pazarlanması sağlandı. (Katılımcı No: 5 – Ziraat Mühendisi)

Diğer yandan, yavaş şehir üyeliğinin elde edilmesiyle birlikte, beraberinde getirdiği olumsuzlukların daha yoğun olduğunu dile getirenlerin katılımcıların da sayısı oldukça yüksektir (toplam 11 kişi). Dile getirilen olumsuzluklar arasında; diğer şehirlerden yaşanan göç ve ziyaretçi akışı ile birlikte yaşanan nüfus artışı ve kalabalığın beraberinde getirdiği gürültü ve trafik sorunu, yörenin değer kazanmaya başlamasıyla yapılaşma miktarında artış görülmesi ve bunun beraberinde getirdiği arsa fiyatlarındaki artış, yaz dönemlerinde özellikle gününbirlikçi sayısında gözlemlenen önemli artış, doğal yaşamın özelliğini kaybetmeye yüz tutması, yabancı tabela isimlerinde yabancı kelimelerin kullanımındaki artış ve yöre dışından gelen girişimci sayısındaki artış gelmektedir. Aşağıda yer alan iki alıntı, ortaya çıkan olumsuzlukları özetlemek bakımından yeterli olabilir:

Seferihisar’da son yıllarda nüfus arttı ama bunun kalıcı bir nüfus olacağına inanmıyorum. Bir süre sonra bu insanlar geri dönecekler. Yapılan reklamların getirdiği bir hareketlilik oldu, gününbirlik ziyaretçi ve turist sayısında artış yaşandı. Özellikle emekli kesim buraya daha çok geliyor. Yaz nüfusu yaşayan nüfusu beşe katlıyor. İnşaat sektörü hareketlendi, dışarıdan buraya inşaat yapmaya gelenler oldu. Seferihisar’ın çevresinin sit alanı olmasına rağmen inşaatlar yapılıyor, eski evler yıkılıyor. Yaz aylarında yemek yiyecek ve vakit geçirecek yer bulamıyoruz. (Katılımcı No: 2 - Bankacı)

Seferihisar, yavaş şehir özelliklerine tam ters bir gelişme gösterdi. Önceden yavaş bir şehirdi, şimdi hızlı bir şehir oldu. Dışarıdan göç aldı, özellikle emekli insanlar Seferihisar’a yerleştiler. Yavaş şehir olduktan sonra inşaatlara sınırlamalar getirilecek korkusuyla bu sınırlamalar gelmeden işimizi yapalım düşüncesiyle bir inşaat patlaması yaşandı. Seferihisar bakir, doğal halini koruyamadı. Yerli ve yabancı ziyaretçilerin akınına uğradı. (Katılımcı No: 21 - Esnaf)

Görüldüğü gibi, Seferihisar’da yaşayan yöre halkı, yavaş şehir üyeliğinin elde edilmesi ve bunun daha çok bir tanıtım aracı olarak kullanılması nedeniyle, son yıllarda ortaya çıkan gelişmelerden memnun görünmemektedirler. Çünkü yukarıda sıralanan olumsuzluklar, gürültü, hayat pahalılığı, günlük işleyişin bozulması, kendilerine sunulan hizmetlerde yaşanan sorunlar gibi nedenlerle sonuçta kendi

günlük yaşam kalite düzeylerinin olumsuz anlamda gelişme gösterdiğini, aslında yavaş şehir olgusunun içeriği gereği, bu yöndeki beklentilerinin olumlu yönde olması gerektiğinin altını çizmektedirler.

Üçüncü grupta yer alan etki ise, bu yöndeki algılaması ne olumlu ne de olumsuz olan kesimi oluşturmaktadır. Birisinin 48 yaşında emekli ve son yedi yıldır ikamet ettiği ve bir diğerinin de yine 45 yaşlarında doktor mesleğinden gelen ve son bir yıldır ikamete sahip olduğu göz önüne alındığında, iki kişiden oluşan bu grubun gözlemleri hakkında fazla ipucu veremedikleri söylenebilir. Birinci kişi, ek olarak, sadece yöresel pazarların öneminden; ikinci kişi de sadece, yavaş şehrin simgesi olan şehir merkezindeki salyangoz anıtından bahsetmiştir.

4. Yavaş şehir olgusunun, yerel halka sağladığı fayda

Yavaş şehir olmanın Seferihisar’da yaşamakta olan yöre halkı üzerinde yarattığı etkiyi de olumlu ve olumsuz anlamda iki şekilde ele almak mümkündür. Öncelikle olumlu tarafından bakılacak olursa, yukarıda üçüncü başlıkta belirtilen değişim ile paralellik gösterdiği söylenebilir. Şöyle ki, bu konuda yöre halkı daha çok, elde edilen ekonomik ve kültürel fayda üzerinde durmuşlardır. Ekonomik fayda anlamında, yapılan başarılı tanıtım çalışmaları sonucunda elde edilen marka şehir olma ve bu sayede artan ziyaretçi talebi, beraberinde yöresel pazarlar gibi yeni düşünceleri uygulamaya geçirmiştir. Yöresel pazarların kurulmasıyla birlikte istihdam olanakları artmış, ev hanımlarına dönük yeni iş sahaları çıkmış, üreticiler daha ne üretebilirim diye düşünmeye başlamışlardır. Böylelikle yöre ekonomisi canlanmaya ve elde edilen gelir artmaya başlamıştır. Bu konuda aşağıda iki alıntı bulunmaktadır:

Yavaş şehir olduktan sonra Seferihisar tanındı, ekonomik anlamda gelişme yaşandı. Ürettiklerimizi pazarlama şansına sahip olduk. Üretici ve tüketici aracısız birbirine ulaşabiliyor. Turistlere yöresel zenginliklerimizi tanıtma fırsatı yakaladık. Özellikle yöresel yemeklerimiz ön plana çıktı. (Katılımcı No: 4 - Memur)

Seferihisar daha önce sadece deprem felaketiyle anılan bir şehir iken, yavaş şehir ile birlikte çok reklamı yapıldı ve medyatik bir ilçenin yerlisi oldum. Gittiğim her yerde yaşadığım şehir tanınıyor ve insanlar yavaş şehir ile ilgili sorular soruyorlar. (Katılımcı No: 13 – Ziraat Mühendisi)

Kültürel anlamda ise, daha önceden kendi içine kapalı bir toplum olduğu dile getirilen Seferihisar halkı sonrasında dışarıya açılma ihtiyacı duymuştur. Bunun üzerinde, eğitim düzeyi daha yüksek kimselerin göç ederek ilçede yaşamaya başlamaları, gelen ziyaretçi sayısında nitel ve nicel artış ve yılda bir kez ücretsiz düzenlenmeye başlanan sinema günlerinin etkili olabileceği söylenebilir. Elde edilen ekonomik ve kültürel her iki bakımdan fayda sonuçta, ilçenin yaşanabilir ya da tatil yapılabilir marka şehir haline gelmesine ve yöredeki ev ve arsa fiyatlarının artmasına yol açtığı görülmektedir. Bu durum ise, yöre halkı tarafından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Memur olduğum için bana ekonomik anlamda bir faydası olmadı. Ailem ürettiklerini pazarda satmaya başladı, onlara ekonomik olarak katkı sağladı. Her yıl sinema günleri düzenlenmeye başlandı, hiçbir ücret ödmeden bu filmleri izleyebiliyoruz. İnsanların bakış açısında olumlu değişimler yaşandı. Ekonomik gelişmeler yaşandı. Herkes ne üretebilirim diye düşünmeye başladı. (Katılımcı No: 10 - Öğretmen)

Yukarıdaki alıntıdan da görüleceği üzere, yöre halkının elde ettiği fayda daha çok, ekonomik açıdan ele alınmaktadır. Genel olarak bakıldığında, yavaş şehir markasının yöre halkı üzerinde genelde ekonomik ve kültürel anlamda faydası olduğunu dile getiren katılımcıların oranı oldukça yüksek çıkmaktadır. Bununla birlikte, iki katılımcı, elde edilen faydadan öte ortaya çıkan zararın daha fazla olduğunu düşünmektedir. Bu iki katılımcının vurgulamak istediği olumsuz durum, yaşanan gürültü kirliliğidir. Plajda yüksek desibelde çalınan müzik, artan trafik ve düzenlenen ücretsiz halk konserlerinin ortaya çıkardığı gürültü burada etkili olmaktadır.

5. Yavaş şehir olgusunun yerel halk açısından getirdiği olumsuzluklar

Toplam sekiz katılımcı, yavaş şehir olma kriterlerinin uygulanmaya başlaması ile birlikte kendileri açısından herhangi bir olumsuzluk yaşamadıklarını söylemektedirler. Bir kısım katılımcı ise, yaşanan olumsuzları daha çok şehrin geneli açısından ele alırken, diğer bir kesim de yaşanan olumsuzlukları kendi açılarından şu şekilde özetlemişlerdir: Bu kesim öncelikle, Seferihisar'ın yavaş şehir için uygun bir

kent olmadığını dile getirmektedir. Sonrasında ise, artan göç ve ziyaretçi sayısı ile birlikte artan fiyat düzeyinden, geçmişte deneyim sahibi oldukları kültürel değerlerin günümüzde kaybolmakta olmasından, özellikle haftasonları otopark sorunu yaşamalarından, geçmişte sahip olunan rahat şehir yaşamının yerini günümüzde sıkışık bir dokunun almasından ve insanlar arasındaki güven bunalımından söz edilmektedir.

Buraya [Seferihisar’a] sakin olduğu için yerleştik, şimdi çok kalabalık. Ben eski Sığacık’ı istiyorum. (Katılımcı No: 20 – Emekli Öğretmen)

Kalabalık arttığı için yaşamımız zorlaştı. Özellikle hafta sonları trafik yoğunluğu rahatsız edici. Seferihisar’daki mevcut durum bu kalabalığı kaldıramıyor. Bunun dışında bir olumsuzluk getirmedi. (Katılımcı No: 18 - Bankacı)

Bu grup içinde yer alan bazı kimseler ise, bu tür olumsuzlukların yavaş şehir olgusuna bağlanmasının doğru olmayacağını, diğer şekilde de günümüz şartları gereği, benzer bir değişimin ortaya çıkacağını vurgulamaktadırlar:

Seferihisar, yavaş şehir ünvanı ile birlikte betonlaşmaya başladı, inşaat ve trafik yoğunluğu arttı, otopark sorunu başladı. İnsanlar için yürüyüş alanları azaldı. Gürültü ve hava kirliliği oluşmaya başladı. Ev kiralari arttı. Çocuklarımız daha kalabalık sınıflarda ders yapmak zorunda kalıyor. Eskiden Hidrellez zamanı tekneler ile giderek yemek yediğimiz bir yer vardı. Yöre halkının bir geleneği idi, marinanın yapılmasıyla bu geleneğimiz yok oldu. (Katılımcı No: 4 - Memur)

Yukarıdaki alıntıdan da görüleceği üzere, ortaya çıkan kalabalık ya da kültürel bozulmanın nedeni her zaman, yavaş şehrin bir sonucu olmazken, yerel yönetimlerin kontrolündeki önceki yıllara ait başka bir planlama faaliyeti sonucunda da ortaya çıkabilmektedir.

6. Yavaş şehir hakkında yerel halkın düşüncesi

Katılımcılara, Seferihisar’da yaşayan yöre halkının yavaş şehir olgusuna bakışları sorulduğunda ortaya çok farklı sonuçlar çıkmaktadır. Birincisi, yöre halkının yavaş şehrin ne anlama geldiği konusunda ayrıntılı bilgiye sahip olmadığı, bunun sadece bir isim değişikliği olarak algılandığı ya da sadece Sığacık

Mahallesi'nin yavaş şehir olarak düşünülmesidir. İkincisi, yapılan tanıtım çalışmaları ile birlikte yörede turizm hareketlerinin arttığını ve ekonominin canlandığını; sonuçta da yörenin ekonomik anlamda değer kazanmasından halkın son derece memnun olduğudur. Bu nedenle, yavaş şehrin sürdürülebilirliğinin sağlanması gerektiğini dile getirmektedirler.

Halk ekonomik gelişmeden memnun. Özellikle bayanlar evlerinde ürettiklerini satmaya başladılar ve ekonomik özgürlük kazandılar. Kale içinde yaşayanlar bu işi kira, vergi vb. giderleri olmadan evlerinin önünde yapıyorlar. Yeni oteller yapılması ile halk için yeni istihdam alanları oluştu. Gününbirlik ziyaretçiler sayesinde esnafın geliri arttı. Tekne turları ve ev pansiyonculuğunda da artış oldu. (Katılımcı No: 4 - Memur)

Halk yerel pazarların kurulmasından memnun. Seferihisar'ın merkezinde yaşayanlar biraz memnuniyetsiz çünkü tüm gelişmelerin Sığacık Mahallesi'nde olduğunu düşünüyorlar. Bu nedenle, Sığacık Mahallesi yavaş şehir olmaktan daha çok memnun, onlara ekonomik anlamda katkısı çok daha fazla oluyor. (Katılımcı No: 22 – Satış Elemanı)

Üçüncü olarak, yöre halkının bu tür bir uygulamanın beraberinde getirdiği yaptırımlardan duyduğu rahatsızlık dile getirilmektedir. Örneğin; barlarda müzik sesinin yüksek düzeyde açılabilmesi, halkın “gelişmede yavaşlıyoruz ya da geri kalıyoruz” gibi endişelere kapılmaya başlaması gibi. Aşağıdaki alıntı ise daha çok, Seferihisar'ın geleceği konusunda yöre halkının duyduğu endişeye işaret etmektedir:

... İlçe halkı Seferihisar'ın yavaş şehir mantığına ters bir şekilde geliştiğini düşünüyor. Yavaş şehir ilk dile geldiği zaman herkes çok olumlu bakıyordu. İnsanlar Seferihisar, Bodrum ya da Kuşadası gibi olmasın diyordu. Şu anda bir çok kişi kalabalık ve trafikten şikayetçi. (Katılımcı No: 3 - Öğretmen)

Bütün bu örnekler, aslında yavaş şehir olgusunun içeriği ile doğrudan örtüşmektedir. Bilindiği gibi, yavaş şehir, yerel halkın ve ziyaretçilerin yaşam kalitesi açısından, kontrol altında bir gelişmeyi ve yaşam biçimini savunmaktadır.

7. Yavaş şehir olgusunun, Seferihisar turizm sektörünün gelişmesindeki etkisi

Yavaş şehir olgusu ile birlikte, Seferihisar’da turizm sektörünün gelişimi konusunda iki farklı görüş ortaya çıkmaktadır. Birinci grup, Türkiye’de ilk yavaş şehir olmanın verdiği imaj avantajı ve yörede uygulamaya konulan ev pansiyonculuğu, yöresel ürünlerin ön plana çıkarılması ve halkın daha da bilinçlendirilmesi ile birlikte, ilçedeki turizm sektörünün gelecek yıllarda olumlu bir seyre sahip olacağı üzerinde dururken, beraberinde bazı öneriler de getirmektedirler:

İlçede [Seferihisar’da] turizm gelişmeye devam eder. Turistler, Seferihisar’ın yöresel özelliklerini ve yemeklerini görmek için geliyorlar. Bu özellikler korunduğu sürece turist çekmeye devam edecektir. (Katılımcı No: 6 - Çitfçi)

Seferihisar, yavaş şehir kriterlerine uygun bir şekilde gelişir ise az ama daha kaliteli turisti çekecektir. Bu durum, Seferihisar’a hem kültürel hem de ekonomik anlamda daha fazla katkı sağlayacaktır. (Katılımcı No: 3 - Öğretmen)

Yerel yönetimler yavaş şehir özelliklerine sahip çıkarsa Seferihisar’da yavaş şehir özellikleri korunarak turizm gelişir. İşletmeler ve halk yöresel özellikleri korumaya teşvik edilmeli. (Katılımcı No: 19 – Emekli Bankacı)

Diğer bir grup ise, yavaş şehir olgusu ile Seferihisar’da turizm sektörünün gelecekteki durumu arasında olumlu bir ilişkiden söz etmemektedirler. Artan ziyaretçi sayısı ile birlikte turizm sektörünün canlanması başlaması gelecek için iyimser bir gelişme olarak görülmemektedir. Turizm sektörünün daha da gelişmesi ile birlikte, yörenin özelliğini kaybederek yavaş şehir olma bağlamında bir çekiciliğinin kalmayacağı ve sonuçta da, Türkiye’nin Özdere, Çeşme ve Kuşadası gibi diğer bazı turizm destinasyonlarında olduğu gibi, hem hizmet hem de yaşam kalitesinde düşüşün olabileceği beklentisi egemendir.

3.6.3. İşletme Sahipleri ve Yöneticiler ile Yapılan Görüşmelerin Değerlendirilmesi

Görüşme yapılan üçüncü grup, Seferihisar bölgesinde faaliyet göstermekte olan çeşitli işletmelerin sahipleri ya da yöneticileri ile yapılan birebir görüşmeden oluşmaktadır. Meslek dağılımı açısından, otel işletmelerinden hediyelik eşyaya, gıda

satışından el sanatlarına kadar farklı bir yelpaze görülmektedir. Bu gruptaki katılımcıların yaş aralığı 19 ile 57 arasında değişmekle birlikte, genel ağırlık orta yaş lehinedir. Seferihisar bölgesinde çalışma süresi de, 1 ile 25 yıl arasında değişmekle birlikte, çoğunluk birkaç yıllık çalışma süresi ile sınırlıdır. Bunun nedeni de, Sığacık Mahallesi'nde birkaç yıl önce faaliyete geçen yat limanı çevresinde son dönemlerde açılan işletme sayısındaki artış gösterilmektedir (Tablo 13).

1. Yavaş şehir olgusu hakkında sahip olunan aşinalık

Seferihisar'da çeşitli alanlarda işletmeci ya da yönetici konumunda görev yapmakta olan toplam 26 kişiden sadece birisi yavaş şehir hakkında kısmen bilgi sahibi olduğunu söylerken, geride kalan 25 kişinin hepsi bu konuda bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 13. İşletme Sahiplerinin Profili

Sıra No	Mesleği	Yaşı	Seferehisar'da çalışma süresi	Tarih	Saat
1	İşletmeci (Otel)	46	18 yıl	17.08.2012	18.50
2	İşletmeci (Otel)	39	12 yıl	17.08.2012	20.00
3	İşletmeci (Otel)	23	18 yıl	17.08.2012	20.30
4	İşletmeci (Cafe – Bar)	49	2 yıl	18.08.2012	20.50
5	İşletmeci (Otel)	29	7 yıl	18.08.2012	21.40
6	İşletmeci	40	1 yıl	19.08.2012	16.50
7	İşletmeci (Otel)	39	20 yıl	19.08.2012	20.30
8	İşletmeci (Baharat)	19	1 yıl	30.08.2012	12.30
9	İşletmeci (Takı)	32	1,5 yıl	30.08.2012	12.45
10	İşletmeci (Butik)	53	1,5 yıl	30.08.2012	13.00
11	İşletmeci (Takı)	47	2 yıl	30.08.2012	13.15
12	İşletmeci (Cafe)	48	2 yıl	30.08.2012	13.30
13	İşletmeci (Cafe)	37	2 yıl	30.08.2012	13.45
14	İşletmeci	30	3 yıl	30.08.2012	14.00
15	İşletmeci (Takı)	47	2 yıl	30.08.2012	14.20
16	İşletmeci (Cafe – Bar)	24	1 yıl	30.08.2012	14.50
17	İşletmeci (El Sanatları)	39	3 yıl	30.08.2012	15.10
18	İşletmeci (Keçe Sanatları)	43	2 yıl	30.08.2012	16.00
19	İşletmeci (Hediyelik Eşya)	53	4 yıl	30.08.2012	16.15
20	İşletmeci (Ahşap Evler)	53	4 yıl	30.08.2012	16.40
21	Eğitmen (Dalış Klübü)	49	4 yıl	30.08.2012	17.00
22	İşletmeci (Restoran)	57	2 yıl	30.08.2012	17.20
23	İşletmeci (Hediyelik Eşya)	58	3 yıl	30.08.2012	18.00
24	İşletmeci (Fırın)	48	25 yıl	30.08.2012	18.15
25	İşletmeci (Otel)	48	1 yıl	30.08.2012	18.45
26	İşletmeci (Cam Sanatları)	45	2 yıl	30.08.2012	19.30

2. Yavaş şehir olgusunun anlamı ve içeriği hakkında sahip olunan bilgi düzeyi

İşletme sahipleri ya da yöneticilerinin yavaş şehir olgusunun anlamı hakkında sahip oldukları bilgi, önceki diğer iki grupta benzerlik göstermektedir. Diğer gruplarda olduğu gibi, yavaş şehir sakin bir yaşamın sembolü olarak görülmektedir. Sakin yaşamı tamamlayan unsurlar içerisinde, organik ürünlere dönük yöresel mutfağın öne çıkarıldığı yavaş yemek kültürü, doğal yaşamın ve yapının korunması, inşaat ve trafiğin az yoğunluklu olması, gürültü ve görüntü kirliliğinin olmadığı, gelenek ve göreneklere sahip çıkılması yer almaktadır. Bütün bunların hedefinde ise, o yörede yaşayan yerli halk ile o yöreye ziyaretçi olarak gelecek olanların mutluluğunun, bir bakıma yaşam kalitelerinin sağlanması yatmaktadır. Bütün bu derleme bilgilerin ışığında, yöredeki işletme sahipleri ya da yöneticilerinin yavaş şehir olgusunun içeriği hakkında tamamlayıcı bilgiye sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 14.Yavaş Şehir Anlamı ile İlgili Düşünceler (İşletme Yönetici / Sahipleri)

No	Açıklama
1	Sakinlik, sessizlik.
2	Motorlu taşıtların çok fazla olmadığı, yaşamın sakin ve sessiz olduğu yer.
3	Sakin şehir... Sakinlik ve yavaşlık geri kalmışlık anlamında değil, doğal ve kültürel zenginliklerin, bölgenin orijinalliğinin korunması anlamına geliyor.
4	Doğal olmayan gıdalar ve hazır yiyeceklerin yerine sağlıklı, doğal yiyecekler ile beslenme. Fazla gelişmeden, düzgün, sakin ve doğal yaşam.
5	Doğası bozulmamış, motorlu taşıtların az olduğu, organik tarım ve slow food olan sessiz, sakin şehir.
6	Yapılaşmanın dikey değil yatay olduğu, doğaya saygılı, büyük şehir gürültüsünden ve yabancılaşmasından uzak, insan merkezli, geleneksel mutfığa önem veren dingin bir anlayış.
7	Yaşanabilecek, trafiğin ve sanayinin olmadığı, insanların rahat hareket edebildiği, büyük şehir karmaşası olmayan şehir.
8	Geleneklerine bağlı kalarak modern yaşama uyum sağlamak.
9	Fast food karşıtı, yöresel yemeklerin ön plana çıkarıldığı bir anlayış.
10	Trafiğin az olduğu, sakin şehir.
11	İnşaatların az olduğu, sakin şehir.
12	Sakin bir şehir.
13	Sakin şehir.
14	Yemek kültürünü ve geleneklerini devam ettiren şehir.
15	Yavaş şehir kriterlerine uygun uluslar arası unvana sahip bir şehir.
16	Yavaş, sakin şehir.
17	İtalya'da başlamış, yöresel yemek ve kültürel değerlere sahip çıkılmasına yönelik bir çaba.
18	Uluslar arası bir birlik tarafından verilen bir unvan, doğal dokusu bozulmamış şehir.
19	Sakin şehir.
20	Sakin şehir, uluslar arası bir kuruluş, kentler birliği.
21	Sakin şehir, fast food akımına karşı bir hareket.
22	--
23	Yaşamın kolay olduğu, yörenin değerlerine sahip çıkılan, yaşam kalitesinin yüksek olduğu bir

	marka şehir. Sakin ama dinamik.
24	Geleneksel özelliklerini ve yöresel yemeklerini koruyan şehir.
25	Küresel hıza karşı geliştirilen bir model, yaşamın tadını çıkararak yaşama.
26	Dokuya zarar vermeden, yerel yemeklerin korunduğu, şehir karmaşasından uzak yaşam.

3. Yavaş şehir olgusunun insanların tatil amaçlı Seferihisar'ı tercihleri üzerindeki etkisi

Özellikle orta yaş ve üzeri kesimin, emeklilerin de dahil olduğu, yavaş şehir üyeliği ile birlikte, Seferihisar'a karşı ilgilerinin artmaya başladığı söylenmektedir. Bunlar daha çok haftasonları ziyarete gelen günübirlikçilerden oluşmaktadır. Bu ziyaretçi artışında etkili olan nedenler ise şu şekilde özetlenmektedir: Türkiye’de ve hatta İslam dünyasında yavaş şehir üyeliğine sahip olan ilk şehrin Seferihisar olması, insanlar üzerinde merak uyandırdığı düşünülmektedir. Yazılı ve görsel basında yapılan tanıtım çalışmaları sonucunda bu merakın daha da tetiklenmesi etkili görülmektedir. Özellikle her şey dahil gibi konseptlerin içeriğinden usanmış görünen ve daha sakın bir ortamda tatil yaparken doğal bir yaşamın amaçlanması önemli bir itici ve çekici motivasyon unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Çekici motivasyon unsuru olarak ise, Sığacık Mahallesi’nde faaliyet gösteren yöresel pazarların da tercihler üzerinde etkili olduğu söylenmektedir:

Türkiye’de bu unvanı alan ilk yer olduğu için daha şanslı oldu ve daha çok tanındı. İzmir’de yaşayan birçok insan Seferihisar’ı sadece ismen biliyordu, bu unvanla birlikte buranın doğal güzelliklerinin farkına varıldı. Her şey dahil sistemden bıkmış ve sakın bir tatil özlemi çekenler için merak uyandırdı. Kavak Yelleri dizisinin burada çekilmesi ile bölge daha çok ilgi çekmeye başladı. Şu anda yeni bir dizi çekimine başlanacak ve daha önce bir film çekildi. Belki de dizilerin yöreye çekilmesinde yavaş şehir unvanının etkisi olmuştur. (Katılımcı No: 3 – Otel işletmecisi)

İnsanların tatil amaçlı buraya gelmelerinde oldukça etkili oldu. 20 yıldır Seferihisar’da yaşıyorum, Sığacık çok bilinen bir yer değildi şu anda yavaş şehir olduğunu duyan herkes merak edip buraya gelmeye başladı. Kalabalık arttı. (Katılımcı No: 15 – İşletmeci)

Yavaş şehrin yöre dışından insanların tatil ya da günübirlik ziyaret amaçlı Seferihisar'ı tercih etmelerini etkilemediğini düşünen diğer gruba göre ise, bu yörenin özellikle orta yaş ve emekli kesimi için önemli bir çekim merkezi haline

gelmesine karşın, bu kesimin dışında kalan gençlere hitap eden bir destinasyon olmadığını vurgulamaktadırlar. Ek olarak, bu kesim yine, yavaş şehrin tüketici tercihlerinde ilk aşamada kısmen etkili olmasına karşın, ilerleyen dönemlerde bu etkisini yitirdiğini; bunun üzerinde de yöredeki şehir ve turizm altyapısının yeterli olmaması ve hem yöre halkının hem de gelen ziyaretçilerin bilinç eksikliğinin etkili olması gösterilmektedir:

İnsanlar buraya tatil amaçlı geliyorlar fakat turizm altyapısının olmadığını görünce çabuk dönüyorlar ve giden bir daha gelmek istemiyor. (Katılımcı No: 21 – İşletmeci)

Turistlerin buraya gelmesinde yavaş şehir olması etkili oluyor ama çok büyük oranda bir etki değil. Burada yaşayan yerel halk bu konuda bilinçli değil. Halk bu konuda daha çok bilinçlendirilirse, turizmin gelişmesini olumlu yönde etkiler. Dünyadaki diğer yavaş şehirleri gezmiş bu konuda bilgisi olan insanlar buranın özelliğini anlayabiliyor. Bilinçsiz turist ise, burada hiçbir şey yok ne biçim yer diyor. (Katılımcı No: 24 – Otel İşletmecisi)

Buradaki sonuçlar ile turist görüşmeleri karşılaştırıldığında, işletme sahipleri ile yöneticilerinin yavaş şehrin turistlerin tercihi üzerinde etkili olduğunu vurgulamasına karşın, turistlerin kendilerinin bu konuda benzer bir algıya sahip olmadıklarıdır. Bu şekilde bir tutarsızlığın ortaya çıkması, işletme sahipleri ya da yöneticilerinin turist beklentileri ve tercihleri konusunda gerçekçi olmadıkları şeklinde açıklanabilir.

4. Yavaş şehir hakkında yöre halkının ne düşündüğü hakkında sahip olunan bilgi

Bu konuda üç farklı görüş ortaya çıkmaktadır. Birinci görüşü savunanlara göre, beraberinde getirdiği özellikle ekonomik kazanç fırsatları nedeniyle yavaş şehir, Seferihisar yöre halkı arasında memnuniyet ile karşılanmaktadır. Yöre halkının başlangıçta bu olgunun ne anlama geldiğini fazla anlayamadığını ancak ileriki dönemlerde uygulamaya geçilmesiyle birlikte özellikle küçük üreticiler ve işletmeler için önemli olduğunun farkına varılmıştır. Salı günleri kurulan üretici pazarının yanı sıra, kadınların kendi ürettiklerini satabildikleri diğer pazarların kurulması ve bunları yörenin tanıtımı ve pazarlanmasında önemli bir çekicilik haline gelmesinde yavaş

şehir olgusunun etkili olduğunu görmek mümkündür. Bunların yanı sıra, bazı küçük ölçekli konaklama tesislerinin açılmaya başlanması, esnafın para kazanması ve mülk fiyatının artması nedeniyle olumlu bir bakışın ortaya çıktığı görülmektedir:

Halk memnun köy pazarı kuruldu ve halk için bir gelir kaynağı oldu. İnsanlar bahçesinde ürettiklerini, evde yaptığı yemekleri, el işlerini pazarda satabiliyorlar. Şehre gelen insan sayısında artış yaşandı. Gününbirlikçi ziyaretçiler esnafı memnun etti, kazançları arttı. (Katılımcı No: 5 – Otel İşletmecisi)

Yavaş şehir olduktan sonra gelir düzeyi arttı. Kadınlar, evlerinin önünde ürettiklerini satmaya başladılar. Halk bu durumdan memnun. Yavaş şehir olmadan önce kış aylarında çok boştu, şimdi kış aylarında da pazar günleri hareketli, esnaf haftada bir günde olsa satış yapabiliyor. (Katılımcı No: 24 – Fırın Sahibi)

Yine bu grubun temsilcileri, yöre halkının yavaş şehrin ortaya çıkardığı sonuçları sadece ekonomik açıdan bakmalarından kendilerinin rahatsız olduğunu, ancak bu modelin kriterlerinin uygulanması ya da gelecek yıllarda da sürdürülebilirliğinin nasıl sağlanması gerektiği konusuna gereken önemi vermediklerinin altını çizmektedirler. Böyle bir durum ise, turizm sektöründe görmeye alışık olduğumuz, kontrolsüz gelişme sonucu ortaya çıkan aşırı ticarileşme ve yapılaşma sonucunda yörenin turizm açısından çekiciliğini kaybedebileceği tehlikesiyle karşı karşıya kalabileceğine işaret edebilir.

Halk sadece olaya ekonomik olarak bakıyor. Doğayı ve geleneklerini korumaya yönelik bir çabaları yok. Halk elindeki değerlerin farkında değil. (Katılımcı No: 21 – Dalış Kulübü İşletmecisi)

İkinci grupta yer alanlar, Seferihisar'ın zamanla çekici hale gelmeye başlamasıyla birlikte ortaya çıkan olumsuz gelişmelerden yöre halkının rahatsızlık duymaya başladığını söylemektedirler. Rahatsızlık duyulan bu olumsuz gelişmeler arasında, aşırı ziyaretçi sayısının artışı ile birlikte ortaya çıkan kalabalık ve gürültü kirliliği gelmektedir. Yine bu gruba göre, yat limanı çevresinde faaliyet gösteren bazı Sığacık esnafının yavaş şehrin ortaya çıkardığı sonuçlardan kendi açılarından memnun olmadıklarının düşünülmesidir. Bunun nedeni ise, o çevrede hareketliliğin azalacağı beklentisi ile ekonomik anlamda gelir kaybına uğrayacakları gibi bir endişeye sahip olmalarıdır:

İlçe [Seferihisar] halkının bir kısmı yavaş şehir olmaktan memnun bir kısmı ise memnun değil. Yavaş şehir olmak kazandırdı diyen de kaybettiirdi diyen de var. Pazarcılar, esnaflar, balıkçılar genel olarak memnun. Kaleiçi pazarının kurulması ev kadınlarına gelir sağladı. Genellikle bu bölgede yazlığı olanlar bölgenin tanınmasından ve kalabalıklaşmasından şikayetçi. Gürültünün arttığını söylüyorlar ve doğal yapının bozulmasını istemiyorlar. (Katılımcı No: 1 – Otel İşletmecisi)

İlçe [Seferihisar]gençleri yavaş şehir olmaktan memnun değil, müzik sesi kısılıyor, barlarda eğlenemiyorlar. Yaşlılar da burada kalabalığın artmasından şikayetçi. Tatil amaçlı gelenler Bodrum, Çeşme vb. yerlerden daha sakin olduğu için memnunar. (Katılımcı No: 25 – Otel İşletmecisi)

Üçüncü grubun düşüncesi ise, aşağıdaki ilk alıntıda da kısmen vurgulandığı gibi, yöre halkının yavaş şehir konusuyla fazla ilgilenmediği ya da bu konuda yeterli bilgiye sahip olmadığı üzerinedir. Bu konuda, yöre halkının başlangıçta olumsuz olduğunu ancak olumlu yönlerini görmeye başladıktan sonra memnun olmaya başladıklarını da söylemek mümkündür.

Yavaş şehir konusunun, halkın pek fazla umurunda olduğunu düşünmüyorum. Yavaş şehir unvanı ile birlikte burası pazarlanmaya başladı. Hafta içi ölü bir şehir hafta sonları ise normal dışı bir yoğunluk oluyor. (Katılımcı No: 2 – Otel İşletmecisi)

Halk, durumdan memnun; yine de bazı şikayetleri oluyor. Başlangıçta, özellikle erkekler çok tepki gösterdi çünkü Sığacık Kaleiçi pazar yerinin kurulmasıyla eşleri çalışmaya başladı. Pazar günleri gürültü ve kalabalık arttı. Ekonomik getirisini gördükten sonra memnun olmaya başladılar. (Katılımcı No: 4 – Kafe-bar İşletmecisi)

Yerel halkın, yavaş şehir konusunda başlangıçta olumlu bir tutum beslemez ve fazla ilgi göstermezken, ilerleyen dönemlerde sağlanan ekonomik fayda ile birlikte tutum değişikliği kendisini göstermeye başladığı görülmektedir. Örneğin; bazı erkekler eşlerinin çalışmaya başlamalarından başlangıçta rahatsızlık duyarken, ekonomik anlamda faydasını görmeye başlamalarıyla birlikte fikir değiştirdikleri söylenmektedir. Benzer durum, kalabalık ve gürültüden başlangıçta rahatsızlık duyan yöre halkı için de geçerlidir.

5. Yavaş şehir olgusunun, yöre turizminin gelişimindeki algılanan etkisi

Seferihisar'da faaliyet gösteren işletmelerin sahip ya da yöneticileri, yavaş şehir olgusunun yöredeki turizm sektörünün gelişiminde olumlu yönde etkide bulunduğu altını çizmektedirler. Bu gruba göre, yavaş şehir, Seferihisar için önemli bir tanıtım kaynağı olmuş ve sonuçta insanlarda ortaya çıkan merak dürtüsü nedeniyle yöreye gelen ziyaretçi sayısında önemli bir artış ortaya çıkmıştır. Yeni otel işletmelerinin yapılması ile birlikte, özellikle yurtdışından yabancı turist gelmeye başladığı söylenmektedir. Seferihisar'ın yavaş şehir bakımından avantajlı olduğu ve kurallarının uygulanmaya devam edilmesi ile birlikte gelecekte daha çok turist geleceği ve bunların otel dışına çıkmalarıyla yöre esnafının daha çok gelir elde edebileceği söylenmektedir. ,

Yavaş şehirlerin birbirlerine bağlılığı var ve bunu takip eden bir müşteri kitlesi var. Bu müşteri kitlesini daha çok çekecektir. İlçenin zaman içerisinde daha çok tanınacağını düşünüyorum. (Katılımcı No: 2 – Otel İşletmecisi)

Yavaş şehir olmasından çok, ev pansiyonculuğunun gelişmesi turizmi olumlu yönde etkiler. Yavaş şehir olması daha çok günübirlik gelmesinde etkili çünkü çok fazla gezilip görülecek yeri yok küçük bir yer. Yabancı turistlere yönelik büyük otellerin yapılması burada hareketliliği arttıracaktır. (Katılımcı No: 15 – İşletmeci)

İlçede [Seferihisar'da] turizmin gelişmesini etkiledi. Düşük yoğunluklu turizm, ev pansiyonculuğu ve butik oteller yavaş şehirde olması gerekenler. Seferihisar'da bunlar oluşturulmaya çalışılıyor fakat bazı gelişmeler yerel yönetimlerin yetkisinde değil, kontrol dışında yavaş şehir kriterlerine uygun olmayan gelişmeler de yaşanıyor. (Katılımcı No: 22 – Restoran İşletmecisi)

Sakin şehir olmak, turistlerin tatil seçimlerinde önceliği olacaktır. Slow food bunu destekliyor. İnsanlar kalabalık şehirlerden sakin yerlere kaçmak istiyorlar. Elektrik kabloları yer altında olduğu, organik yiyeceklerin tüketildiği, bisiklet ile ulaşımın kolay olduğu bu şehri tercih edeceklerdir. Özellikle Seferihisar, kış aylarında daha sakin ve huzurlu bir şehir. (Katılımcı No: 23 – Hediye Eşya Satıcısı)

Bence ileride turizm daha çok gelişecek fakat bu birkaç yıl sürer. Seferihisar'da renkli tabelalar kaldırıldı ve yerine tek tip göze daha hoş görünen tabelalar konuldu. Kale içindeki evlerin dış cepheleri yeniden düzenlenecek. Yavaş şehrin ne olduğunu merak eden ve bu nedenle

buraya geldiğini söyleyen müşterilerim var. (Katılımcı No: 26 – Cam Sanat Atölyesi Sahibi)

Diğer yandan, yavaş şehrin yörenin turizm sektörü üzerinde olumlu bir etkisinin olmadığını söyleyen kesime göre ise, Seferihisar'ın yavaş şehir olma şartlarını yeterince yerine getirmemesi, bir yandan yavaş şehir konusu gündeme getirilirken, diğer taraftan yapılaşma ve gürültü kirliliğinin ve büyük ölçekli otel inşaat sayısının artması bir çelişki olarak görülmektedir. Bu kesim, turizm sektörü ile ilgili olarak gelecek dönemlerde olumlu bir gelişme beklememekte; bunun nedenleri arasında ise, yörenin turizm hareketliliği bakımından doyum noktasına yaklaşmasının önemli bir risk oluşturması gösterilmektedir.

Seferihisar'ın yavaş şehir olması, turizmin gelişmesini olumlu yönde etkiledi. Hiçbir şeyi olmayan bir ilçeden yavaş şehir unvanı ile birlikte değeri olan bir ilçeye dönüştü. İlçede turizm gelişmeye devam eder, kalabalıklaşır ve burası yavaş şehir olmaktan çıkabilir. (Katılımcı No: 6 – Turizm İşletmecisi)

Yavaş şehir kriterlerine uygun bir gelişme göstermediği için hence turizmin gelişmesini düşürüyor. (Katılımcı No: 14 – İşletmeci)

Seferihisar ve Sığacık, gelişmekte olan bir yer. Kimileri buranın Çeşme gibi kalabalık ekonomik kazancı çok olan bir yer olmasını istiyor. Biz buranın doğal özelliklerini koruyan, daha kaliteli turistlerin geldiği bir yer olmasını istiyoruz. Burası gelişmeye devam eder fakat bu gelişme hangi yönde olur bunu bilemiyorum. (Katılımcı No: 25 – Otel İşletmecisi)

Görüldüğü gibi; işletme sahipleri ile yöneticileri tarafından, yerel halkın yaşam kalitesi ve turizm sektörünün gelişimi bakımından yavaş şehrin Seferihisar üzerindeki etkileri hem olumlu hem de olumsuz yönlerden ele alınmaktadır. Bu tür araştırma sonuçları, yöre ile ilgili ileriye yönelik sağlıklı kararların alınmasında yardımcı olacak niteliktedir.

6. Yavaş şehir olgusunun Seferihisar'a sağladığı katkı

Yavaş şehir olgusunun uygulamaya konulmasıyla birlikte, genel olarak Seferihisar üzerinde ne gibi bir katkıda bulunduğunu alt başlıklar halinde şu şekilde özetlemek mümkündür: Yörenin tanıtımının yapılması, turizm hareketlerinin sadece

yılın belirli dönemlerinde değil, yıl boyu görülmeye başlanması, düzenlenen sosyal etkinliklerin artması (konser, festival vb), çevre düzenlemesine önem verilmesi (yol, kaldırım ve evlerin bakımı; elektrik kabloların yer altına alınması vb), yat limanı ve yeni işletmelerin açılması sonucunda istihdamın artması, halkın üretime teşvik edilmesi ve elde edilen gelirin artmasıyla birlikte ilçedeki yaşam kalitesinin artması. Bütün bu gelişmeler, yavaş şehir olma kriteri ile örtüşmektedir:

Yavaş şehir olduktan sonra halk kabuğundan çıktı, sosyalleşti ve hayata bakış açıları değişti. Daha önceden tutucu bir kasabaydı. Çevre düzenlemeleri yapıldı bazıları güzel bazıları ise doğal yapıyı bozdu. Marinanın yapılması buradaki doğal yapıyı olumsuz etkiledi. Arkeolojik kazılar yapılmaya başlandı. Plajlara mavi bayrak alınmasına katkı sağladı. (Katılımcı No: 4 – Kafe-bar İşletmecisi)

Seferihisar'ın tanınmasını sağladı, burası turistler için bir tercih nedeni oldu. Aynı zamanda, Seferihisar'da slow food hareketi de başladı. Marinaya Burger King açılması düşünülüyordu, bu engellendi. Bu nedenlerden dolayı burayı tercih eden insanlar var. (Katılımcı No: 12 – İşletmecisi)

Yavaş şehir olması Seferihisar'ın tanınmasını sağladı. Bir İzmirli olarak yıllardır sadece adını duyduğum bir yerdi. Bu unvanla birlikte Seferihisar ve özellikle Sığacık çok ön plana çıktı. (Katılımcı No: 25 – Otel İşletmecisi)

İkinci olarak, yavaş şehrin Seferihisar üzerinde genel anlamda olumsuz etkiye sahip olduğunun altını çizenlerin gerekçelerini incelediğimizde, artan arsa fiyatları ve düzenlenen sosyal etkinliklerin sayıca azlığı görülmektedir. Tanınan bir yer olmasının beraberinde getirdiği aşırı kalabalık yaşam, yavaş şehir olma kriterleri arasında bulunması karşın, mimari kriterlere uyulmaması da diğer nedenlerdir.

Yavaş şehir unvanının Seferihisar'a çok faydası olduğunu düşünmüyorum. Daha çok Sığacık ve Akarca'ya faydası oldu. Bu bölgelerde yazlık ve arsa satışı arttı. Sakin şehir herkese hitap eden bir yer değil bu nedenle buraya çok şey kazandırmaz. (Katılımcı No: 1 – Otel İşletmecisi)

Yavaş şehir olması burası için avantaj değil dezavantaj oluyor. Sosyal imkanların az olduğu bir yer. Burası huzur evi gibi olur. (Katılımcı No: 11 – İşletmecisi)

Seferihisar'ın reklamı yapıldı, popüler bir yer haline geldi, günübirlik ziyaretçi sayısı arttı. Mimari açıdan yavaş şehir kriterlerine tezat gelişmeler oldu. (Katılımcı No: 14 – İşletmecisi)

Son olarak, yavaş şehir üyeliğinin elde edilmesi ve yerel seçim sonuçları arasında fazla bir zaman aralığı olmadığı için Seferihisar’da son yıllarda meydana gelen değişimin yerel yönetimdeki değişimden mi kaynaklandığının, yoksa yavaş şehrin bir sonucu mu olduğunun anlaşılmasını güçleştirdiğini ifade eden aşağıdaki alıntının da önemine vurgu yapılması gereklidir. Belki de, bu nedenle, bir süre daha beklemenin gerekliliği düşünülebilir.

Seferihisar, çok durağan bir dönemdeydi ve yerel yönetimin belirleneceği bir seçim sürecindeydi bu süreçte yerel yönetim değişti ve altı ay sonra yavaş şehir unvanı alındı. Bu süreçten sonra ilçede değişim başladı. Bu değişim, yerel yönetimin çabası ile mi yoksa yavaş şehir unvanı ile birlikte mi oluştu bunu ayırt etmek zor. Bunu anlayabilmek için Türkiye’de yavaş şehir unvanını almış başka ilçelerdeki değişimleri gözlemlemek gerekiyor. Halkı bilinçlendirme çalışmaları, seminerler, kültürü koruma çalışmaları yavaş şehir unvanı ile birlikte yapıldı. Seferihisar, yavaş şehir unvanı ile birlikte gelişiyor olabilir fakat yavaş şehir kriterlerine uygun gelişiyor mu bu tartışılır. Biz önce altyapı sonra gelişme olacağını düşünüyorduk fakat bu gelişme tam tersi oldu. Yavaş şehir unvanını Türkiye’de Seferihisar’dan çok daha fazla hak eden yerler var. Seferihisar, yavaş şehir özelliklerini sindiremedi, yavaş şehir biraz medyatik bir olay. (Katılımcı No: 3 – Otel İşletmecisi)

Görüldüğü gibi; yavaş şehrin turizm sektörü ve yerel halkın yaşam kalitesi açısından Seferihisar üzerinde etkileri konusunda, işletme sahipleri ve yöneticileri üç farklı düşünceye sahiptirler. Birinci grup, olumlu etkileri üzerinde dururken, ikinci grup olumsuz etkilerine vurgu yapmakta; üçüncü grup ise, bu yönde yorum yapmanın güçlüğü üzerinde durmaktadır.

3.6.4. Belediye Başkanı ile Yapılan Görüşmenin Değerlendirilmesi

Yavaş şehir düşüncesinin ortaya çıkışı, şimdiki uygulaması ve gelecekteki durumu ile ilgili olarak daha ayrıntılı bilgi almak amacıyla, 24 Eylül 2012 tarihinde Seferihisar Belediye Başkanı ile bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık 45 dakika süren görüşmede, kendisine toplam yedi adet soru yöneltilmiş ve görüşme sonuçları o anda kağıt-kalem yöntemiyle not edilmiştir. Bu görüşmeden elde edilen bulgular aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

1. Yavaş şehir üyeliği düşüncesinin ortaya çıkışı

Belediye Başkanı, 2009 yılında yapılan yerel seçimlerden bir yıl kadar önce Amerika’da yaşayan bir arkadaşının attığı bir mail üzerine yavaş şehir kavramı ve üyeliği hakkında bir düşünce oluşmaya başlar. Yavaş şehir üyeliğinin, Seferihisar’a çok uygun olduğu; bu nedenle, Seferihisar’ın konumu ve yaşam biçimi açısından bir fırsata dönüşebilir görünmekteydi. Yavaş şehir, kentlerin gelişimi için çok net bir yol haritası, küresel hızın dışında bir sürdürülebilir kent modeli önermektedir. Seferihisar halkının bu olaya sıcak bakacağı ve benimseyeceği düşüncesiyle, yerel seçimlerden hemen sonra başvuru için dosya hazırlanır ve böylece süreç resmi ortamda başlamış olur.

2. Yavaş şehir olma süreci

Yavaş şehir olma sürecinde ise, önce yerel halka seminerler verilir ve kahve toplantıları düzenlenir. Yöre halkına, yavaş şehrin ne olduğu, neden yavaş şehir olmak gerektiği ve ne gibi faydalar sağlayacağı anlatılır. Yöre halkı, yavaş yavaş zihnen bu süreci benimsemeye başlar. Belediye Başkanı, yavaş şehir sertifikasını aldıktan sonra İtalya dönüşünde havaalanında büyük bir kalabalık tarafından davul, zurna eşliğinde karşılanır. Bu durum, kendisini hem mutlu eder hem de daha çok hırslandırır. Kıbrıs’ta birçok şehir, bu unvana sahip olmak istiyor. Samos, ilk Yunan yavaş şehri olmak için şu an dosyasını hazırlıyor. Halen beş ana başlık altında 41 hedef proje belirlenmiş olup, bunları gerçekleştirmek için çalışmalara başlanmıştır. Projenin başarılı bir şekilde yürütülmesi ile birlikte, 2013 Uluslararası Cittaslow Genel Kurul Toplantısı Seferihisar’da yapılması planlanıyor.

3. Yavaş şehir olunmasının ilçedeki yaşam kalitesi üzerindeki etkisi

Belediye Başkanı, yaşam kalitesinden algılanan sonucun, ekonomik gelişmişlik olduğunu; ancak yaşam kalitesinin çok farklı ve kapsamlı bir konu olduğunu dile getirdikten sonra, konunun sadece ekonomik gelişmişlik düzeyine indirgenmesinin yanlış olduğunu yöre halkına anlatmaya çalıştıklarını dile getirmektedir. Burada verilmek istenen mesaj, hayatı kolay ve keyifli yaşayarak

sürdürülebilirliğin sağlanması olduğu için, yavaş şehir olgusu, konunun anlaşılması ve anlatılması bakımından yardımcı olmaktadır.

4. Yavaş şehir olgusunun insanların tatil amaçlı tercihine etkisi

Belediye Başkanı'na göre, turistlerin Seferihisar'ı tercih etmesinde yavaş şehir unvanına sahip olunmasının etkisi önemlidir. Geleceğin dünyasında insanlar bir sonraki tatil planlarında hangi yavaş şehre gideceklerini konuşmaya başlayacaklar. Çünkü yavaş şehir olmanın kriterleri ve sorumlulukları var ve bu olgunun dünyanın her yerine yayılması mümkün. İstanbul gibi metropol şehirlerden Seferihisar'a taşınan insanları görmek mümkün. Bu bir süreç olduğu için bir anda her şeyi değiştirmek mümkün olmayabilir. Yavaş şehir, sahip olduğu anda her şeyi değiştirebilecek güce sahip sihirli bir değnek değildir. Yavaş şehir olgusunu, hiç bitmeyecek bir yaşam projesi olarak görmek gerekir. Bu sayede, karşımıza her gün yapılması gereken yeni şeyler çıkacaktır.

5. Yavaş şehir olgusunun, ilçede turizmin gelişmesindeki etkisi

Belediye Başkanı, aslında kendilerinin hedefinin daha küçük çaplı bir turizm olduğunu dile getirmektedir. Seferihisar, kitle turizmi dışında, ev pansiyonculuğunun ve günübirlik turizmin gelişmesine çok daha uygun bir yer olarak görünmektedir. O nedenle, çok fazla sayıda konut yapılması istenmiyor, turizmdeki kalitenin yükseltilmesi isteniyor. Gelecekte referans alınacak iki noktadan birincisi küçük ölçekli ve günübirlik turizmi geliştirmek; ikincisi ise, kaliteyi arttırmak olacaktır. Doğa ve kültür çok önemli; bunlar, korunmaz ve yıpratılırsa bir daha yerine konulamayacak değerlerdir. Yöre halkı, zaman içinde bunu daha iyi anlayacak ve Seferihisar'ın doğasına ve kültürüne sahip çıkacaklardır. Organik olmayan tarım ürünleri ile organik tarım ürünlerinin piyasa fiyatları birbirinden farklıdır. Birbirine benzer, kalabalık, kentleşmiş turizm bölgeleri ile yavaş şehir unvanına sahip doğası korunmuş kültürel değerlerine sahip çıkan bir turizm bölgesinin de fiyatları birbirinden farklı olacaktır. Amaç, yavaş şehir olgusunun ortaya çıkaracağı imaj farkı ile, Seferihisar'da bu farklılığı ortaya koyabilmektir.

6. Yavaş şehir düşüncesine dönük ilçe halkının tepkisi

Belediye Başkanı'na göre, yavaş şehir sayesinde, Seferihisar'da geleneklere, doğal, kültürel ve tarihi zenginliklere sahip çıkmanın değeri ve önemi daha iyi anlaşılmıştır. En önemlisi, yöre halkı Seferihisarlı olmakla (bu unvana sahip olmakla) gurur duymaya başladı. En fazla değişimin, yaşanan bu gururda olduğu ve kendisi ile gurur duyan bir kentli kimliğinin oluştuğu dile getirilmektedir. Halkın yaşam kalitesi ve gelir düzeyinde artış olduğunun altına çizilmektedir. Yavaş şehir olgusunun, uluslararası alandaki logosu salyangoz olduğu için “Müslüman mahallesinde salyangoz satmak” gibi bir algılamının ortaya çıkması zor bir durum olacaktı ama kimse bu salyangoz figürünün nereden geldiğini sorgulamıyor artık. Aksine, yöre halkı ve dışarıdan gelen ziyaretçiler, salyangozun önünde resim çektirmektedirler. En olumlu değişimler bile ilk başta tepki ile karşılanırken, Seferihisar halkı ve yönetiminin bunu başardığı düşünülüyor. Seferihisar'ın yavaş şehir olduğunu duymayan kalmadığı gibi, yavaş şehir olmaktan vazgeçelim diye bir öneri de gelmiyor.

7. Yavaş şehir olgusunun sürekliliğinin sağlanması

Bu tür uygulamaların gelip geçici olabileceği, zamanla heyecanın yok olabileceği ya da yönetimlerin değişmesi sonucunda farklı sıkıntıların yaşanabileceği düşüncesinden yola çıkarak, yavaş şehir olgusunun sürekliliği konusunda yapılan çalışmaların da birinci ağızdan bilinmesi gereklidir. Yapılan çalışmalara göre, yavaş şehir olgusunun Türkiye genelinde belediye örgütlenmesinin dışına çıkarılması düşünülmektedir. Türkiye’de yavaş şehirler ve yavaş şehir olmaya aday olan şehirler için “Sakin Yaşamı Destekleme Derneği” adı altında bir derneğin kurulması gündemdedir. Yavaş şehir düşüncesinin beraberinde getirdiği kurallar sadece üye şehirler için değil, bütün şehirler için önemli olması gerektiği için, yavaş şehir konusunda çalışmalar yapan şehirleri de teşvik etmek amacıyla dernek üyesi olmalarının önünün açılması düşünülmektedir. Bir bakıma, siyasi bir ortamdan uzaklaştırarak, gönüllü katılımın öncelikli olacağı sivil bir inisiyatif haline dönüştürme düşüncesi ortaya çıkmaktadır.

SONUÇ

II. Dünya Savaşı sonrasında bir yandan sanayileşme çabaları, diğer yandan da havayolu taşımacılığındaki gelişmeler sonucunda ülkeler hatta kıtalar arası seyahat hareketlerinde önemli ölçüde bir hareketlilik ortaya çıkarmıştır. Bu hareketlilik, farklı bir ülkede çalışma ve yaşama biçiminde olduğu gibi, sadece geçici bir süreyle seyahat etmeyi de içermektedir. Bu tür bir hareketlilik sonucunda, artan talebin karşılanması için şehirlerin yeniden planlamasına ve kitlesel üretim kaynaklarına önem verilmeye başlanmıştır.

Ekonomik anlamdaki bu tür kitlesel üretimden turizm sektörü de payını almış ve toplumsal ve doğal kaynakları da içine alarak farklı turizm ürünleri adı altında kendisinden söz ettirmeye başlamıştır. Yeme-içme alışkanlığından boş zamanı değerlendirmeye kadar birçok alanda gözlemlenen değişim, sonuçta turizm sektörü üzerinde de etkili olmaya başlamıştır.

Turizm talebindeki hızlı gelişme beraberinde, hızlı kentleşmeyi, kara-hava-deniz ve demiryolu trafiğinde yoğunlaşmayı, gürültüyü ve sosyal ve doğal kaynakların temel özelliklerini kaybetme tehlikesi olarak ortaya çıkmıştır. 2000'li yılların başlarına kadar devam eden bu süreçte, farklı çözüm yolları üzerinde de durulması gündeme gelmiştir. Bunlar arasında sürdürülebilirlik kapsamında sürdürülebilir turizm, sürdürülebilir rekabet ve sürdürülebilir ürün, sürdürülebilir talep ve destinasyon yönetimi gibi yeni kavramlar gelmektedir.

Bunlardan birisi de, hızlı kentleşmeye ve hızlı beslenmeye alternatif olarak ortaya atılan yavaş şehir ve yavaş yemek hareketleridir. Yukarıdaki bölümlerde ayrıntılı şekilde ele alındığı üzere, yavaş şehir kavramı ve buna paralel olarak yavaş yemek ile turizm sektörü arasında da oldukça yakın bir ilişki söz konusudur. Bu ilişki daha çok, sürdürülebilir yaşam ve sürdürülebilir turizm ile ilgilidir. Turizm alanında bu iki kavram arasındaki ilişkiyi ele alan yeterli sayıda çalışmanın bulunmadığı varsayımından hareketle, bu konuda bir çalışmanın yürütülmesi düşüncesi ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmanın amaçları aşağıdaki şekilde ele alınmıştır: 1) Yavaş şehir kavramının, turistler için tatil seçiminde ne ölçüde bir motivasyon kaynağı olduğunu araştırmak; 2) Yavaş şehir kavramının, turistlerin bilgi tarama, karar verme, tatil deneyimi ve deneyim sonrası eğilimleri üzerindeki etkisini araştırmak; 3) Yavaş şehir kavramının, yerel

halkın kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkisini araştırmak;4) Bunlara ek olarak, yavaş şehir akımının bir turizm destinasyonu olarak o şehir üzerinde gözlemlenen olası etkilerinin de incelenmesidir.

Bu amaçlar doğrultusunda, geçtiğimiz yıllarda yavaş şehir ilan edilen İzmir ili Seferihisar ilçesi inceleme alanı olarak seçilmiştir. Hazırlanan bir soru formu ile Ağustos ve Eylül 2012 aylarında dört farklı grup ile görüşmeler yapılmıştır. Bunlar arasında 1) Seferihisar’a tatil amaçlı gelen yerli turistler, 2) yörede yaşamakta olan yerel halk, 3) yörede ticaretle uğraşan işletme sahipleri ile işletme yöneticileri ve 4) Seferihisar Belediye Başkanı gelmektedir.

Bu bölümde, dört farklı gruptan elden edilen veriler ışığında bir analiz yapılarak, yavaş şehir olgusunun öncelikle turist davranışları üzerindeki etkisi gözden geçirilecektir. Bu kapsamda, yavaş şehir uygulamasının, ihtiyaçların ortaya çıkması ya da farkına varılması, bilgi toplanması, farklı seçenekler arasından birisi üzerinde tercih eğilimi, deneyim ve deneyim sonrası aşamada ortaya çıkardığı sonuçlara yer verilecektir. Sonrasında, farklı kriterler açısından yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısına yönelik ortaya çıkardığı sonuçlar ele alınacaktır. Çalışmanın en son aşaması olarak da, uygulamaya dönük bazı önerilerde bulunulacaktır.

Yavaş Şehir Olgusunun Anlamı: Öncelikle yavaş şehir olgusunun anlamı hakkında sahip olunan bilgi kontrol edildiğinde, yerli turistlerin, yerel halkın ve işletme sahipleri ile yöneticilerinin genelde bu konuda bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Yavaş şehir ile ilgili oldukça çeşitli düşünceler ortaya çıkmış olsa da, birçoğunun ortak noktası “sakin, sessiz ve dingin şehir” olarak ortaya çıkmaktadır. Daha önceden bilgi sahibi olmayan bazı turistler de, Seferihisar’ı ziyaretleri esnasında bilgi sahibi olduklarını dile getirmişlerdir.

Turist Davranışları Üzerindeki Etkisi: Yavaş şehir, belirli bir destinasyona yönelik turist ihtiyaçlarının ortaya çıkmasında çok etkili olmadığı görülmüştür. Bir bakıma, gidilecek destinasyonun yavaş şehrin parçası olup olmaması turistler açısından önemli görülmemektedir. İkinci olarak, gerek medyadan gerekse arkadaş çevresi ile kendi kişisel deneyimlerinden sonra yavaş şehir hakkında bilgi sahibi olmaya başlandığı görülmektedir. Üçüncü olarak, yavaş şehir olgusu henüz yeni bir uygulama olduğu ve Türkiye’de henüz tam bilinen bir uygulama olmadığı için turist tercihleri üzerinde etkisi görülmemektedir. Ancak turistlerin aşına olmaları ile birlikte gelecekte etkili olabileceği söylenebilir. Dördüncü olarak, turistlerin Seferihisar’da geçirdikleri tatil ile ilgili olarak turistlerin hem olumlu (çevre düzenlemesi, kültürün ve doğanın ön plana çıkması vb) hem de olumsuz (kalabalık,

otopark sorunu, ticarileşme, doğal ve kültürel değerlerde yozlaşma vb) anlamda bazı gözlemler yaptıkları görülmektedir. Bu kapsamda turistlerin hem son tatilleri ile ilgili düşünceleri hem de önceki tatilleri ile kıyaslaması sorulmuştur. Son olarak, gerek deneyim öncesi ve sırasında yavaş şehir hakkında elde edilen bilgi gerekse edinilen kişisel deneyim sonrası, alternatif destinasyonlar arasında gelecek tatil ile ilgili karar verirken Seferihisar'ın ön plana çıktığı ve çıkacağı konusunda ipuçları görülmektedir.

Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Olumlu Etkisi: Üçüncü olarak, yavaş şehir olgusunun, yerel halkın kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkisi araştırıldığında, artan turizm hareketliliği ile birlikte yerel halkın ekonomik anlamda kazanç sağlamaya başladığı ve bu nedenle halkın yavaş şehir uygulamasına sıcak baktığı görülmektedir. Kentsel yaşam kalitesi ile ilgili gözlemlenen olumlu eğilimler arasında, yeni istihdam alanlarının yaratılması, çevre düzenlemesi, doğal yaşamın korunması, planlı yapılaşma, sessizlik, mevcut gelenek-göreneklerinden oluşan kültürel değerlerin (yaşam biçimi, yeme-içme alışkanlığı, insanlararası iletişim vb) korunması, düzenlenen sosyal ve kültürel faaliyetlerde görülen artış sayılabilir.

Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Olumsuz Etkisi: Kentsel yaşam kalitesi açısından ele alınacak olumsuzluklar arasında ise, diğer şehirlerden yaşanan göç ile birlikte yaşanan nüfus artışı ve kalabalığın beraberinde getirdiği gürültü ve trafik sorunu, yörenin değer kazanmaya başlamasıyla birlikte ortaya çıkan aşırı yapılaşma ve bunun beraberinde getirdiği arsa fiyatlarındaki artış, yaz dönemlerinde özellikle günübirlikçi sayısında gözlemlenen önemli artış, hayat pahalılığı, günlük işleyişin bozulması ve sunulan hizmetlerde yaşanan sorunlar sayılabilir.

Genel Olarak Şehrin Yapısı Üzerindeki Olumlu Etkisi: Seferihisar'da faaliyet gösteren işletmelerin sahip ya da yöneticileri ile yerel halk, yavaş şehir olgusunun yöre ekonomisi üzerinde olumlu yönde etkide bulunduğunun altını çizmektedirler. Bu gruba göre, yavaş şehir, Seferihisar için önemli bir tanıtım kaynağı olmuş ve sonuçta insanlarda ortaya çıkan merak dürtüsü nedeniyle yöreye gelen ziyaretçi sayısında önemli bir artış ortaya çıkmıştır. Ev pansiyonculuğunun yanı sıra yeni otel işletmelerinin yapılması ile birlikte, özellikle yurtdışından yabancı turist gelmeye başladığı söylenmektedir. Seferihisar'ın yavaş şehir bakımından avantajlı olduğu ve kurallarının uygulanmaya devam edilmesi ile birlikte gelecekte daha çok turistin geleceği ve bunların otel dışına çıkmalarıyla yöre esnafının daha çok gelir elde edebileceği söylenmektedir.

Genel Olarak Şehrin Yapısı Üzerindeki Olumsuz Etkisi: Seferihisar'ın yavaş şehir olma şartlarını yeterince yerine getirmediği ve bu nedenle de bazı doğal çevre

üzerinde bazı sorunların ortaya çıktığı görülmektedir. Bir yandan yavaş şehir konusu gündeme getirilirken diğer taraftan yapılaşma ve gürültü kirliliğinin ve büyük ölçekli otel inşaat sayısının artması bir çelişki olarak görülmektedir. Görüşme yapılan bazı kişiler, turizm sektörüyle ilgili olarak gelecek dönemlerde olumlu bir gelişme beklememekte; bunun nedenleri arasında ise, yörenin turizm hareketliliği bakımından doyum noktasına yaklaşmasının önemli bir risk oluşturması gösterilmektedir. Bunun sonucunda da, Seferihisar'ın Özdere, Çeşme ya da Kuşadası gibi destinasyonlarda daha önceden görülen benzer sıkıntılara sahip olabileceği dile getirilmektedir.

Turizm Sektörünün Ortaya Çıkardığı Sonuçlar ve Sürdürülebilirlik: Daha önceden kendi içine kapalı bir toplum olduğu dile getirilen Seferihisar halkı sonrasında dışarıya açılma ihtiyacı duymuştur. Bunun üzerinde, eğitim düzeyi daha yüksek kimselerin göç ederek ilçede yaşamaya başlamaları, gelen ziyaretçi sayısında nitel ve nicel artış ve yılda bir kez ücretsiz düzenlenmeye başlanan sinema günlerinin etkili olabileceği söylenebilir. Yerel halkın organik üretimde yer alması, ev pansiyonculuğunun gelişmesi, kadınların hediyelik eşya bağlamında üretime girmeleri, sonuçta halkın turizm bilincinin gelişmesine ve sahip olunan geleneksel değerlerin korunmasına neden olmaktadır. Bu durum ise, yöre halkı tarafından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, gelişen her destinasyonda gözlemlendiği gibi, artan hareketlilik sonucunda, yerel halkın turizm sektörünü gelir getiren bir kapı gibi görmeye başlamasıyla birlikte sahip olunan geleneksel yapının yerini ticarileşmenin yer almasıyla birlikte sosyal dayanışmanın bozulması ve turist-yerli ilişkilerinin daha çok ekonomik anlamda önem kazanması gibi tehlikelerin olabileceği de gözden uzak tutulmamalıdır.

Uygulamaya Yönelik Öneriler: Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgular ışığında, sadece yöresel ya da ulusal bazda turizm sektörünün değil, kentsel yaşam kalitesinin de sürdürülebilir olma özelliğinden yola çıkarak, uygulamaya dönük önerilerden bazıları da şu şekilde sıralanabilir:

1. Yavaş şehir olgusunun anlamı ve içeriği hakkında bilgilendirilme ve bilinçlendirme için yöre halkına dönük eğitim çalışmaları düzenlenmelidir.
2. Yerel yönetimler, turizm işletmeleri ile esnaf ve sivil toplum kurumları, sistemin işleyişine katkıda bulunmalıdır.

3. Yöresel yemeklerin hazırlanması ve sunumu teşvik edilmelidir. Yörede yaşayan halka el sanatlarına yönelik kursların verilmesine devam edilmeli ve bu kurslar geliştirilmelidir.
4. Ev pansiyonculuğu ve butik otel gibi küçük ölçekli işletmelere önem verilmelidir.
5. Yapılaşma kontrol altına alınmalı ve doğal yapı korunmalıdır. Buna paralel olarak, restorasyon çalışmalarının yanı sıra yöreye özgü kentsel mimari tasarımları geliştirilmelidir.
6. Yerel halk, yöresel organik tarım ürünlerinin üretimi ve sunumu konularında daha da desteklenmelidir. Bu kapsamda, yerli tohum teşviki çabaları devam ettirilmelidir.
7. Yöreye dönük ziyaretlerin sadece belirli bir dönem aralığında değil, yılın bütün aylarına dağılımı konusundan projeler geliştirilmelidir.
8. Başta kamu binaları olmak üzere binalar ve yollar engelsiz hale getirilmelidir.
9. Gürültü kirliliğinin azaltılmasına önem verilmelidir. Bu kapsamda, bazı yollar belirli saatlerde yavaşlatılarak bisiklet yolları için yeterli alan yaratılabilir. Şehir içi araç ve park trafiği azaltılabilir.
10. Seferihisar'ın sahip olduğu termal (şifalı) kaynakların değerlendirilebilmesi için gerekli yasal sorunlar çözülmelidir.
11. Yeterli iklim özelliklerine sahip yörede rüzgar ve güneş enerjisinden yararlanmak için çözüm üretilmelidir.
12. Geri dönüşüme önem verilmeli ve her türlü evsel atık toplanmasında yerel halk bilinçlendirilmeli ve teşvik edilmelidir.
13. Tüm yavaş şehirlerin katılımıyla gerçekleştirilen organizasyonlar aracılığıyla, şehirlerarasında kaynaşma ve tanışma ortamının yaratılması ve şehirlerin kendini tüm Dünya'ya tanıtmaya şansına sahip olması için gerekli ortamın sağlanması desteklenmelidir.

Son olarak, sadece belirli bir destinasyonda yerli turist grupları ile yerel halk üzerine yürütülen bu çalışmanın benzeri, gelecek yıllarda ulusal ya da uluslararası düzeyde başka destinasyonlar için de tekrarlanabilir. Böyle bir durumda, araştırmanın örneklemini sadece yerli turist grupları değil, aynı zamanda uluslar arası düzeyde seyahat eden farklı turist grupları da oluşturabilir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular temel alınarak hazırlanacak anket formları ile birden fazla yavaş şehir arasında karşılaştırma yapmak da mümkün olabilir. Benzer çalışma, birden fazla turist grupları üzerinde de yapılabilir. Arz yönünden ise, yerel halk bakımından da, benzer nitelikte araştırmaların planlanması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Akova, Orhan. “Yerel Halkın Turizmin Etkilerini Algılamalarına ve Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma”, **Akademik İncelemeler Dergisi**, Sayı:2, No:1, 2006, s.8.

Aransson, Lars. “Sustainable Tourism Systems: The Example of Sustainable Rural Tourism in Sweden”, **Journal of Sustainable Tourism**, Vol:2, No:1-2, 1994, ss.77-92.

Arslan, Şule ve Yeşim Gökçe Kutsal. “Geriatride Yaşam Kalitesinin Değerlendirimi”, **Geriatride Dergisi**, Sayı 2, 1999, s.174.

Bahar, Ozan ve Metin Kozak. **Uluslararası Turizm ve Rekabet Edebilirlik**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2005.

Bahar, Ozan ve Metin Kozak. **Turizm ve Rekabet**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2012.

Balcı, Ali. **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Yöntem Teknik ve İlkeler**, Pegem Akademi, Ankara, 2005.

Bramwell, Bill ve Adam Sharman. “Approaches to Sustainable Tourism Planning and Community Participation”, **Tourism and Sustainable Community Development**, Edit: Derek Hall ve Greg Richards, London and New York: Routledge, 2006.

Bryman, Alan. “The Debate about Quantitative Research: A Question of Method or Epistemology?”, **The British Journal of Sociology**, Vol:35, No:1, 1984, s.75-92.

Buhalis, Dimitrios. “Marketing the Competitive Destination in the Future”, **Tourism Management**, , Vol:17, No:7, 2000, s.97.

Ceylan, Tülay. “Turizm ve Sürdürülebilir Gelişme”, **Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi**, Güz, 2001, s.169.

Coccossis, Harry. “Tourism and Sustainability: Perspectives and Implications”, Edit: G. K.Priestley, J.A. Edwards and H. Coccossis, **Sustainable Tourism European Experiences**, Cab International, Wallingford, UK, 1996.

Connell, Joanne. Stephen J. Page ve Tim Bentley. “Towards Sustainable TourismPlanning in New Zealand: Monitoring Local Government Planning Under the Resource Management Act”, **Tourism Management**, Vol:30, No:6, 2009, s.867.

Correia, Antonia ve Miguel Moital. “Antecedents and Consequences of Prestige Motivation in Tourism: An Expectancy-Value Motivation”, Edit: Metin Kozak ve Alain Decrop, **Handbook of Tourist Behavior**, Routledge, New York, 2009.

Çakılcıoğlu, Mehmet. **Sürdürülebilir Kalkınma için; Sürdürülebilir Turizm**, 2002, <http://www.kentli.org/makale/kalkinma.htm>, (03.11.2012).

Davidson, Rob ve Robert Maitland. **Tourism Destinations**, Hodder & Stoughton Educational, London, 1997.

Decrop, Alain. **Vacation Decision Making**, CABI, Wallingford, 2006.

Demir, Cengiz. “Turizm ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Olumsuz Çevresel Etkileri: Türkiye’deki Milli Parklara Yönelik Bir Uygulama”, **Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Sayı:17, No:2, 2002, s.93.

Demir, Şirvan Şen ve Metin Kozak. **Tüketici Davranışları**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2012.

Demir, Tuncay. Turizm ve Çevre Etkileşimi, 21. Yüzyılda Sürdürülebilir Turizm Politikaları, I. Uluslararası Turizm Sempozyumu, (Derleyen Semra Atabay), **İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi, İstanbul**, 1999, s.122.

Demirkaya, Yüksel. **Çekmeköy'ün Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Kentsel Yaşam Kalitesi**, Çekmeköy Belediyesi Yayını, İstanbul, 2010.

Doğutürk, Gözde. “Mimari ve Yaşam Kalitesi Bağlamında Yavaş Şehir Hareketi ve Seferihisar Örneği”, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2010.

Dredge, Dianne. “Destination Place Planning and Desing”, **Annals of Tourism Research**, Vo:26, No:4, 1999, ss.772-791.

Ekşioğlu, Adem Yavuz. “Kentsel Yaşam Kalitesi ve İstanbul Örneği”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2011.

Engel, James F., Roger D. Blackwell ve Paul W. Miniard. **Consumer Behavior**, The Dryden Press, Forth Worth, 1995.

Ergüven, Mehmet Han. “Cittaslow-Yaşamaya Değer Şehirlerin Uluslararası Birliği: Vize Örneği”, **Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi**, Sayı:3, No:2, 2011, s.20.

Erten, Sertaç. “Citta Slow/Yavaş Şehir Seferihisar”, **Arredamento Mimarlık Dergisi**, Cilt: 9, 2009, s.106.

Faulkner, Bill, Gianna Moscardo ve Eric Laws. **Tourism in the 21st Century: Lessons from Experience**, Continuum, London, 2000.

Foodness, Dale ve Brian Murray. “A Model of Tourist Information Search Behavior”, **Journal of Travel Research**, Vol:37, No:1, 1999, ss.220-230.

Fullagar, Simone, Erica Wilson ve Kevin Markwell. "Starting Slow: Thinking through Slow Mobilities and Experiences", Edit: Simone Fullagar, Erica Wilson ve Kevin Markwell, **Slow Tourism: Experiences and Mobilities**, Channel View Publications, Bristol, 2012.

Fullagar, Simone, Kevin Markwell ve Erica Wilson. **Slow Tourism: Experiences and Mobilities**, Channel View Publications, Bristol, 2012.

Garrod, Brian, ve Alan Fyall. "Beyond the Rhetoric of Sustainable Tourism", **Tourism Management**, Vol:19, No:3, 1998, s.201.

Gartner, William, "Image Formation Process". **Journal of Travel and Tourism Marketing**, Vol:2, Sayı:2-3, 1993, ss.191-215.

Geray, Cevat. "Kentsel Yaşam Kalitesi ve Belediyeler" **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 421, 1998, s.327.

Gezici, Ferhan. "Components of Sustainability Two Cases From Turkey", **Annals of Tourism Research**, Vol:33, No:2, 2006, s.444.

Goodall, Brian ve Gregory Ashworth. **Marketing in the Tourism Industry**, Routledge, London, 1995.

Greg, Richards ve Derek Hall. **Tourism and Sustainable Community Development, The Community: A Sustainable Concept in Tourism Development**, London: Routledge, 2006.

Hall, C. Michael. **Tourism and Politics: Policy, Power and Place**, Wiley, Chichester, 1994.

Hana, Nesim ve Richard Wozniak. **Consumer Behavior: An Applied Approach**, Prentice Hall, New Jersey, 2001.

Hoyer, Wayne Denton ve Deborah J. Machnnis. **Consumer Behavior**, Houghton Mifflin Company, NY, USA, 2007.

Hunter, Colin. “Sustainable Tourism as an Adaptive Paradigm”, **Annals of Tourism Research**, 1997, Vol:24, No:4, 1997, s.850.

Hyde, Kenneth F. “Tourist Information Search”, Edit: Metin Kozak ve Alain Decrop, **Handbook of Tourist Behavior**, NY, USA, Routledge, 2009, ss.50-64.

Kabadayı, Harika. “Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyetinin Kentsel Tasarımdaki Etkisine Çok Boyutlu Yaklaşım”, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2006.

Kahraman, Nüzhet ve Oğuz Türkay. **Turizm ve Çevre**, İkinci Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2006.

Karadağ, Levent. “Turizmde Tüketicilerin Karar Verme Süreci: Türkiye’yi Ziyaret Eden Aile Grupları Üzerine Bir Araştırma”, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Muğla, 2008.

Kelly, Stephen J. ve diğerleri. “Stated Preferences of Tourists for Eco-Efficient Destination Planning Options”, **Tourism Management**, Vol:28, 2007, s.377.

Keskin, Enes Battal. “Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow): Seferihisar Örneği”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi), Kütahya, 2010.

Knox, Paul L. “Creating Ordinary Places: Slow Cities iz a Fast World”, **Journal of Urban Desing**, Vol:10, No:1, 2005, ss.1-11.

Koçak, Hüsamettin. “Kentsel Yaşam Kalitesinin Geliştirilmesi İçin Stratejik Çalışma Alanları-I”, **Belediye Vizyonu**, İstanbul, 2008, s.35.

Kotler, Philip. **Pazarlama Yönetimi**, Çev: Nejat Muallimoglu, Beta Basım Yayım, İstanbul, 2000.

Kozak, Metin ve Aslı Taşçı. “Intentions and Consequences of Tourist Complaints”, **Tourism Analysis**, Vol:11, No:4, 2006, ss.231-239.

Kozak, Metin. “Destination Benchmarking”, **Annals of Tourism Research**, Vol:29, No:2, 2002, ss.497-519.

Kozak, Nazmi. **Turizm Pazarlaması**. Detay Yayıncılık, Ankara, 2012.

Kuş, Elif. **Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri**, Anı Yayıncılık, Ankara, 2003.

Li, Robert ve James F. Petrick. “What Determines Tourist Loyalty: In Search of a Theoretical Explanation”, Edit: Metin Kozak ve Alain Decrop, **Handbook of Tourist Behavior**, NY, USA, Routledge, 2009, ss.159-172.

Liu, Zhenhua. “Sustainable Tourism Development: A Critique”, **Journal of Sustainable Tourism**, Vol:11, No:6, 2003, ss.459-473.

Loudon, David L. ve Albert J. Della Bitta. **Consumer Behavior**, McGraw Hill, New York, 1993.

Luo, Man, Ruomei Feng ve Liping Cai. “ Information Search Behavior and Tourist Characteristics: The Internet vis-à-vis other Information Sources”, **Journal of Travel and Tourism Marketing**, Vol:17, No:2/3, 2004, ss.15-25.

Marans, Robert. “Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi”, Çev: Handan Dülger Türkoğlu, **Mimarlık Dergisi**, Sayı. 335, Mayıs-Haziran 2007, s.28.

Mayer, Heike, ve Knox, Paul L. “Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World”, **Journal of Urban Affairs**, Vol:28, No:4, 2006, ss.321-334.

Mcintyre, George ve diğerkleri. "Principles for Sustainable Tourism", cited in: **Sustainable Tourism Development: Guide for Local Planners, World Tourism Organization**, Madrid, 1993, s.40.

Mercan, Şefik Okan. "Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Bölgesel Planlama ve Turistik Ürün Oluşumu: Altınoluk Örneği Üzerine Bir Araştırma", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2010.

Ndou, Valentina. Giuseppina Passiante and Roberto Carella, "Toward E-Business Models For Tourism Destination Management", **Journal of Travel And Tourism Research**, Vol:5, No:1/2, 2005, ss.1-9.

Olalı, Hasan ve Alp Timur. **Turizm Ekonomisi**, Ofis Ticaret Matbaacılık Şti., İzmir, 1988.

Öksüz, Ergün ve Simten Malhan. **Sağlığa Bağlı Yaşam Kalitesi: Kalitemetri**, Başkent Üniversitesi, Ankara, 2005.

Özdemir, Gökçe. "Destinasyon Yönetimi ve Pazarlama Temelleri İzmir için Bir Destinasyon Model Önerisi", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2007.

Özkan, Hakkı Can. "Bir Sürdürülebilir Kent Modeli: Yavaş Şehir Hareketi", Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2011.

Patton, Michael Quinn. **Qualitative Evaluation and Research Methods**, Nurbary Park, California, 1990.

Pearce, Philip L. **Tourist Behaviour and the Contemporary World**, Channel View Publications, Bristol, 2011.

Piga, Claudio A.G. "Territorial Planning and Tourism Development Plan", **Annals of Tourism Research**, Vol:30, No:4, 2003, s.886.

Pizam, Abraham ve Yoel Mansfield. **Consumer Behavior in Travel and Tourism**, The Haworth Hospitality Press, New York, USA, 1999

Presenza, Angelo, Lorn Sheehan ve J.R. Brent. Ritchie. "Towards A Model of The Roles and Activities of Destination Management Organizations", **World Tourism Organization. Survey Of Destination Management Organizations**, Spain: World Tourism Organization, 2004, ss.1-6.

Pyo, Sungsoo, Brian J. Mihalik ve Muzaffer Uysal. "Attraction Attributes and Motivations: A Canonical Correlation Analysis", **Annals of Tourism Research**, 16, 1989, ss.277-282.

Radstrom, Susan. "An Urban Identity Movement Rooted in the Sustainable of Place: A Case Study of Slowes Cities and Their Application in Rural Matinoba", **Master of City Planning, University of Manitoba, Department of City Planning**, 2005, s.90-113.

Rammel, Cristian, Jeroen C.J.M. Van Den Berg. "Evolutionary Policies for Sustainable Development: Adaptive Flexibility and Risk Minimising", **Ecological Economics**, Vol:47, 2003, s.121.

Ratcliffe, John ve Sheila Flanagan. "Enhancing The Vitality and Viability of Town and City Centres: The Concept of the Business Improvement District in the Context of Tourism Enterprise", **Property Management**, Vol:22, No:5, 2004, ss.377-395.

Robson, Colin. **Real World Research: A Resource for Social Scientists and Practitioner-Researchers**, Blackwell, Oxford, 1993.

Sapancalı, Faruk. **Toplumsal Açıdan Kentsel Yaşam Kalitesi**, Altın Nokta Basın Yayın, İzmir, 2009.

Sarkım, Mustafa. “Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Turistik Ürün Çeşitlendirme Politikaları ve Antalya Örneği”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2007.

Scharpf, Helmut. “Sürdürülebilirlik Açısından Bölgesel ve Yerel Yönetimlerin Turizm Politikasındaki Görevleri” 21. Yüzyılda Sürdürülebilir Turizm Politikaları (ss. 17-24), (Derleyen: Semra Atabay), **İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi**, 1999, s.18.

Schauman, Pat. **The Guide to Successful Destination Management**, John Wiley, New Jersey, 2005.

Schiffman, Leon G. ve Leslie L. Kanuk. **Consumer Behavior**, Prentice Hall, New Jersey, 1999.

Schively, Carissa. “Sustainable Development as a Policy Guide: An Application to Affordable Housing in Island Communities’ Environment”, **Development and Sustainability**, Vol:10, No:6, 2008, s.771.

Seferihisar Belediyesi, Sakin Şehir Seferihisar Rehberi.

Singh, Sagar. “Slow Travel and Indian Culture: Philosophical and Practical Aspects”, Edit: Simone Fullagar, Kevin Markwell ve Erica Wison, **Slow Tourism: Experiences and Mobilities**, Bristol, Channel View Publications, 2012, s.224.

Swarbrooke, John ve Susan Horner. **Consumer Behaviour in Tourism**, Heinemann, Oxford, 2001.

Tağmat, Tuğçe Selin. “Mimarlık ve Yaşam Kalitesi: Avrupa’da Kentsel Yaşam Kalitesi Yaklaşımları”, **Mimarlık Dergisi**, Sayı.335, Mayıs-Haziran 2007, s.47.

Timur, Alp. “Türk Turizminin Genel Değerlendirmesi”, **I. Turizm Sempozyumu**, İzmir, 17-18 Kasım 1994, s.8.

Tosun, Cevat ve Carson L. Jenkins. “Regional Planning Approaches to Tourism Development: In Case of Turkey”, **Tourism Management**, 1996, ss.519-531.

Tuna, Muammer. “Social and Environmental Impacts of Tourism Development in Turkey”, Edit: Metin Kozak ve Nazmi Kozak, **Sustainability of Tourism: Cultural and Environmental Perspectives**, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne, 2011, ss. 4-5.

Tuna, Muammer. **Turizm,Çevre ve Toplum**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2007.

Ulusoy, Ahmet ve Tarık Vural. “Kentleşmenin Sosyo-Ekonomik Etkileri”, **Belediye Dergisi**, Vol:7, No:12, 2001, s.9.

Ural, Ayhan ve İbrahim Kılıç. **Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2006.

Uslu, Aysel. “Sürdürülebilir Yeşil Kent Fikirleri, Örnekleri ve Türkiye İçin Dersler”, XXI. Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi Bildiriler Kitabı, **TMMOB Mimarlar Odası Yayını**, Bursa, 2009, s.49.

Üçer, Aslı Gürel. Kentsel Yaşam Kalitesinin Belediye Hizmetleri Kapsamında Belirlenmesine ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: Orta Ölçekli Kent Örnekleri, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 2009.

Warnaby, Gary. “Marketing UK Cities as Shopping Destinations: Problems and Prospects”, **Journal of Retailing and Consumer Services**, Vol:5, No:1, 1998, ss.55-58.

Yavuz, Ercan ve Yahya Önder Yığındere. “Sürdürülebilir Kalkınmanın Turizme Etkisi”, **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı:3, No:4, 2000, ss.322-334.

Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008.

Yıldız, Hülya Turgut. “Kentsel Yaşam Kalitesi: Kuram, Politika ve Uygulamalar”, **Mimarlık Dergisi**, Sayı:335, Mayıs-Haziran 2007, s.27.

Yıldız, Zafer ve Gökhan Kalağan. “Alternatif Turizm Kavramı ve Çevresel Etkileri”, **Yerel Siyaset Aylık Bilimsel Siyasi Dergi**, Sayı:35, 2008,s.43.

Yur, Tuğçe. “Deniz Ticaretinde Boş Konteynerin Yeniden Konumlanması ve Türkiye’ye Etkileri”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2011.

Yüksel, Atilla ve Füsün Yüksel. **Turizmde Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004.

Zorba, Erdal. “Yaşam Kalitesi ve Fiziksel Aktivite”, **10. International Sports Sciences Congress**, 23-24 Ekim, 2010, s.82.

İnternet Kaynakçası

Sustainable Development of Tourism,<http://sdt.unwto.org/en>

(Erişim Tarihi: 12.05.2012).

Slow Food Foundation of Biodiversity,http://slowfoodfoundation.com/pagine/eng/pagina.lasso?-id_pg=28

(Erişim Tarihi: 28.04.2012).

Cittaslow International,<http://www.cittaslow.net/download/>.

(Erişim Tarihi: 05.04.2012).

Cittaslow International,<http://www.cittaslow.org/>

(Erişim Tarihi: 15.11.2012).

Cittaslow Seferihisar,http://www.cittaslowseferihisar.org/index.php?option=com_content&view=article&id=64&Itemid=63

(Erişim Tarihi: 12.04.2012).

Cittaslow Seferihisar, http://www.cittaslowseferihisar.org/index.php?option=com_content&view=article&id=54&Itemid=64

(Erişim Tarihi: 08.04.2012).

Cittaslow Türkiye,http://www.cittaslowturkiye.org/index.php?option=com_content&view=article&id=83&Itemid=477

(Erişim Tarihi: 15.11.2012).

Kentsel Araştırma Gönüllüleri, <http://www.kentli.org/makale/kalkınma.htm>

(Erişim Tarihi: 03.11.2012).

EKLER

EK 1.

MÜLAKAT SORULARI
YEREL HALK İÇİN SORU LİSTESİ

1. Seferihisar'ın yavaş şehir olduğu hakkında bilginiz var mı?
2. Yavaş şehir kavramının anlamını biliyor musunuz?
3. Yavaş şehir kabulünden sonra Seferihisar'da ne gibi değişiklik gözlemlediniz?
4. Yavaş şehir olma unvanının, size ne gibi fayda sağladığını düşünüyorsunuz?
5. Yavaş şehir olma unvanının sizin için ne gibi olumsuzluklar getirdiğini düşünüyorsunuz?
6. Yavaş şehir hakkında ilçe halkının düşünceleri nelerdir?
7. Yavaş şehir unvanı, ilçede turizmin gelişmesinde nasıl bir etkide bulunabilir?
8. Mesleğiniz?
9. Yaşınız?
10. Kaç yıldır Seferihisar'da oturuyorsunuz?

ZİYARETÇİLER İÇİN SORU LİSTESİ

1. Seferihisar'ın yavaş şehir olduğu hakkında bilginiz var mı?
2. Yavaş şehir kavramının anlamını biliyor musunuz?
3. Yavaş şehir unvanı, buraya gelmenizde ne kadar etkili olduğunu düşünüyorsunuz?
4. Daha önce geldi iseniz, yavaş şehir kabulünden sonra Seferihisar'da ne gibi değişiklik gözlemlediniz?
5. Yavaş şehir hakkında ilçe halkının düşüncesi hakkında bilginiz var mı?
6. Yavaş şehir unvanı, ilçede turizmin gelişmesinde nasıl bir etkide bulunabilir?
7. Mesleğiniz?
8. Yaşınız?
9. Seferihisar'a kaçınıcı gelişiniz?
10. Hangi amaçla geliyorsunuz? (deniz, doğa, ikinci konut vs)

ÖZEL SEKTÖR YÖNETİCİ-İŞLETMECİ SORU LİSTESİ

1. Seferihisar'ın yavaş şehir olduğu hakkında bilginiz var mı?
2. Yavaş şehir kavramının anlamını biliyor musunuz?
3. Yavaş şehir unvanı, insanların tatil amaçlı buraya gelmelerinde ne kadar etkili olduğunu düşünüyorsunuz?
4. Yavaş şehir hakkında ilçe halkının düşüncesi hakkında bilginiz var mı?
5. Yavaş şehir unvanı, ilçede turizmin gelişmesinde nasıl bir etkide bulunabilir?
6. Yavaş şehir unvanının ilçeye ne gibi katkılar sağladığını düşünüyorsunuz?
7. Mesleğiniz?
8. Yaşınız?
9. Kaç yıldır Seferihisar'da çalışıyorsunuz?

BELEDİYE BAŞKANI İÇİN SORU LİSTESİ

1. Yavaş şehir unvanına başvuru düşüncesi nasıl gelişti?
2. Yavaş şehir olma süreci hakkında bilgi verir misiniz?
3. Yavaş şehir olunması, ilçedeki yaşam kalitesini nasıl etkilemiştir?
4. Yavaş şehir olgusu, insanların tatil amaçlı buraya gelmelerinde ne kadar etkili olduğunu düşünüyorsunuz?
5. Yavaş şehir olgusu, ilçede turizmin gelişmesinde nasıl bir etkide bulunabilir?
6. Yavaş şehir unvanının ilçeye ne gibi katkılar sağladığını düşünüyorsunuz?
7. Yavaş şehir fikrini ilçe halkı nasıl karşıladı?
8. Yavaş şehir unvanının sürekliliği konusundaki düşünceniz nedir? (şehrin gelişmesi, yeni yatırımlar, yönetim değişikliği vs)

EK 2.

MÜLAKAT NOTLARI

TURİSTLERLE YAPILAN MÜLAKAT NOTLARI

TURİST 1: 17.08.2012 21.00

1. Evet

2. Buraya İstanbul'dan geldik ve bu kavramın anlamının ne olduğunu bilmiyorduk bunu belediyenin bir sloganı sanmıştık. Salyangoz amblemini geldikten bir hafta sonra fark ettik. Daha sonra bunun sakinlik, durgunluk çağrıştırdığını fark ettik.

3. Buraya gelmemizde hiç etkisi olmadı çünkü gelmeden önce bunu yavaş şehrin ne olduğunu bilmiyorduk. Bundan sonra ikinci bir yavaş şehir gördüğümüzde tercih etmemizde etkisi olacak ve Seferihisar ile kıyaslayacağız.

4. Buraya ilk gelişimiz. Kısa süre için gelmiştik fakat 60 gündür buradayız.

5. Halk yavaş şehir unvanına sahip olmaktan memnun görünüyor. Bu durumu bir övünme konusu haline getirmemişler. İlçe halkının yavaş şehir konusunda çok bilgi sahibi olduğunu sanmıyorum. Şu an oturduğumuz yerde müzik çalmıyor bu durum bile bizim için bir artı.

6. İzmir dışında yavaş şehir çok bilinen bir kavram değil çok duyurulmadığı için ilçede turizmin gelişmesinde çok katkısının olacağını sanmıyorum. Dışarıdan gelen yatırımcılar bu konuda ilçeyi geliştirebilirler. Seferihisar ve Sığacık bu unvana çok uygun bir yer. Burada zaman yavaş akıyor. Plajlar daha sakin su sporları ve jet ski gibi aktiviteler yok. Bu unvanla birlikte buranın sakinliğinin korunacağına inanıyorum. Kaldığımız otelde müzik gürültüsü yol, büyük bahçesi ve çimen kokusu var burada yavaş şehri yaşıyoruz. Burada bir lunapark kurulmuş yavaş şehir için bu çok yanlış bir uygulama. İşletmeler daha geniş yeşil alanlar ve yavaş şehir unvanına uygun uygulamalar için yerel yönetim tarafından daha çok desteklenmeli ve teşvik edilmeli, işletmelere bazı ayrıcalıklar tanınabilir.

7. Halkla ilişkiler

8. 39

9. İlk gelişimiz.

10. İzmir'e iş için gelip tavsiye üzerine Seferihisar'a geldik. Buradaki sakin yaşam bizi cezbettiler. İki aydır buradayız daha önce Çeşme'yi hiç görmediğimiz halde başka yerlere gitme ihtiyacı hissetmedik.

TURİST 2:17.08.2012 21.45

1. Evet

2. Kontrolün sizde olduğu şehir.

3. Buraya gelmemde yavaş şehir unvanı etkili olmadı. Buraya arkadaşlarım için geliyorum.

4. Yavaş şehir olmadan önceki, halini bilmiyorum iki yaz sezonu geldim.

5. Yavaş şehir konusunda ilçe halkının çok bilinçli olduğunu sanmıyorum. Genel olarak ilçe halkı yavaş şehir olmaktan memnun görünüyor. İlçe halkı kış aylarında buranın çok sakin olmasından şikayetçi.

6. Yavaş şehir unvanı olmaksızın Seferihisar'ın yavaş tanımı içerisinde olan özellikleri taşımasından dolayı turistler burada tatil yapmayı tercih ediyor ve bu nedenle turizm gelişiyor. Turizmin gelişmesinin ilçe açısından olumsuz yönleri de var bu nedenle çok turist gelmesi tercih edilmemelidir. Şehir turistlere göre şekillenmemeli doğal yapısını kaybetmemelidir. Bir turist şehri haline dönüşmemelidir. Turistler 11 ay yaşadığı yaşamı gittiği yerlere götürüyorlar ve gittikleri yerin doğal yapısını bozuyorlar. Seferihisar'da turizmin gelişmesinde turist belirleyici olmamalıdır. Örn: Turistleri sivriline sokuyor ve sivriline bölgeden temizlenmesini istiyor. Sivriline bölgeden temizlenmesi diğer canlıları etkiliyor.

7. Öğretim üyesi

8. 41

9. İkinci gelişim.

10. Arkadaş ziyareti.

TURİST 3:18.08.2012 19.30

1. Evet

2. Slow city, yaşamın hızlı olmadığı şehir.

3. Etkili olmadı daha önceden de buraya geliyordum.

4. Yavaş şehir unvanı ile birlikte yapılaşma, işletme sayısı ve turist sayısı artmaya başladı.

5. İlçe halkı yavaş şehir unvanı ile birlikte gelir düzeyinin artması yönünde bir beklenti içerisinde. Buraya gelen turist sayısındaki artıştan ve gelişmeden memnunar.

6. Yavaş şehir unvanı ile birlikte yanlış yapılaşma başladı ve bu yavaş şehir özelliklerini geride bıraktı. Gürültü kalabalık ve hareketlilik arttı yavaş şehir gölgede kaldı.

7. Metal imalatçısı

8. 56

9. 17 yıldır sürekli geliyorum

10. Denizi, doğası ve iş için geliyorum.

TURİST 4:18.08.2012 20.45

1. Evet

2. Doğal tüm niteliklerin korunduğu (gelenekler, yemekler, davranışlar) kent kültürünü yaşatmak. Tembellik ve yavaşlık anlamına gelmiyor.

3. Buraya gelmemde yavaş şehir unvanı etkili olmadı buraya daha önceden de geliyordum eski halini de biliyorum. Eski hali daha da doğaldı, bozulmamış doğası

için buraya geliyorum. Yavaş şehir ve marina ile birlikte buranın özellikleri değişti. Marina doğa ile daha uyumlu yapılabilirdi. (Avusturalya’da olduğu gibi)

4. Yavaş şehir olmadan önce burası daha yavaş bir yerdi, halkta her şeyi paraya dönüştürme hırısı yoktu. Fakat burası yavaş şehir olmasa daha kötü olacaktı. Yavaş şehir ile birlikte dışarıdan daha çok insan gelmeye başladı ve bu dışa açılma buradaki yozlaşmayı durdurdu.

5. Bu konuda halk bilinçsiz kendini ve bugününü düşünüyor, gelecek nesillere ne bırakacakları, çevrenin ve doğanın bozulmaması, korunması gerektiğinin farkında değiller. İleriyi görmek konusunda vizyon sahibi değiller. Bu eğitimsizlikten kaynaklanıyor.

6. Reklam reklamdır. İnsanlar yavaş şehir olduğunu duyup merak ediyorlar ve görmeye geliyorlar. Yavaş şehir olduktan sonra İtalya’dan birçok turist buraya gelmeye başladı. Yavaş şehir unvanı bir tanıtım oldu. Türkiye tarihi ve doğasıyla çok büyük bir değerdir ne yapılacaksa bu değerler korunarak yapılmalıdır. Doğa ile uyumlu bir gelişme ve yapılaşma olmalı.

7. Denizci

8. 46

9. 1975 yılından beri buraya geliyorum

10. Doğa ve deniz için geliyorum. Birçok sahil kasabasına göre en az tahrip olmuş, denizi ve kıyıları temiz bir yer, hala Kuzey Ege atmosferine sahip olduğu için buraya geliyorum.

TURİST 5:19.08.2012 17.20

1. Evet

2. Globalleşmenin getirdiği hızlı yaşamın yerine doğal, sakin, huzurlu, çevreyi koruyan bir anlayış.

3. Buraya daha önceden de geliyorduk yavaş şehir olması burayı tercih etmemizde etkili olmadı.

4. Çok büyük değişiklikler olmadı, çevre düzenlemeleri ve belediyenin hizmetleri ile şehir gelişti. Canlılık ve hareket biraz arttı.

5. Bilemiyorum, herhalde mutludurlar. Bu konuda çok bilgili olduklarını sanmıyorum. Bu konuda daha bilinçli olanlar bu durumdan daha memnunar.

6. Turizm gelişirse burayı olumsuz etkiler. Emekli ve ekonomik düzeyi yüksek turist çekilirse daha iyi olur. Aksi takdirde Çeşme gibi kalabalıklaşır.

7. Diyetisyen

8. 64

9. 12 yıldır geliyoruz

10. Buranın sakinliğini, doğasını ve denizini seviyoruz. Su serin. Çalışma hayatı bittikten sonra burayı tercih ettik burada iyi vakit geçiriyoruz.

TURİST 6: 19.08.2012 17.50

1. Evet

2. Sakin, sesiz şehir.

3. Yavaş şehir olması buraya gelmemizde etkili olmadı. Daha önce geldik denizini ve doğasını beğendik. Bazen günübürlük geliyoruz.

4. İlk anda çok bir değişiklik fark etmedik tesisler daha bakımlı hale gelmiş. Önceden Sığacık el değmemiş bir balıkçı kasabası görünümündeydi marinanın yapılmasıyla Sığacık katledilmiş, dokusu bozulmuş.

5. Bilgimiz yok halkla iletişimimiz olmadı.

6. Yavaş şehir gereklerine uygun bilinçli gelişirse iyi olur. Çok fazla gelişmemeli bir Çeşme, Bodrum gibi olmamalı.

7. Emekli bankacı

8. 63

9. 2 defa konaklamalı, günübirlik çok

10. Daha çok ailelerin gelmesi, gelen turist profili, deniz ve suyun soğuk olması.

TURİST 7:19.08.2012 19.00

1. Evet

2.  zelli ini yitirmemi  doğal yapılaşma

3. Yavaş  ehir unvanının etkisi olmadı daha önce de geliyorduk

4. Seferihisar'ın geleneksel yapıları restore edilmiş. Şehir düzenlemesine  zen gösterilmeye ba lanmı . Yat limanı yavaş  ehre uygun bir yapı değil, eski hali daha güzel ve do aldı, özelliğini kaybetti.

5. Halk yavaş  ehir olduktan sonra buraya gelip arazi satın alan, rant peşinde ko an kimselerden  ikayet i. Böyle devam ederse yavaş  ehir özelliğini kaybedecek.

6. Yavaş  ehir özelliğini kaybetmezse insanlar merak ettiği için burayı görmeye gelecektir.  zelli ini kaybeder korunamazsa bir defa gelen tekrar gelmez, sürdürülebilirlik sağlanmalı.

7. Mali m  avir

8. 37

9. 15 yıldır ortalama yılda 2 defa geliyoruz

10. Doğa, deniz, halkın sıcaklığı. Yavaş  ehir olduğu için fiyatlar yükselirse burasını tercih etmeyiz.

TURİST 8:19.08.2012 19.25

1. Evet
2. Şehirden, gürültü ve kalabalıktan kaçış.
3. Sakin ve sessiz bir yer olduğu için yavaş şehir olmadan öncede geliyorduk.
4. Yavaş şehir olduktan sonra daha gelişti ve güzelleşti önceleri bir köy havasındaydı. Çevre düzenlemeleri yapılmış. Özellikle Sığacık çok güzel olmuş ve gelişmiş.
5. Memnun görünüyorlar.
6. Seferihisar'ın daha çok tanıtılması gerekir. Daha fazla reklam yapılmalı, turizm gelişir. Festivaller bölgenin tanınmasını olumlu etkiliyor.
7. İşçi
8. 38
9. 4 yıldır tatil amaçlı, 20 yıldır geldiğimiz bir yer
10. Sakinlik ve deniz. Daha ekonomik bir tatil yapıyoruz burada.

TURİST 9:19.08.2012 19.50

1. Evet
2. Doğayı ve kültürel yapıyı bozmadan şehrin bunlarla uyumlu gelişmesi.
3. Yavaş şehir olmadan önce de geliyordum. Sakin bir yer olması buraya gelmemde çok etkili.
4. İnşaat yoğunluğu azaldı, yeşil alanlar korunmaya başlandı. Yat limanının kurulması, büyük otel inşaatları ve balık çiftlikleri doğayı olumsuz etkiledi.

5. genel olarak halk yavaş şehir olmayı olumlu görüyor. Doğayı korumaya yönelik bir çaba içindeler. Sığacık esnafı bu konuda daha bilinçli. Turist sayısının artması, ürettikleri malları satabilmeleri halk için olumlu bir etki.

6. Doğa korunursa turizmin gelişmesini olumlu etkiler.

7. Mali müşavir

8. 47

9. 20 yıldır sürekli geliyorum

10. Doğallık, sakinlik, rahatlık ve halkın yaklaşımı.

TURİST 10:19.08.2012 20.20

1. Evet

2. Yavaş yaşam, yavaş yemek, yavaş çalışma.

3. Yavaş şehir olmadan önce de geliyordum.

4. Yavaş şehir olmadan önce aşırı sakinlik vardı. Yavaş şehir basın aracılığı ile tanıtılınca şehir içinde 30 km hızla giden arabalar 120 km hızla gitmeye başladı. Yapılaşma arttı ve yavaş şehir özelliğini kaybetmeye başladı. Eski geleneksel binalar yıkılıp yenileri yapılmaya başlandı. Sit alanlarına imar izni verildi. Ekmeksiz plajı kapandı. Otopark sorunu oluştu.

5. İlçe halkı bu konuda bilgisiz. Seferihisar'ın yavaş şehir olduğunu herkes biliyor fakat yüzeysel olarak. Burada yavaş şehir altyapısı yok.

6. ekonomik anlamda olumlu etkisi olur, turizm gelişir. Bunun sonucunda yavaş şehir özelliğini kaybeder. Halk kendi kültürünü ve temel özelliklerini koruyamazsa yavaş şehir özelliğini de kaybeder.

7. Emekli iş adamı

8. 56

9. 12 yıldır sürekli

10. Doğal yapısı, denizi, suyun sıcaklığı, havası ve rüzgarı.

TURİST 11:19.08.2012 20.50

1. Evet

2. Sakin, sessiz, huzurlu bir şehir.

3. Yavaş şehir olmasının etkisi oldu, sessiz, sakin ve doğal olduğu için tercih ettik.

4. İlk defa geçen yıl Özdere'ye geldik oradan buraya daha öncesini bilmiyoruz.

5. Bilgim yok. Örf ve adetlere bağlı, tutucu bir şehir.

6. Yavaş şehir olması burada turizmin gelişmesini etkiler. Doğal ve sakin yerlere insanların özlemi var.

7. Yeminli mali müşavir

8. 66

9. İkinci gelişimiz

10. Denizi temiz, doğası güzel, değişik yerler görme isteği.

Turist 12:19.08.2012 21.15

1. Evet

2. Doğal zenginlik, sakinlik

3. Yavaş şehir olması burayı tercih etmemizde etkili oldu. Anne ve babamla geldim burası onlar için uygun bir yer.

4. iki yıldır geliyorum bu yıl daha çok aktiviteler oldu ve daha eğlenceliydi. Müşteri sayısında bir artış var.

5. Ticaret yapanlar buranın hareketlenmesinden memnun, bir kısımda doğanın ve sakinliğin bozulmamasını istiyor ve bozulacağından endişeli.

6. Yavaş şehir olması turizmin gelişmesini etkiler, insanların ilgisini çekiyor. Doğal güzellikleri olan bir yer hizmet kalitesi artarsa daha çok turist çeker.

7. Makine mühendisi

8. 42

9. 2 yılda 8-10 defa geldim

10. Buradaki tesis, maliyet ve sakinlik için geldik.

TURİST 13:19.08.2012 21.40

1. Evet

2. Yavaş şehir; yoğun şehir hayatından uzaklaşıp kafanı dinleyebileceğin, emekli ve belirli bir gelir düzeyine sahip insanların yaşayabileceği şehirdir. Her şey dahil sisteme karşı bir işleyiş.

3. Burayı tercih etmemizde etkili oldu.

4. Seferihisar eskiden daha sakin bir yerdi. Sığacıkta oturacak yer bulamıyoruz, arabalar için park yeri bulamıyoruz. Çevre düzenlemesi yeterli değil. Burayı daha çok orta yaş ve orta yaş üzeri tercih ediyor.

5. Halkın bu konuda bilgi sahibi olduğunu sanmıyorum.

6. Bu tip yerler keşfedilince gözde turizm merkezleri haline geliyor. Burası ileride daha da çok tanınacak ve yavaş şehir olma özelliğini kaybedecek. Büyük oteller yapılmaya başlandı.

7. Emekli bankacı (Şu anda acenta sahibi)

8. 59

9. 10

10. İş için ve sakin olduğu için tercih ediyorum.

TURİST 14:19.08.2012 22.00

1. Evet

2. Sessiz ve dingin bir şehir.

3. Evet etkili oldu. Benim beklentilerime uygun bir şehir.

4. Daha önceden gelmedim.

5. bu konuda bir bilgim yok.

6. Gürültü ve karmaşadan kaçan insanlar burayı tercih ediyor. Burada turizm gelişir fakat buraya daha çok insan gelirse yavaş şehir özelliğini kaybeder. Yavaş şehir çok tanıtılmamalı, çok reklamı yapılmamalı böyle bir yer tercih eden insanlar araştırıp burayı bulmalı. Bir büyük şehre yakın ve bu kadar doğal, sessiz bir yer bu nedenle burayı korumak çok zor. Burası daha çok duyuldukça ve tanındıkça hem tatilcileri hem de yatırımcıları çekecek. Doğası ve denizi çok güzel ve temiz. Buranın korunması için neler yapılabileceği düşünülüp planlanmalı. İstanbul Ağva gibi bir yer olmamalı. Ağva daha önceleri çok doğal ve sakin bir yerd, birkaç gazetede Ağva hakkında yazılar çıktı ve böylece tanındı. Şu anda Ağva tüm özelliğini kaybetti bu nedenle artık oraya gitmiyoruz.

7. Turizmci (Acenta sahibi)

8. 54

9. İkinci (geçen yıl ilk gelişimdi)

10. Sakinliği, ulaşım kolaylığı ve denizin güzelliği.

TURİST 15:20.08.2012 10.10

1. Evet
2. Sakin, kalabalıktan uzak, keşfedilmemiş şehir.
3. Evet sakin şehir olması buraya gelmemizde çok etkili oldu ileride buraya yerleşmeyi düşünüyoruz.
4. Daha önce gelmedik.
5. Bu konuda bir bilgimiz yok.
6. Bizim gibi sakinliği seven insanları çeken bir yer. Zaman içerisinde buraya olan ilgi artacaktır, belli bir yaş üzerindeki insanları burada tatil yapmayı tercih edecektir. Burası hiçbir zaman bir Çeşme gibi olmayacaktır bu yüzden burayı tercih ediyoruz.
7. Bankacı
8. 42
9. İkinci gelişimiz.
10. Suyun serinliği, sakinlik ve gelen turist profili ayrıca işletmede çalışanların samimiyetinden dolayı burayı tercih ediyoruz.

TURİST 16:20.08.2012 10.25

1. Evet
2. Burayı tercih etmemizin nedeni sakin oluşu
3. Çocuklar daha önce gelip beğenmişler o nedenle tercih ettih yavaş şehir unvanına sahip olduğunu düşünmedik.
4. Daha önce gelmedik.
5. Bu konuda bilgim yok.

6. Şu anda sakin bir yer tanındıkça cazibesi artacaktır.

7. Memur

8. 60

9. İlk gelişimiz

10. Sakinliği, denizin temizliği, yeni gelişen bir yer olmasından dolayı daha ekonomik.

TURİST 17:20.08.2012 10.40

1. Evet

2. Sakin ve doğal bir ortamın korunarak turizmin geliştirildiği şehir.

3. Yavaş şehir unvanına sahip olması buraya gelmemde birinci derecede etkili oldu. Merak ettim ve görmek istedim.

4. İlk gelişim.

5. Bu konuda bir bilgim yok.

6. Burada yavaş şehir kriterlerinin korunması gerekiyor. Özelliklerini ve unvanını koruyarak turizmin gelişmesi gerekir. Bu konuda halk eğitilmeli ve bilinçlendirilmeli. Sakinlik ve doğallık korunmalı. Burası birbirine benzer turizm merkezlerinden farklı bir yer olmalı. Örneğin oturduğumuz masa ve sandalyeler plastik doğaya uyumlu değil ahşap olmalı. Daha çok orta yaş ve üzerinin tercih edeceği bir turizm merkezi olacaktır.

7. Emekli öğretim görevlisi

8. 68

9. İlk gelişim.

10. Yavaş şehir olması en önemli neden ve temiz denizinin oluşu.

TURİST 18:20.08.2012 11.25

1. Evet
2. İmar alanlarının daraltıldığı, ses desibeli düşük, gürültüsüz, durağan, sakin ve salyangoz sembollü şehir.
3. Yavaş şehir unvanına sahip olmasının etkisi olmadı. Burayı İzmir'e yakın olduğu için tercih ettik.
4. İlk gelişimiz.
5. Yavaş şehir olmasından dolayı bunu takip eden turistler burayı tercih edebilir. Bu durum halkın gelirini arttırabilir. Mavi bayrak almasında yavaş şehir olmasının etkisi olabilir. Halk memnundur diye düşünüyorum. Yavaş şehir unvanı ile Seferihisar'ın pazarlanmasını sağlıyor.
6. Yavaş şehir unvanı ile birlikte düzenli yapılaşma gerçekleşirse turizm planlı gelişir. Büyük oteller yapılırsa yavaş şehir özelliğini kaybeder. Nüfus artmamalı, kaliteli ve az sayıda, daha çok para harcayan, sakinliği tercih eden turistler buraya gelmeli.
7. Gümrük müşaviri
8. 34
9. İlk gelişimiz.
10. İzmir'e yakın olması.

TURİST 19:20.08.2012 11.30

1. Evet
2. Uluslararası bir unvan, sakin, sesiz, gürültü kirliliği olmayan, motorlu taşıtların az olduğu şehir.

3. Yavaş şehir olması buraya gelmemde etkili olmadı.
4. Çok büyük değişiklikler görmedim.
5. Halk bu konuda çok fazla bir şey bilmiyor ne olduğunun farkında değiller.
6. Turizmin gelişmesini olumlu etkiler. Yavaş şehir daha çok tanıtılmalı. Marınanın yapılması burayı geliştirdi.
7. Reklamcı
8. 42
9. 20 yıldır geliyoruz.
10. İzmir'e çok yakın, denizi temiz, gürültü yok.

TURİST 20: 20.08.2012 11.45

1. Evet
2. Seferihisar 2009 yılında yavaş şehir unvanını aldı. Sakin, trafiğin az olduğu, gürültü olmayan, stresten arınmış şehir.
3. Seferihisar'ı tercih etmemizdeki ilk faktör yavaş şehir olması.
4. İkinci gelişimiz fakat daha önce tatil için gelmedik, tatil için ilk gelişimiz.
5. Halk yavaş şehir unvanına sahip olmaktan memnun görünüyor. Turistlere karşı halkın yaklaşımı çok sıcak, bize turist gibi değil burada yaşayan halktan biri gibi davranıyorlar.
6. Burada çok büyük gelişmeler olacağını sanmıyorum ve olmamasını tercih ederim. Bu doğallık ve sakinlik korunur.
7. Bankacı
8. 38
9. İkinci

10. Yavaş şehir olması, işletmeyi beğeniyoruz, denizi ve havası güzel, sakin ve daha salaş bir ortam, lüks otellerden bıktık.

TURİST 21:20.08.2012 12.00

1. Evet
2. Sakin ve huzurlu bir şehir. Seferihisar 2009 yılında yavaş şehir oldu.
3. Arkadaşlarım burayı tercih ettiği için geldim yavaş şehir olmasının etkisi olmadı.
4. Yavaş şehir olmadan önce gelmedim.
5. Bu konuda bir fikrim yok.
6. İşletmecilerin önceliği para kazanmak değil de buranın doğallığını korumak olursa yavaş şehir özellikleri korunarak turizm gelişir. Aksi takdirde bu özelliğini kaybeder ve sıradan turizm merkezlerinden biri haline dönüşür. Tatilcilerin de bu konuda bilgisi olduğunu sanmıyorum burası ucuz olduğu için daha çok turist gelmeye başlarsa özelliğini kaybeder.
7. Sanatçı
8. 38
9. İkinci gelişim.
10. Arkadaş grubumun burayı tercih etmesi.

TURİST 22:20.08.2012 12.30

1. Evet
2. Sakin, korna sesinin olmadığı, gürültülü müziklerin çalmadığı, stres ve telaştan uzak şehir.

3. Geçen yıl ilk defa yavaş şehir olduğu için burayı görmeye geldik. Bu yıl tatil için burayı tercih etmemizde yavaş şehir olmasının etkisi oldu.

4. Daha öncesini bilmiyorum.

5. Bilgim yok.

6. Yerel yönetim ve işletmeler yanlış hareket ederlerse, sadece ucuz olduğu için tercih edilen bir turizm bölgesi olursa buraya bilinçsiz turist gelmeye başlar ve kalite düşer. Olumsuz bir gelişme olur. İzmir ve Seferihisar Belediyesi burayı korumalı, halkı ve işletmeciyi doğru yönlendirmeli, bazı sınırlamalar getirilmeli. Örneğin; müzik sesi daha az olmalı, denizde jet ski yerine kano kullanımına izin verilmeli. Burada bu huzuru tekrar geldiğimizde bulamazsak bir daha burayı tercih etmeyiz. Burada çayımız 15 dk sonra gelse bile önemsemiyoruz, tepki vermiyoruz. Çünkü burada huzurluyuz.

7. Ticaret yapıyorum.

8. 42

9. Dördüncü gelişim.

10. Yavaş şehir olması, sakinliği, işletmenin özelliği ve konumu.

TURİST 23:20.08.2012 13.00

1. Evet

2. Teknolojiden uzak, unutulmuş değerlerin farkına vararak, koşturmadan uzak bir yaşam.

3. İlk gelişimimizde tesadüfen Seferihisar'ın yavaş şehir olduğunu öğrendik. İkinci gelişimimizde yavaş şehir olması etkili oldu.

4. Bu konuda bilgim yok.

5. Yavaş şehirde yaşamaktan halk ve esnaf memnun görünüyor. Özellikle gençler buranın ilgi çekmesinden memnun, orta yaş üzeri buranın özelliğinin bozulmasından endişeli görünüyor.

6. İleride turizm gelişir, rant artar ve suiistimaller edilir. Çünkü insanlar çok bilinçsiz ve sadece ekonomik dönüşüme önem veriyorlar.

7. Serbest meslek.

8. 44

9. Dördüncü gelişim.

10. İzmir'e yakın oluşu, rahat ve ekonomik bir yer, esnaf çok sıcakkanlı.

TURİST 24:20.08.2012 14.35

1. Evet

2. Trafiğin az olduğu, insanların koşturma içinde olmadığı, yürüyerek ulaşımın kolay olduğu, doğası korunmuş şehir.

3. Buraya tesadüfen geldik, yavaş şehir olması etkili olmadı.

4. İlk gelişim.

5. Bilgim yok.

6. Tanındıkça olumsuz etkilenir, önce bir akına uğrar ve betonlaşma artar on yıl içinde özelliğini kaybeder, bozulur. Bu tip örnekler çok ülkemizde eskiden sadece botla gidilen yolu olmayan koylar vardı buralara yol yapıldı be bu koylar bitti.

7. Emekli

8. 57

9. İlk gelişim.

10. Deniz ve tesisin konumu için burada kalıyoruz.

YEREL HALK İLE YAPILAN MÜLAKAT NOTLARI

YEREL HALK 1: 17.08.2012 23.20

1. Evet
2. Kısmen biliyorum. Yavaş, sakin ve İtalya. Belediye başkanının öncülüğünde alınmış bir unvan. Gürültü kirliliği ve egzoz kokusu az. Bisikletler düşük vitesle kullanılıyor.
3. Bu unvanın alınmasıyla birlikte yavaş şehir olan Seferihisar özelliğini kaybetmeye başladı, inşaatlarda artış oldu. Buranın tüm özelliğini ve dokusunu yok edecek inşaatlar yapılmaya başladı. Şehir yavaş şehir unvanı ile birlikte pazarlanmaya başladı.
4. Hiçbir faydası yok faydadan çok zararı oldu, konserler ve gürültü arttı.
5. Yavaş şehir unvanı yavaş şehre ait olmayan her şeyi beraberinde getirdi. Seferihisar'ı yavaş şehir yapıp gerçekte yavaş olan şehri bozdular. Negatif insanlar, gürültü, egzoz kokusu. Burada şehir toplumu canlandı ve tüketim mekanı haline geldi.
7. Seferihisar'da turizm patladı ve turizmin gelişmesinden rahatsızım.
8. Balıkçı
9. 41
10. 20 yıldır Seferihisar'la bağımız var 1 yıl önce Sığacık'a taşındık.

YEREL HALK 2:19.08.2012 19.00

1. Evet
2. Yavaş şehir Seferihisar'da var olmadığına inandığım her şeyi anlatıyor.

3. Seferihisar’da son yıllarda nüfus arttı fakat bunun kalıcı bir nüfus olacağına inanmıyorum bir süre sonra bu insanlar geri dönecekler. Yapılan reklamların getirdiği bir hareketlilik oldu, günübirlik ziyaretçi ve turist sayısında artış yaşandı özellikle emekliler buraya daha çok geliyorlar. Yaz nüfusu yaşayan nüfusu beşe katlıyor. İnşaat sektörü hareketlendi, dışarıdan buraya inşaat yapmaya gelenler oldu. Seferihisar’ın çevresinin sit alanı olmasına rağmen inşaatlar yapılıyor, eski evler yıkılıyor. Yaz aylarında yemek yiyecek, vakit geçirecek yer bulamıyoruz.

4. Seferihisar halkı yavaş şehir unvanı ile birlikte dışarıya açıldı, dışa kapalı bir toplumdur. Sosyal açıdan halk gelişti. Dışarıdan insanların gelmesi bu açıdan iyi oldu. Ekonomik anlamda bir kalkınma yaşandı.

5. Yavaş şehir unvanı beraberinde kalabalık getirdi ve şehrin alt yapısı bu kalabalığı kaldıramadı. Şehrin girişinin görüntüsü yavaş şehir özelliğine uygun değil. Seferihisar köy ile kent arasında kalmış bir yer.

6. Halk yavaş şehrin ne olduğunu bilmiyor ve bilmedikleri için bunu bir isim değişikliği olarak algılayanlar var. Çok net yaklaşımlar yok çünkü detayları bilinmiyorlar. Şehirde hareket olarak bir değişiklik yaşandı, altyapı ve görünüm olarak bir değişiklik olmadı. Sadece tabelalar değişti.

7. Turizmin gelişmesinde yavaş şehir olmasının faydası olur fakat bunun altından sadece belediye kalkamaz diğer resmi kurumlar, eğitim kurumları ve halk işin içine dahil edilmelidir. Halk bilinçlenirse burada turizm çok güzel gelişir. Sağlık turizmi Seferihisar’da gelişirse burası için çok olumlu bir gelişme olur. Askeri eğitim sahası buraya gelen turistler için rahatsız edici.

8. Banka müdürü

9. 46

10. 4 yıl

YEREL HALK 3:28.08.2012 11.30

1. Evet

2. Yerel değerleri kaybetmeden kültürel, doğal yapıyı bozmadan dünya çapında bir marka olma amacını taşıyan bir proje. İnsanların dinlenebileceği, huzur bulacağı özel bir yaşam alanı.

3. Seferihisar yavaş şehir mantığına zıt bir şekilde gelişti. Yavaş şehir olması ile birlikte yerleşik nüfus en az 5-6 bin arttı, trafik yoğunlaştı. İmar alanları yavaş şehre uygun bir şekilde gelişmedi, inşaat sektöründe patlama yaşandı. Seferihisar'ın yavaş şehir olduktan sonra yoğun bir şekilde İstanbul'da reklamı yapılmaya başlandı bu nedenle burayı görmek isteyen insanlar yoğun bir şekilde gelmeye başladılar. Şehir bu kalabalığı kaldıracak alt yapı ve özelliklere sahip değil. Kısacası yavaş şehre hazırlıksız yakalandık.

4. Ben memurum bana ne maddi ne manevi bir faydası olmadı. Esnaf ekonomik açıdan memnun. Yavaş şehir olduktan sonra buraya yerleşik olarak gelen nüfusun eğitim düzeyi yüksek bu Seferihisar için olumlu bir durum. Büyüme nüfus artışı olarak algılanıyor, Seferihisar küçük bir marka şehir haline dönüştürülmeli.

5. Trafik, gürültü ve kalabalık arttı. Çocukluğumuzdaki rahat yaşam alanları yerine sıkışık bir şehir oluştu.

6. Genel olarak ilçe halkı Seferihisar'ın yavaş şehir mantığına ters bir şekilde geliştiğini düşünüyor. Yavaş şehir projesi ilk dile geldiği zaman herkes çok olumlu bakıyordu. İnsanlar Seferihisar, Bodrum ya da Kuşadası gibi olmasın diyordu. Şu anda bir çok kişi kalabalık ve trafikten şikayetçi.

7. Seferihisar yavaş şehir kriterlerine uygun bir şekilde gelişirse az ama kaliteli turisti çekecektir. Bu durum Seferihisar'a hem kültürel hem de ekonomik anlamsa daha fazla katkı sağlayacaktır.

8. Öğretmen

9. 43

YEREL HALK 4:28.08.2012 16.00

1. Evet

2. Sessiz, sakin bir şehir.

3. Yavaş şehirle birlikte Seferihisar’da nüfus artışı yaşandı, kalabalık arttı. Trafik yoğunlaştı.

4. Yavaş şehir olduktan sonra Seferihisar tanındı, ekonomik anlamda gelişme yaşandı. Ürettiklerimizi pazarlama şansına sahip olduk. Üretici ve tüketici aracısız birbirine ulaşabiliyor. Turistlere yöresel zenginliklerimizi tanıtmaya fırsatı yakaladık. Özellikle yöresel yemeklerimiz ön plana çıktı.

5. Seferihisar yavaş şehir unvanı ile birlikte betonlaşmaya başladı, inşaatlar arttı. Trafik yoğunluğu arttı, otopark sorunu başladı. İnsanlar için yürüyüş alanları azaldı. Gürültü ve hava kirliliği oluşmaya başladı. Ev kiralari arttı. Okullarda çocuklarımız daha kalabalık sınıflarda ders yapmak zorunda kalıyor. Eskiden Hıdırellez zamanı teknelerle gidilip yemekler yediğimiz bir yer vardı, buranın bir geleneğiydi, marinanın yapılmasıyla burası işlevini yitirdi ve bir geleneğimiz yok oldu.

6. Halk ekonomik gelişmeden memnun. Özellikle bayanlar evlerinde ürettiklerini satmaya başladılar ve ekonomik özgürlük kazandılar. Kale içinde yaşayanlar bu iş kira, vergi vb. giderleri olmadan evlerinin önünde yapıyorlar. Yeni oteller yapılması ile halk için yeni istihdam alanları oluştu. Günöbirlik ziyaretçiler sayesinde esnafın geliri arttı. Tekne turları ve ev pansiyonculuğunda da artışlar oldu.

7. Seferihisar ileride çok daha fazla turist çekecektir bunu sonucunda da kalabalıklaşacak. Yavaş şehir özelliğini kaybedebilir. Yöresel yemeklere olan talep artmaya devam edecektir.

8. Memur

9. 31

10. 31 yıl

YEREL HALK 5:29.08.2012 16.30

1. Evet

2. Sakin kent

3. Seferihisar'a dışarıdan gelen insan sayısı arttı, özellikle İstanbul'dan gelenler. Üretici pazarı ve kale içinde yöresel pazar kuruldu ve bu pazarlar çok ilgi görüyor. Özellikle bu pazarların kurulduğu günler çevreden çok fazla ziyaretçi geliyor. İlçede tarım ürünlerinin değeri arttı ve bunların pazarlanması sağlandı.

4. Benim için bir faydası olmadı. Turizme katkısı olduğunu düşünüyorum özellikle Sığacık'a çok ziyaretçi geliyor. Sığacık daha önceleri bu kadar kalabalık olmuyordu.

5. Benim açımdan bir olumsuzluk olmadı.

6. Yavaş şehir olmakta halkın çoğu memnun. İlçede turizm canlandı. İlçede ekonomi canlandı.

7. Seferihisar'ın yavaş şehir olması turizmin daha çok gelişmesini sağlar. Yavaş şehir olduktan sonra yeni oteller yapılmaya başlandı, ilçede turizm canlandı. İlçe yavaş şehir kriterlerine uygun olarak geliştirilmeli. Ev pansiyonculuğu geliştirilmeli.

8. Ziraat mühendisi

9. 53

10. 12 yıl

YEREL HALK 6:29.08.2012 17.00

1. Evet

2. Yöresel özelliklerin ve yöresel yemeklerin korunduğu sakin şehir.

3. Yöresel pazarlar kuruldu. İnsanların Seferihisar’a bakış açısı değişti. Yavaş şehir olduktan sonra Seferihisar’ın reklamı yapıldı ve tanındı. Yavaş şehir insanlarda merak uyandırıyor ve görmek için buraya geliyorlar.

4. Arazilerimizin, arsalarımızın değeri arttı. Seferihisar dünya çapında tanınmaya başladı. İzmir’e yakın olduğu halde geri kalmış bir yerdi, yavaş şehir olduktan sonra gelişti.

5. Olumsuzluk getirmedi. Seferihisar yavaş şehir kriterleri tam olarak taşıyor.

6. Yavaş şehir olduktan sonra ekonomik anlamda gelişmeler oldu, üreticiler ürünlerini satmaya başladı, halk için bir gelir kaynağı oluştu. Daha önceleri müteahhitler yaptıkları evleri satamıyorlardı şimdi ev yapmaya yetiştiremiyorlar.

7. İlçede turizm gelişmeye devam eder. Turistler Seferihisar’ın yöresel özelliklerini ve yemeklerini görmek için geliyorlar bu özellikler korunduğu sürece turist çekmeye devam edecektir.

8. Çiftçi

9. 44

10. 44 yıl

YEREL HALK 8:29.08.2012 17.30

1. Evet

2. Doğal yaşama dönüş.

3. İlçe kalabalıklaştı ve ilgi odağı haline geldi. Yaşam zorlaştı.

4. Benim için bir faydası olmadı. Yöresel pazarlar kuruldu, kültürel ve sosyal faaliyetler arttı. Genel anlamda ilçe açısından olumlu gelişmeler yaşandı. İçine kapalı bir ilçeydi insanlar dışa açıldı.

5. Kalabalık, yoğunluk ve inşaatlarda rahatsızlık duyuyorum. Olanların değeri artması gerekirken her taraf inşaat oldu.

6. Yavaş şehir olduktan sonra ilçe tanındı ve halkının mallarının değeri arttı, ekonomik açıdan halk memnun.

7. Yavaş şehir unvanı turizmin gelişmesini olumlu yönde etkiler, yöresel yemekler çok ilgi çekiyor. Yavaş şehrin nasıl bir yer olduğunu merak edip görmeye gelen birçok insan var.

8. Emekli makine mühendisi

9. 57

10. 12 yıl

YEREL HALK 9:29.08.2012 18.00

1. Evet

2. Uluslararası bir unvan, Türkiye’de ilk yavaş şehir Seferihisar, sakin şehir.

3. Yavaş şehir olduktan sonra Seferihisar çok ilerledi, daha çok turist gelmeye başladı. Yaz nüfusu arttı. Organik pazarlar kuruldu. Ev hanımlarına iş sahası açıldı. El emeğinin değeri arttı.

4. Seferihisar dünya çapında tanındı. Özellikle esnaf gelişmelerden memnun.

5. Olumsuzluk getirmedi.

6. Halk Seferihisar tanındığı ve geliştiği için memnun. Özellikle Sığacık çok gelişti ve hareketlendi. Arazilerin değeri çok arttı.

7. Turizm gelişmeye devam eder. Yeni oteller restoranlar kuruluyor buralar da gençler için yeni iş sahaları oluşuyor. Eskiden Seferihisar’ın adı bilinmiyordu, şimdi her gün medyada Seferihisar’la ilgili haberler çıkıyor.

8. Emekli Öğretmen

9. 61

10. 61 yıl

YEREL HALK 10:29.08.2012 18.40

1. Evet

1. Özünü koruyan şehir.

3. Rant arttı, arsa fiyatları arttı. Seferihisar'da konut patlaması yaşanıyor, her şey maddiyata dönüştü.

4. Benim için bir faydası olmadı. İlçeye ekonomik olarak yarar sağladı. Seferihisar bir marka şehir oldu.

5. Kalabalık arttıkça insanların birbirlerine güveni azaldı. Hırsızlık vb. olaylar arttı. Doğal güzellikler bozulmaya başladı. Yeni nesil kendi kültürü ve gelenekleri ile yetişemeyecek.

6. Ekonomik kazanç sağlayanlar memnun.

7. Halk yavaş şehir imajını iyi kullanıyor. Turistlere dürüst davranılırsa, sömürülmeye çalışılmazsa turizm gelişmeye devam eder.

8. Emekli

9. 56

10. 56 yıl

YEREL HALAK 11:30.08.2012 14.30

1. Evet

2. İnsanların yaşamlarında doğal ve üretici olması. Yavaş şehir insan sayısının az olması değildir. İnsanların daha bilinçli ve hayatın tadını çıkararak yaşamasıdır.

3. Seferihisar'ın çevresi çok değişti ve gelişti, özellikle Sığacık. Halk üretmeye teşvik edildi ve bilinçlendirilmeye çalışılıyor. Seferihisar'da birçok dizi ve film çekilmeye başlandı. Binaların dış görüntüleri değişti, daha bakımlı oldu.

4. Memur olduğum için bana ekonomik anlamda bir faydası olmadı. Ailem ürettiklerini pazarda satmaya başladı, onlara ekonomik olarak katkı sağladı. Her yıl sinema günleri düzenlenmeye başladı, hiçbir ücret ödemedi bu filmleri izleyebiliyoruz. İnsanların bakış açısında olumlu değişmeler yaşandı. Ekonomik gelişmeler yaşandı. Herkes ne üretebilirim diye düşünmeye başladı.

5. Olumsuzluk getirdiğini düşünmüyorum. Yavaş şehir sanıldığından daha anlamlı bir kent düzeni.

6. Genel olarak halk memnun. Memnuniyetsiz görünenlerin amacı daha çok siyasi nedenlerden dolayı bir karalama biçimi, bu yavaş şehir olmakla ilgili bir memnuniyetsizlik değil.

7. Yerli ve yabancı turist sayısında artış devam eder. Gelen turistler daha çok pansiyonlarda kalmak istiyor bu nedenle ev pansiyonculuğu daha çok geliştirilmeli ve teşvik edilmeli.

8. Öğretmen

9. 41

10. 35 yıl

YEREL HALK 12:30.08.2012 17.45

1. Evet

2. Sakin şehir

3. Halkın gelir düzeyi arttı. Seferihisar tanındı, sosyal ve kültürel faaliyetler arttı.

4. Yöresel pazarların kurulmasıyla ev hanımlarına gelir kaynağı oldu.

5. Bir olumsuzluk getirdiğini düşünmüyorum.
6. Halkın çoğunluğu memnun özellikle esnafın ekonomik canlılık yaşadığı için, kale içinde oturan bazı kimseler Pazar günleri oluşan kalabalık ve gürültüden şikayetçiler.
7. Turizmin gelişmesi sağlanır. Buraya daha çok emekliler tercih ederler. Fakat bir çeşme kadar hareketli olacağını sanmıyorum.
8. Esnaf
9. 34
10. 34 yıl

YEREL HALK 13:30.08.2012 18.30

1. Evet
2. Çevreyi ve doğayı koruyan, fast food tan uzak, trafiğin olmadığı, doğa ile uyumlu yaşam tarzı.
3. Sakin şehir olmadan önce daha sakin bir yerdi, trafik daha azdı, yabancı isimli tabelalar yoktu. İşletmecilerin neredeyse tamamı yerel halktan oluşuyordu, şimdi dışarıdan gelen işletmeciler arttı, daha doğal bir yerdi.
4. Bizim açıımızdan olumlu bir katkısı olmadı, sadece artık yaşadığımız yerin ismini insanlar biliyor önceleri “orası nerede” diye soranlar oluyordu. Esnaf ve üretici açısından ekonomik anlamda yarar sağladı.
5. Pazar günleri çok kalabalık ve gürültü oluyor. Otopark sorunu var. Bir alt yapı oluşturulmadan yavaş şehir unvanı oluşturuldu.
6. halk olumlu bakış açısına sahip çünkü onlar için ekonomik kazanç sağlıyor.
7. Turizm açısından gelişti yavaş şehir olmasının yanı sıra marinanın açılması turizmi geliştirdi. Reklamı yapılmaya başlandı ileride daha da çok tanınacak ve

Bodrum gibi bir yer olacak diğerk turizm beldelerinden bir farkı kalmayacak. Turist sayısı artacak fakat kalite düşecek.

8. Öğretmen

9. 38

10. 3 yıl

ÖZEL SEKTÖR YÖNETİCİ-İŞLETMECİ MÜLAKAT NOTLARI

İŞLETMECİ 1:17.08.2012 18.50

1. Evet

2. Sakinlik, sessizlik, Seferihisar Türkiye'deki ilk sakin şehir.

3. Belirli bir kesimin buraya gelmesinde yavaş şehir unvanının etkisi var, özellikle orta yaş üzeri ve emekliler tercih ediyor. Gençler buranın sakinliğinden şikayetçiler. Sığacık Kaleiçi pazarının kurulması turistlerin Seferihisar'ı tercih etmelerinde çok etkisi oldu. Yavaş şehir unvanından önce Seferihisar İzmir'de bile tanınmıyordu. Orta yaş ve emekliler buraya sakinliğinden dolayı hayran kalıyor.

4. İlçe halkının bir kısmı yavaş şehir olmaktan memnun bir kısmı ise memnun değil. Yavaş şehir olmak kazandırdı diyen de kaybettirdi diyen de var. Pazarcılar, esnaflar, balıkçılar genel olarak memnun. Kaleiçi pazarının kurulması ev kadınlarına gelir sağladı. Genellikle bu bölgede yazlığı olanlar bölgenin tanınmasından ve kalabalıklaşmasından şikayetçi. Gürültünün arttığını söylüyorlar ve doğal yapının bozulmasını istemiyorlar.

5. İleriye dönük çok büyük gelişmeler beklemiyorum. Bu bölge doyum noktasına ulaştı.

6. Yavaş şehir unvanının Seferihisar'a çok faydası olduğunu düşünmüyorum. Daha çok Sığacık ve Akarca'ya faydası oldu. Bu bölgelerde yazlık ve arsa satışı arttı. Sakin şehir herkese hitap eden bir yer değil bu nedenle buraya çok şey kazandırmaz.

7. Otel işletmecisi

8. 46

9. 18 yıl

İŞLETMECİ 2:17.08.2012 20.00

1. Kısmen

2. Motorlu taşıtların çok fazla olmadığı yaşamın sakin ve sessiz olduğu yer.

3. 5-6 yıl öncesine kadar Seferihisar İzmir'de yaşayanlar tarafından bile çok bilinen bir yer değildi. Yavaş şehir unvanı ve marinanın yapılması ile birlikte İstanbul, Ankara ve diğer illerden birçok insan buraya gelmeye başladı.

4. Yavaş şehir unvanının halkın pek fazla umurunda olduğunu düşünmüyorum. Yavaş şehir unvanı ile birlikte burası pazarlanmaya başladı. Hafta içi ölü bir şehir hafta sonları ise normal dışı bir yoğunluk oluyor. Burada yavaş şehri tamamlayan unsurlar eksik slow food gibi. Sistemin burada çok doğru işlediğini düşünmüyorum.

5. Yavaş şehirlerin birbirlerine bağlılıkları var ve bunu takip eden bir müşteri kitlesi var. Bu müşteri kitlesini daha çok çekecektir. İlçenin zaman içerisinde daha çok tanınacağını düşünüyorum.

6. Seferihisar bu unvanla birlikte tanındı ve yerli turist sayısında bir artış oldu. Sosyal etkinlikler daha fazla yapılmaya başlandı. (konserler) Marina yapıldı, çevre düzenlemesine başlandı, yollar kısmen de olsa düzelmeye başladı.

7. Otel işletmecisi

8. 39

9. 12 yıl

İŞLETMECİ 3:17.08.2012 20.30

1. Evet

2. Sakin şehir, İtalyanca Cittaslow. Fast food'a karşı bir hareket olan slow food'un tüm alanlarda bir hayat felsefesi olarak benimsenmiş ve belli kriterlerle korunmaya çalışılıyor. Sakinlik ve yavaşlık geri kalmışlık anlamında değil, doğal ve kültürel zenginliklerin, bölgenin orjinalliğinin korunması anlamına geliyor.

3. Yavaş şehir Türkiye'de bu unvanı alan ilk yer olduğu için daha şanslı oldu ve daha çok tanındı. Bu birliğe kabul edilen ilk Müslüman ülke Türkiye'dir. İzmir'de yaşayan birçok insan Seferihisar'ı sadece ismen biliyordu, bu unvanla birlikte buranın doğal güzelliklerinin farkına varıldı. Her şey dahil sistemden bıkmış ve sakın bir tatil özlemi çekenler için çok merak uyandırdı. Kavak Yelleri dizisinin burada çekilmesi ile bölge daha çok ilgi çekmeye başladı. Şu an da yeni bir dizi çekimine başlanacak ve daha önce bir film çekildi. Belki de dizilerin burada çekilmesinde yavaş şehir unvanının etkisi olmuştur.

4. Yavaş şehir kavramını halka ilk olarak köy kahvelerinde anlatılmaya çalışılan fakat anlaşılmayan bir kavram oldu. Yavaş şehir unvanı ile birlikte yerel üreticiyi korumaya yönelik çalışmalar başladı. Kaleiçi'nde bir daha çok ev kadınlarının ürettiklerini sattıkları bir Pazar kuruldu, salı günleri üretici pazarı kuruldu. Özellikle kadınların gelir sağlamasında yavaş şehir unvanının alınmasının etkisi oldu. Yavaş şehir unvanına sahip olunmasaydı bu pazarlar bu kadar dikkat çekemeyebilirdi. Özellikle üreticiler bu durumdan çok memnunar. Eleştirel boyutta baktığımızda popülerite arttıkça büyük mağaza zincirleri kurulmaya başlandı. Bu konuda üretici şikayetçi bu zincirlerin büyümesi daha kontrollü olmalı.

5. Yavaş şehir unvanının ilçede özellikle küçük oteller ve ev pansiyonculuğu açısından faydası bir süre daha devam edecektir. Bir yandan ev pansiyonculuğu geliştirilmeye çalışılırken bir yandan da bin yataklı otel inşa ediliyor. Turizm daha çok günü birlik ziyaretçi şeklinde gelişmeye başladı. Günü birlik ziyaretçi hafta sonu

aşırı bir yoğunluk hafta içi aşırı sakinlik oluşturuyor özellikle kış aylarında. Seferihisar turizm yönünde gelişme potansiyeline sahip bir yer ve yavaş şehir unvanı turizmin gelişmesine katkı sağladı.

6. Seferihisar çok durağan bir dönemdedi ve yerel yönetimin belirleneceği bir seçim sürecindeydi bu süreçte yerel yönetim değişti ve altı ay sonra yavaş şehir unvanı alındı. Bu süreçten sonra ilçede değişim başladı bu değişim yerel yönetimin çabalarıyla mı yoksa yavaş şehir unvanı ile birlikte mi oluştu bunu ayırt etmek zor. Bunu anlayabilmek için Türkiye’de yavaş şehir unvanını alması başka ilçelerdeki değişimleri gözlemlemek gerekiyor. Halkı bilinçlendirme çalışmaları, seminerler, kültürü koruma çalışmaları yavaş şehir unvanı ile birlikte yapıldı. Seferihisar yavaş şehir unvanı ile birlikte gelişiyor olabilir fakat yavaş şehir kriterlerine uygun gelişiyor mu bu tartışılır. Biz önce alt yapı sonra gelişme olacağını düşünüyorduk fakat bu gelişme tam tersi oldu. Yavaş şehir unvanını Türkiye’de Seferihisar’dan çok daha fazla hak eden yerler var. Seferihisar yavaş şehir özelliklerini sindiremedi, yavaş şehir biraz medyatik bir olay.

7. Otel İşletmecisi (Öğrenci)

8. 23

9. 18 yıl

İŞLETMECİ 4:18.08.2012 20.50

1. Evet

2. Doğal olmayan gıdalar ve hazır yiyeceklerin yerine sağlıklı, doğal yiyeceklerle beslenme. Fazla gelişmeden, düzgün, sakin ve doğal yaşam.

3. Yavaş şehir unvanı turistlerin buraya gelmesinde etkili oldu, insanlar yavaş şehri çok merak ettiler ve görmeye geldiler. Çok ilgi çekti.

4. Halk durumdan memnun yine de bazı şikayetleri de oluyor. İlk başlarda özellikle erkekler çok tepki gösterdi Kaleiçi Pazar yerinin kurulmasıyla eşleri çalışmaya

başladı ve Pazar günleri gürültü ve kalabalık arttı. Ekonomik getirisini gördükten sonra memnun olmaya başladılar.

5. Yavaş şehir unvanı turizmin gelişmesini olumlu yönde etkiledi. Buranın sadeliği, doğal yapısı bozulmazsa daha çok turist çekebilir.

6. Yavaş şehir olduktan sonra halk kabuğundan çıktı, sosyalleşti ve hayata bakış açıları değişti. Daha önceden tutucu bir kasabaydı. Çevre düzenlemeleri yapıldı bazıları güzel bazıları ise doğal yapıyı bozdu. Marınanın yapılması buradaki doğala yapıyı olumsuz etkiledi. Arkeolojik kazılar yapılmaya başlandı. Plajlara mavi bayrak alınmasına katkı sağladı.

7. Cafe-bar işletmecisi

8. 49

9. 2 yıl

İŞLETMECİ 5:18.08.2012 20.40

1. Evet

2. Doğası bozulmamış, motorlu taşıtların az olduğu, organik tarım ve slow food olan sessiz, sakin şehir.

3. Yavaş şehir unvanı burası için iyi bir reklam oldu ve sonrasında turist sayısında artış oldu. İşlerimiz çok daha arttı.

4. Halk memnun köy pazarı kuruldu ve halk için bir gelir kaynağı oldu. İnsanlar bahçesinde ürettiklerini, evde yaptığı yemekleri, el işlerini pazarda satabiliyorlar. Şehre gelen insan sayısında artış yaşandı. Günöbirlikçi ziyaretçiler esnafı memnun etti, kazançları arttı. Bunun yanı sıra önceden sürekli buraya gelen ve yavaş şehir olduktan sonra kalabalıklaşmasından rahatsızlık duyup artık gelmeyen müşterilerimiz de var. Seferihisar turist sayısındaki bu artışı kaldıramadı.

5. Yavaş şehir olmasından çok yapılan reklamın etkisi oldu. Gelen turistte, halkta bu konuda bilinçli değil. Seferihisar ve özellikle Sığacık'ta fast food restoranlar ve motorlu taşıtlar yasaklanmalı o zaman buranın yavaş şehir olduğunu anlayabiliriz.

6. İşletmelere faydası oldu daha çok ziyaretçi gelmesiyle birlikte daha çok kazanç elde etmeye başladılar. Arazi fiyatlarında artışlar oldu. Yeni işletmeler açıldı.

7. Otel işletmecisi

8. 29

9. 7 yıl

İŞLETMECİ 6:19.08.2012 16.50

1. Evet

2. Yapılaşmanın dikey değil yatay olduğu, doğaya saygılı, büyük şehir gürültüsünden ve yabancılaşmasından uzak, insan merkezli, fast food yerine geleneksel mutfığa önem veren, geleneksel ve dingin bir anlayış.

3. Seferihisar'ın yavaş şehir olası insanların buraya gelmelerinde çok önemli bir faktör. Seferihisar'ı Seferihisar yapan yavaş şehir olmasıdır. İnsanlar her şey dahil tatil anlayışı yerine daha sakin ve doğal bir tarzı seçiyorlar.

4. Halk yavaş şehir olmaktan memnun, sonuçta mülklerinin değeri arttı ve ticaret canlandı.

5. Seferihisar'ın yavaş şehir olması turizmin gelişmesini olumlu yönde etkiledi. Hiçbir şeyi olmayan bir ilçeden yavaş şehir unvanı ile birlikte değeri olan bir ilçeye dönüştü. İlçede turizm gelişmeye devam eder, kalabalıklaşır ve burası yavaş şehir olmaktan çıkabilir.

6. Seferihisar yavaş şehir olduktan sonra tanındı, ilçedeki tüm mal ve ürünlerin değeri arttı. Halkın hayat standardı yükseldi.

7. Turizm işletmecisi.

8. 40

9. 1 yıl

İŞLETMECİ 7:19.08.2012 20.30

1. Evet

2. Yaşanabilecek, trafiğin ve sanayinin olmadığı, insanların rahat hareket edebildiği, büyük şehir karmaşası olmayan şehir.

3. Yavaş şehir merak uyandırıyor. Seferihisar'ın yavaş şehir olduğunu duyup, görmeye gelen müşterilerimiz var. İnsanlar yavaş şehrin nasıl bir yer olduğunu görmek istiyorlar.

4. Seferihisar'ın tanıtımında yavaş şehir unvanına sahip olmasının çok büyük etkisi oldu ileride turizmin gelişmesini olumlu etkiler. Seferihisar' İzmir'de oturanlar bile bilmiyordu, yavaş şehir olduktan sonra herkes Seferihisar'ın adını duydu. Halk kendi ürettiklerini pazarlarda satmaya başladı.

5. Turizmin gelişmesini olumlu etkiledi etkilemeye de devam edecektir. Yavaş şehir olması Seferihisar'ın dünyada adının duyulmasını sağladı.

6. Yavaş şehir olduktan sonra Seferihisar Meydanı düzenlendi. Plajları mavi bayrak aldı. Seferihisar ekonomik olarak gelişti.

7. Otel işletmecisi

8. 39

9. Burada doğdum 20 yıldır ticaret yapıyoruz.

BELEDİYE BAŞKANI İLE YAPILAN MÜLAKAT NOTLARI

24.09.2012 13.10

1. Seçimlerden 1 yıl önce Amerika’da yaşayan bir arkadaşımın attığı bir mail üzerine yavaş şehir kavramı hakkında bilgi sahibi oldum. Belediye başkanı olmadan önce kafamda bu düşünce geliştirdim. Bu konsept Seferihisar’a çok uygundu. Seferihisar’ın konumu ve yaşam şekli bu sayede bir fırsata dönüşebilirdi. Kentlerin gelişimi için çok net bir yol haritası, küresel hızın dışında bir sürdürülebilir kent modeli. Seferihisar halkının bu olaya sıcak bakacağını ve benimseyeceğini düşündüm. Seçimlerden hemen sonra başvuru için dosyamızı hazırladık ve süreç başlamış oldu.

2. Öncelikle halka seminerler verdik ve çok kahve toplantıları yaptık. İnsanlara yavaş şehrin ne olduğunu, neden yavaş şehir olmak gerektiğini, ne fayda sağlayacağını anlattık. İnsanlar yavaş yavaş zihnen bu olayı benimsediler. Cittaslow sertifikasını aldıktan sonra İtalya dönüşünde havaalanına indiğimde büyük bir kalabalık tarafından davul, zurna eşliğinde bir pop star gibi karşılandım. Bu beni daha çok hırslandırdı ve mutlu etti. Seferihisar’da meşalelerle yavaş şehir unvanını alışımızı kutladık. Geleceği çok parlak bir kent modeli, benimsenmesinden ve yayılmasından çok mutluyum. Kıbrıs’ta bir çok yer Slow city unvanına sahip olmak istiyor. Samos ilk Yunan yavaş şehri olmak için şu an dosyasını hazırlıyor. 2013 Uluslar arası Cittaslow Genel Kurul toplantısı Seferihisar’da yapılacak. Şu an 5 ana başlık altında 41 hedef proje belirledik ve bunları gerçekleştirmek için çalışmalarımız başladı.

3. Yaşam kalitesinden tek algılanan ekonomik gelişmişlik halbuki yaşam kalitesi çok farklı ve kapsamlı bir konu. Sadece ekonomik gelişmişlik düzeyine indirgenmesi yanlış insanlara bunu anlatmaya çalışıyoruz. Hayatı kolay ve keyifli yaşayarak sürdürülebilirliğin sağlanması.

4. Turistlerin Seferihisar’ı tercih etmesinde yavaş şehir unvanına sahip olmamızın etkisi büyük. Geleceğin dünyasında insanlar bu tatilimizde hangi yavaş şehre gideceklerini konuşmaya başlayacaklar. Çünkü yavaş şehir olmanın kriterleri ve sorumlulukları var ve bu olgunun dünyanın her yerine yayılacağını düşünüyorum. İstanbul vb. büyük şehirlerden Seferihisar’a taşınan insanlar var. Bu bir süreç bir

anda her şeyi değiştirmek mümkün değil, bu unvan bir sihirli değnek değil sahip olunduğu anda her şeyi değiştirebilecek. Yavaş şehir hiç bitmeyecek bir yaşam projesi. Karşımıza her gün yapılması gereken yeni şeyler çıkacak. Bizim dışımızda gelişen bazı zorlularla karşılaşıyoruz mevzuat, siyasi nedenler vb.

5. Hedeflediğimiz daha küçük ölçekli bir turizm. Kitle turizmi dışında, ev pansiyonculuğunun ve günübirlik turizmin gelişmesine çok daha uygun bir yer Seferihisar. Seferihisar'a çok fazla konut yapılmasını istemiyoruz, kaliteyi yükseltmek zorundayız. Gelecekte referans alacağımız iki noktadan birincisi küçük ölçekli ve günübirlik turizmi geliştirmek; ikincisi ise kaliteyi arttırmak olacaktır. Doğa ve kültür çok önemli bunlar korunmazsa yıpratılırsa bir daha yerine koyamayacağımız değerlerimiz insanlar zaman içinde bunu daha çok anlayacaklar ve Seferihisar'ın doğasına ve kültürüne sahip çıkacaklardır. Organik olmayan tarım ürünleri ile organik tarım ürünlerinin piyasa fiyatları birbirinden farklıdır. Birbirine benzer, kalabalık, kentleşmiş turizm bölgeleri ile yavaş şehir unvanına sahip doğası korumuş kültürel değerlerine sahip çıkan bir turizm bölgesinin de fiyatları birbirinden farklı olacaktır. Biz Seferihisar'da bu farklılığı ortaya koymalıyız.

6. Seferihisar'da geleneklerine, doğal, kültürel ve tarihi zenginliklerine sahip çıkmanın değeri ve önemi anlaşıldı. En önemlisi insanlar Seferihisarlı olmakla (bu unvana sahip olmakla) gurur duymaya başladılar. En çok bu guru duygusunda değişiklik yaşandı. Kendisi ile gurur duyan bir kentli kimliği oluştu. Halkın yaşam kalitesi ve gelir düzeyinde artış oldu.

7. Cittaslow'un uluslararası alanda logosu salyangoz, "Müslüman mahallesinde salyangoz" bu zordu. Fakat kimse bu salyangoz burada ne demiyor. Hatta artık insanlar salyangozun önünde fotoğraf çektiyorlar. En olumlu değişimler bile ilk başta tepki ile karşılanıyor. Değişimin karşısında hep sancı, bir direnç oluşur. Biz bunu başardık, artık Seferihisar'ın yavaş şehir olduğunu duymayan kalmadı. Mutlaka eksik bulanlar var fakat kimse yavaş şehir olmaktan vazgeçelim demiyor.

8. Cittaslow'u tüm Türkiye'de belediye örgütlenmesinin dışına taşımayı düşünüyoruz. Tüm Türkiye'de yavaş şehirler ve yavaş şehir olmaya aday olan şehirler için "Sakin Yaşamı Destekleme Derneği" adı altında dernekler kuracağız.

Daha dn bu konu ile ilgili bir toplantıdaydım. Bu unvan olsa da olmasa da bu kriterler tüm Şehirlerde korunması gereken kriterler. Bu nedenle yavaş Şehir unvanına sahip olmayan fakat bu kriterlere sahip olmak isteyen bu konuda Őalıřmalar yapan Şehirleri de teşvik etmek amacıyla bu derneğe ye yapacağız. Bu unvanı siyasetten uzaklaştırıp sivil bir inisiyatif haline dönüştürmeye Őalıřıyoruz. Gönüllü katılımcılığa dönük bir mecra yaratmayı hedefliyoruz.